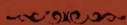

സുഭദ്രാജ്ജനം

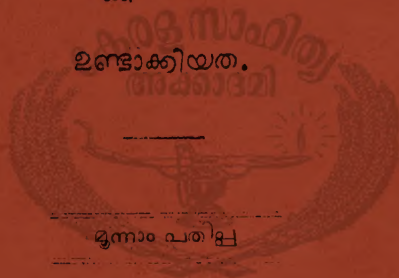
സുഭദ്രാജ്ഞനം

ഭാഷാനാടകം.

തോട്ടയുടെ ഇക്കാവമ്മ

ഉണ്ടാക്കിയത.

കോഴിക്കോട്

ഗുണമുള്ള അച്ചടക്കത്തിൽ അച്ചടിച്ചത.

ഫറാദി.

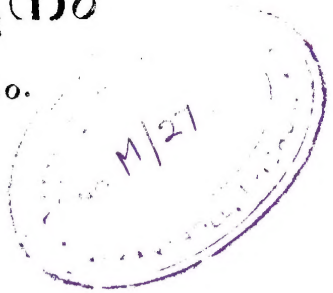

3810

സുഭദ്രാജ്ജനം

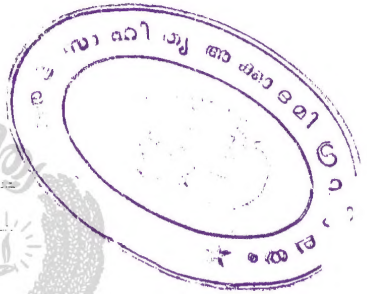
ഭാഷാനാടകം.

—o—o—o—

തോട്ടയ്ക്കുട്ട ഇക്കാവമ്മ

ഉണ്ടാക്കിയത.

കോഴിക്കോട്

ഗട്ടൻബറ്റ അച്ചുകൂടത്തിൽ അച്ചടിച്ചത.

൧൦൭൭.

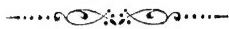
~~H~~

അണ പൂ.]

[All rights reserved.]

അവതാരിക.

രസകരമാകുംവണ്ണം “കൃത്യാകൃത്യോപദേശം” ചെറുകയ്യാ
നാടകോദ്ദേശം എന്ന വിദ്യാന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കു
ന്ന ഈ ഗുണം ഈ കൃതിയ്ക്കു പൂർത്തിയായി ഉണ്ടോ എന്നും, ഇത
നക്ഷം നിലനില്ക്കേണ്ടതോ അല്ലയോ എന്നും വിധിപറയേ
ണ്ടാദ്യമായ ഭാവിയായ കാലത്തിന്നാകയാൽ, ഇതിനെക്കുറിച്ചു
മുൻ മനസ്സു ഭൂയാസപ്പെട്ടിട്ടു ഒരു പ്രയോജനവും ഇല്ല.
പോൽ, ജനസാമാന്യത്തിന്റെ വിദ്യാഭിവിഷ്ണുപകരിക്കുന്ന
പലയാളഭാഷയുടെ കഷ്ടാവസ്ഥയെ കഴിയുന്നതും പരിഹരി
നതുമായ ഈ പരിശ്രമം ഗ്രന്ഥകർത്രിയ്ക്കു വളരെ അർഹ
കരനന്ദത്തിന്നു തക്കതായ ഒരു കാരണമായി തീരുമെന്ന
, ഇവിടെ സമാസിച്ചു പറയുന്നു. അബലകൾക്കു സഹജ
യിരിക്കുന്ന അനേകം കൃത്യങ്ങളുടെ ഇടയിൽ ഉണ്ടാക്കിയ
പ്രമാകയാൽ ഇതിൽ അററകുററങ്ങൾ ഉണ്ടാകുവാൻ ഇടയുണ്ടു
ണ്ട, അവയെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുതരേണമെന്ന, എന്റെ
ഉപസാദരിക്കുവേണ്ടി, സൂജനങ്ങളായിരിക്കുന്ന വായനക്കാ
ർ ഞാൻ വിനയത്തോടെ ഭൂവശ്യപ്പെടുന്നു.

എന്നു മിഥുനം ൨൧-ാം-നു-

ടി. കെ. കെ. എം.

മുഖവുര.

ഈ ലോകത്തിൽ പരമാപകാരത്തിൽ 'പരമമായി യാതൊരു ധർമ്മവുമില്ലെന്ന സർവ്വ സമ്മതമായിട്ടുള്ളതാണല്ലോ. എന്നാൽ ആ പരമാപകാരം തന്നെ പലവിധമായി കാണാവുന്നതാണ്. അതിൽ ജനങ്ങൾക്കു ഏതവിധേനയും ജ്ഞാനാഭിവിദ്യയെ ചെയ്തു പരിഷ്കരിപ്പിക്കുന്നതാണ് മുഖ്യമായിട്ടുള്ളത എന്ന ആരും സമ്മതിക്കാതെ ഇരിക്കുന്നതല്ല. ഇപ്രകാരമുള്ള ജ്ഞാനാഭിവിദ്യയെ ചെയ്യുകൊടുക്കുന്നതിൽ പല മാർഗ്ഗങ്ങളും ഉണ്ടു്. അതിൽ ഒന്നു പലവിധങ്ങളായ സൽകാവ്യങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കി തദ്വരാ ശ്രീരാമയുധിഷ്ഠിരാദിമഹാത്മാരെ പോലെ സദാചാരപരന്മാരായിരിക്കേണ്ടതാണെന്നും രാവണാദികളെപോലെ ദുരാചാരനിരതന്മാരായിരിക്കേണ്ടതെന്നും മറ്റും സമ്പാദ്യങ്ങളെ അനുഭവസാക്ഷികമായി കാണിച്ചുകൊടുത്തു ഉപദേശിക്കുന്നത ശ്ലാഘനീയമായ ഒരു കാര്യമാകുന്നു. ശ്ലോ. കാവ്യം യശസേന്ദ്രകൃതം. വ്യവഹാരവിശദീവേയരക്ഷതയെ. സദ്യഃ പരനിവൃത്തയെ. കാന്താസംമിതതയോപദേശയുജേ എന്ന മഹാത്മാ പഠഞ്ഞിരിക്കുന്നു. കാവ്യനിർമ്മാണത്തിന്റെ ഫലം 1 യശസ്സ്. 2 ദ്രവ്യസമ്പാദ്യം. 3 ലോകവ്യവഹാരജ്ഞാനം. 4 പാപനിവൃത്തി. 5 പരമനിവൃത്തി. 6 തന്റെ പ്രിയവല്ലഭയെപോലെ മനസ്സിനെ രമിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് സദുപദേശത്തെ ചെയ്യുക. ഇതുകൊണ്ടു്.

ഇത്രയും ഫലവത്തായ ഈ കാര്യം പ്രായേണ തർക്കവാകരണാദി ശാസ്ത്രപണ്ഡിതന്മാരായ വിദ്വാന്മാർക്കു്കൂടി അസാധ്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. കണക്കുകൂട്ടുന്നതായാൽ ലോകത്തിലുള്ള ജനങ്ങളിൽ നൂററിന്നു അഞ്ചുക്കണ്ട സംസ്കൃതവിദ്വാന്മാരും അവരിൽത്തന്നെ നൂററിന്നു അഞ്ചുക്കണ്ട കവികളും ഉണ്ടായിരിക്കുമൊ എന്നു് വളരെ സംശയമാണു്. ഇങ്ങിനെയിരിക്കെ പ്രായേണ അജ്ഞാതരായ ശ്രീകളിൽ വിദൂഷികളും കവികളും ഇപ്രകാരം ഉപദേശിക്കുമൊ എന്നു് ഉത്തമമായിട്ടു് അവകാശമില്ല. കാര്യസംഗതം

വം ഇങ്ങിനെയിരിക്കുമ്പോൾ നമ്മുടെ മലയാളത്തിൽ അവിടവിടെയായി അല്പം ചില വിദൂഷികൾ കവികളും ഉണ്ടെന്നു കേൾക്കുന്നതിൽ പൊന്നിൽ പരിമളംപൊലെ സകലജനങ്ങൾക്കും കൗതുകത്തെ ഉണ്ടാക്കിത്തീർക്കുമെന്നു നിസ്സംശയമാണ്. ഞങ്ങൾ കേരളത്തിൽ അല്പമായി ചില വിദൂഷികളും കവികളും ഉണ്ടെന്നു മുമ്പു വിവരിച്ചതിൽ ഗണകന്മാരുടെ ചെറുവിരലിന്നു അവകാശിയായ തോട്ടെച്ചു കണ്ടതിക്കാവ എന്ന ഒരു വിദൂഷിയാൽ കരണാൽ മുമ്പെ സുദ്രാജ്ഞനും എന്ന ഒരു ഭാഷാവാദകനും നിർമ്മിക്കപ്പെടുകയും ആയു നമ്മുടെ അഭിപ്രായത്തിന്നു അയക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നതിന്നു നാം അന്നു നല്ലവണ്ണം പരിശോധിക്കുകയും സന്തോഷപൂർണ്ണരും എട്ടു അനുമാദന ശ്ലോകങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കി അയക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ആപുസ്തകം ഉടനെ തന്നെ അച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ആപുസ്തകത്തിന്റെ ഇപ്പോൾ രണ്ടാംപതിപ്പിന്നു ഇത്രവേഗത്തിൽ സംഗതിവന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ അതിന്റെ പ്രചാരബാഹുല്യവും എഫ്-എ. പരീക്ഷയ്ക്കു മലയാളം ടെക്സ്റ്റ്ബുക്കി വെച്ചതായി കാണുന്നതുകൊണ്ടു സർവ്വകലാശാലയുടെ സാരജ്ഞതയും പ്രകൃതഗ്രന്ഥത്തിന്റെ യോഗ്യതയും വെളിവാവുന്നതാണല്ലോ. ഇതന്നും മുമ്പു വായിച്ചതാണെങ്കിലും ഇപ്പോഴും നമ്മുടെ ഹൃദയത്തിന്നു പുതുതായി തന്നെ തോന്നുവാനിടയായി കാണുന്നതുകൊണ്ടു നാം ആത്മയുഷ്പെടുന്നു. അഥവാ അത്ര ആത്മയുഷ്പെടുവാനില്ലെന്നും തോന്നുന്നുണ്ടു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ശ്ലോകം. പ്രതീക്ഷണം യന്നവതാമുപൈതിതദൈവരൂപം രമണീയതായു എന്ന പ്രാചീനകവിവചനമുണ്ടല്ലോ. ഏതായാലും ഞങ്ങൾ ഗ്രന്ഥകർത്രിയായ വിദൂഷി എന്നും ഞങ്ങൾ മാതിരി അനേകം ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ നിർമ്മാണത്തിൽ ശ്രദ്ധാധരിച്ചതായി കാണാനും ഭീഷ്മായുഷ്ഠിയാമിരിപ്പാനും നാം ആഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടു ഞങ്ങൾ പ്രസംഗത്തെ തൽക്കാലം ഇവിടെ അവസാനിപ്പിക്കുന്നു.

കൊച്ചിക്കോട്
6. 6. 02.)

മാനവിക്രമ ഏട്ടൻ രാജാ [ഒ

ശ്രീ.

സുധാമാധ്യായം പരിവഹതി ഭാഷാഭൂമിയിൽ
ന്നിബദ്ധാഭിസ്തതദ്രസനിരവഭാസേ പശ്യതേ
തദേതൽ പ്രത്യഗ്ജനയതി സുഭദ്രാജ്ഞനിതി
പ്രതീതന്നത്രിതേ പ്രദദമുലംനാടകമഹോ

11 ൧ 11

ഭാഷാസൂക്ഷിനിബന്ധനാനിബഹവു കർച്ചന്തിനാമാധുനാ
ദോഷംകഞ്ചനതേഷു നാവകലയേജാനാമി നോവാഗുണാൻ
ഏഷാകാപിതീഃ പ്രസംഹ്യകന്തേഭദ്രാജ്ഞാപ്യാവതീ
ജോഷംപ്രാപ്തനോധൃതാസ്ഥമസുതൽഭൂയോപി സംപ്രേക്ഷണേ
കണ്ഠമുത്തരേ വാരിയത്ത രാമവാരിയർ.

ഇക്കാലത്തൊരുപെണ്ണതെറ്റുകകുന്നളോരേഴുതെങ്കിലും
മുക്കാലംശരിയാക്കിയിങ്ങെഴുതിയാലൊട്ടുപുതായ്ച്ചുമാം
ഇക്കാണുന്നൊരുചാരനാടകമുടിച്ചുക്ലിപ്തശബ്ദാർത്ഥമാ
യിക്കാവമചമച്ചതോർത്തമുഴുകുന്നള്ളത്താംഭോനിയെ.

ഈ സുഭദ്രാജ്ഞം ഇതുവരെ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള എല്ലാ ഭാഷാനാടകങ്ങ
ളേയും ലാളിത്യംകൊണ്ടും മാധ്യ്യംകൊണ്ടും അതിശയിച്ചിരിക്കുന്നു
എന്ന പറയുന്നതിന്ന ഞാൻ ഒട്ടും മടിക്കുന്നില്ല.

കേരള വർമ്മ

വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ

സദുത്തത്തിലുമില്ലഭേദമല്ലേകത്തിലോകേവലം
ഭേദംനാസ്തിസമസ്തസൽകവിവരശ്രേണീപ്രിയംഭാവുകെ 1
വിഭവോദനവുംസമംപുനരലങ്കാരാഭിരാമപ്രഭാ
ഏദ്യെനിൻകവിതക്കുടന്നുഭവതിക്കുംപാക്കിലെല്ലാംസമം 11
മാനവിക്രമനേട്ടൻതമ്പുരാൻ.

നന്നായിട്ടു നന്നഭദ്രത്തെയു മലയശോ
 രാശികൊണ്ടിന്നരാജ്യ
 തതിന്നെല്ലാമുജ്ജ്വലതയെയു മഴകിലന്ന
 ചിട്ടിടീനാടകത്തെ
 ധന്യേഭംഗ്യാധരിച്ചിപ്പൊഴിയിൽ വിലസിടും
 നാടകങ്ങൾക്കുശേഷം
 മാന്യേപാർത്താൽ സുഭദ്രാജ്ജ്വലതയെന്നെയു
 നുണ്ടുനൽകൊണ്ടുൽപേണി
 കൊടുങ്ങല്ലൂർ കൊച്ചുണ്ണിതമ്പുരാൻ.

നവീനകവിതകൾ പലതും ഞാൻ ഇയിടെ വായിച്ചിട്ടുണ്ടു. എന്നാൽ സുഭദ്രാജ്ജ്വലതപോലെ രസം അതുകളിൽ ഒന്നും എനിക്കു ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നു സത്യമായി ഞാൻ പറയുന്നു- ശ്ലോകങ്ങളുടെ സാരമുപും മാധുര്യവും ഇടക്കിടെയുള്ള വാക്യങ്ങളിൽ കണ്ടുവന്ന ചാതുര്യവും ഭംഗിയും ഇത്ര എന്ന അളവില്ല എന്നപറവാൻ ഞാൻ ഒട്ടും മടിക്കുന്നില്ല. അർത്ഥത്തിന്നു ക്ലിഷ്ടത ഒട്ടും കൂടാതെ പ്രാസഭംഗിവരുത്തുന്നത സംസ്കൃതകവനങ്ങളിൽ തന്നെ വളരെ പ്രയാസമുള്ളതാണ്. എന്നാൽ ഞരം വിധം അർത്ഥപുഷ്ടിയും പ്രാസഭംഗിയും മലയാളഭാഷയിൽ ഉണ്ടാക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾക്കു വരുത്തുന്നത അത്യന്തം പ്രയാസമാകുന്നു എന്നുള്ളതിലേക്കു സംശയമില്ല. വിദൂഷിയായി ബുദ്ധിശാലിനിയായിരിക്കുന്ന ഞരം സ്ത്രീയുടെ കവനത്തിൽ പലേടങ്ങളിലും അർത്ഥപ്രാസവും അതിഭംഗിയായി ചേർന്നു കാണുന്നതിൽ ഞാൻ അത്യന്തം ഭ്രമപ്പെടിക്കുന്നു.

ഒ. ചന്തമേനോൻ.

തോട്ടക്കാട്ടു ഇക്കാവമ്മ ഉണ്ടാക്കിയതും ഇയിടെ കേരളകല്പദ്രുമം അച്ചുകൂടത്തിൽ അച്ചടിചുരുമായ സുഭദ്രാജ്ജ്വലത എന്ന ഭാഷാനാടകം ഒരു സ്ത്രീയുണ്ടാക്കിയതാകൊണ്ടു എന്നുള്ള വിശേഷം കൂടാതെതന്നെ വളരെ നന്നായി എന്നു പറയത്തക്കതായിരിക്കുന്നു, എന്നുതന്നെയല്ല, കുറച്ചുകാലമായിട്ടു മലയാളഭാഷയിൽ ഉ

ണ്ടാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള കവിതകളിൽ ഇതിനേക്കാൾ വളരെ മേലേയോ
 എന്ന പറയത്തക്കതായി വേറെ വല്ല കൃതിയും ഉണ്ടോ എന്ന
 കൂടി സംശയമാണ്

സുഭദ്രാഞ്ജനം മുഴുവൻ വായിച്ചുനോക്കിയതിൽ അതിന്റെ
 പ്രധാനഗുണങ്ങളെന്ന ഞങ്ങൾക്കു തോന്നിയത അതിന്റെ നി
 ദ്രോഷതയും ഭരതകുമാരന്റെ രസികത്വവും ഭരതന്നു. 'ശാകുന്ത
 ഭൂപതുര്മാകസ്തത്രശ്ലോകപതുഷ്ടയം' എന്നു പറഞ്ഞതുപോലെ
 ഇന്നിന്ന ഘട്ടങ്ങൾ അതിമനോഹരങ്ങളായിരിക്കുന്നു. എന്നൊ
 ഇന്നിന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽ വളരെ ചർച്ചകാരവും മനോധർമ്മവും ഉ
 ണ്ടെന്നൊ പറയത്തക്കതായിട്ട ഇതിൽ വളരെ ഒന്നും ഇല്ലായിരി
 ക്കാം. എന്നാൽ അതുപോലെതന്നെ ഹൃദയത്തിന്നാകട്ടെ കണ്ണു
 ത്തിന്നാകട്ടെ ശല്യത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതായിട്ടും ഇതിൽയാതൊന്നും
 കാണുന്നില്ല. അർത്ഥം മനസ്സിലാക്കുവാൻ പ്രയാസമായാൽ കവി
 തക്ക ഭംഗിയുമായി എന്ന 'മനോരമാവിജയ' കർത്താവിനും തത്പ്ര
 ശംസകന്മാർക്കും, ശബ്ദഭംഗി ധാരാളമായിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അർത്ഥത്തി
 ന്റെ കാഴ്ചയും അത്രനോക്കുവാനില്ലെന്ന മറ്റു ചിലർക്കും ഉള്ള പ്രമാ
 ദങ്ങൾ ഈ ഗ്രന്ഥകാരിയ്ക്കു ഇല്ലെന്ന വളരെ സ്പഷ്ടമാണ്. കവി
 തയുടെ സ്വഭാവസ്വത്തിന്നു അത്യന്തം ബാധകമായ 'ബലാഭാകൃഷ്ടി
 മാണത' യുടെ പ്രധാനകാരണം ഈ പ്രമാദങ്ങളാണല്ലോ. അതു
 കൊണ്ടു കവിതാവാസനയുള്ളവരിൽ ചിലരുടെ കൃതികളിൽകൂടി
 കാണുന്നതായ 'രം നൃപനത സുഭദ്രാഞ്ജനത്തിലില്ലെന്ന സന്തോ
 ഷപൂർവ്വം പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. വാക്യങ്ങൾക്കും വളരെ കഠി
 തകവും സരളതയും ഉണ്ട്. അതുകൊണ്ടാണ് ഇതിന്നു മേല്പറ
 ഞ്ഞ ഭരതകുമാരന്റെ രസികത്വവും ഇത്രയും ഉണ്ടായത.

അതതു പ്രകൃതത്തിൽ വേണ്ടതായ രസങ്ങൾ സാധാരണ
 യായി നല്ലവണ്ണം പറയപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

സ്രീകുമാരൻ വിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ ഉത്സാഹം ഉണ്ടാകുന്നതി
 നു കൊച്ചിശ്ശിമയിൽ ഇതുവരെ ഓരോന്നു ചെയ്തിട്ടുള്ളതിൽ ഇക്കാ
 വരെയുടെ ഈ പ്രവൃത്തിയെപ്പോലെ ഫലവത്താകുന്നതായിട്ടു
 വേറെ ഒന്നുമില്ലെന്ന നിസ്സംശയമാണ്. 'ഞങ്ങളിതിനൊന്നും മ

തിയാവില്ല' എന്ന ജനപ്രദതിയിലൂടെയാണ് സ്രീകുട വിദ്യാവർഷയത്തിൽ നിരുത്സാഹിനികളാകുന്നത്. സ്രീസാധുവല്ലാത്ത കൂട്ടത്തിലാണ് കവിധർമ്മത്തെ സ്രീകുടതന്നെ വെച്ചിരിക്കുന്നത്. ഇപ്പോൾ അത സാധ്യമാണെന്നുള്ള വിവേകം അവർക്കുണ്ടാകുന്നതോടുകൂടി വേറെ പലകാര്യത്തിലും കണ്ണുതുറക്കുവാൻ വഴിയുണ്ടു. ഈ അവസ്ഥകൾ നോക്കുമ്പോൾ സ്രീജാതിയിൽ തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛനെ സംബന്ധിച്ച ഈ ഗ്രന്ഥകാരി അർത്ഥമാണെന്ന എല്ലാവരും സമ്മതിക്കുമെന്ന ഞങ്ങൾ വിശ്വസിക്കുന്നു.

വിദ്യാവിനോദിനി.

ശ്രീമതി- തോട്ടക്കാട്ടു ഇക്കാവമ്മയാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട സുഭദ്രാജ്ഞനും ഭാഷാനാടകം ഞങ്ങൾക്കു അയച്ചുതന്നതിനെ സ്വീകരിക്കുകയും അതിന്റെ ആസ്വാദനത്താലുണ്ടായ ആനന്ദത്തെ അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്തു. സാധാരണ കേരളഭാഷയിൽ ഗദ്യയുണ്ടായും, പദ്യയുണ്ടായും, ഗദ്യപദ്യസംമിശ്രിതങ്ങളായും അനേകം കാവ്യങ്ങളും നാടകാദികളും ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്നുണ്ടു. അവയിൽ അഭിനന്ദനീയങ്ങളായവയുടെ ഇടയിൽ ഒന്നാണു ഇതെന്നുള്ളതിന്നു ഞങ്ങൾക്കൊരു സംശയമുണ്ടില്ല. എന്നാൽ ലാളിത്യാതിരേകത്താലും യഥോചിതമായ രസസ്വരണത്താലും സംസ്കൃതഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ലയിച്ചിരിക്കുന്ന ഞങ്ങളുടെ മനസ്സിനെപ്പോലും ഇതു ആകർഷിക്കുന്നു. ഭരതഗാഹങ്ങളായ പദബന്ധങ്ങളാലും ഭരതാർത്ഥങ്ങളാലും പുനശ്ചിത പ്രായമായ മാധുര്യത്താലും നിറയപ്പെട്ട കാവ്യങ്ങളെ ചിലർ അഭിനന്ദിക്കുന്നു. ഞങ്ങളാവട്ടെ ലളിതപദബന്ധങ്ങളെക്കൊണ്ടും സുഖവൈദ്യമായ അർത്ഥംകൊണ്ടും ആപാദമൂലം വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന മാധുര്യംകൊണ്ടും രുചിരമായ കാവ്യമാണു കൊണ്ടാടുന്നത്. പ്രയോഗസൗകര്യം കുറഞ്ഞ കേരളഭാഷയിൽപോലും ഈ വിധമുള്ള ഗ്രന്ഥത്തെ രചിച്ചു ഈ സ്രീ സുഗ്രഹങ്ങളായിരിക്കുന്ന അനേകം ശബ്ദരത്നങ്ങളോടുകൂടിയ സംസ്കൃതഭാഷയിലും ചില ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുവാൻ മനസ്സിനെ പ്രവൃത്തിപ്പിക്കുന്നതിന്നുവേണ്ടി ഞങ്ങൾ ഓർമ്മപ്പെടുത്തുന്നു.

സദുത്തരസപുണ്യകോമളവചോരമൃഗസുവണ്ണോജലാ
സംസ്കാരൈരവിതൈരനൈകരൂപിരലങ്കാരസംശോഭിതാ
ലാളിത്യാദിവിശേഷഭാസപരപദന്യാസാഗഭീരാശയാ
മാധുര്യൈകനിധിഃ സമസ്തകൃതിനാംബോദ്ധയജീയാദിയം

വിജ്ഞാനചിന്താമണി.

പുസ്തകത്തിൽ അധികവും ശ്ലോകങ്ങളാണ്. ആ ശ്ലോ
കം എത്രയൊ ലളിതമായ പദങ്ങളെക്കൊണ്ടും അർത്ഥകല്പന
കൊണ്ടും ശൃംഗാരാദി രസങ്ങളെക്കൊണ്ടും വിശേഷമായി ?
രിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന പറയുന്നതിൽ ഞങ്ങൾക്കു സംശയ
ന്ന മാത്രമല്ല അത്യന്തം സന്തോഷവും ഉണ്ടു.

കേരളപത്രിക.

കഥയെ കഴിയുന്നതും പുരാണത്തിന്നനുസരിച്ചും വള
ഭംഗിയായിട്ടും ചേർത്തിരിക്കുന്നു. എന്നുമാത്രമല്ല, പ്രതിതകഥ
നിർമ്മിപ്പാൻ വേണ്ടി പൂർവ്വാംഗങ്ങളിലും മറ്റും ചേർത്തിരിക്ക
ലപകഥകളും പ്രതിതകഥയോടു ഏറ്റവും യോജിച്ചിരിക്കുന്നു.
സ്താവനയിൽ നല്ല സൂത്രധാരന്മാരുടെ സംവാദത്തിൽ പുരു
സാഭ്യമായ ഏതുകാര്യവും ശ്രീകളാലും സാധ്യമാകുമെന്നുള്ള
ടിയുടെ അഭിപ്രായത്തെ സ്ഥിരപ്പെടുത്തുന്നതായ പദ്യവും ഭ
വരുടെ സംവാദത്തിന്നുള്ള പ്രതിബോധയോഗിതവും ഞങ്ങൾ
വളരെ സന്തോഷിപ്പിക്കുന്നു.

അതാത സ്ഥലങ്ങളിൽ വേണ്ടുന്ന രസത്തെ കഴിയുന്ന
തും പ്രകാശിപ്പിക്കുന്ന നല്ല ലളിതപദങ്ങളെയല്ലാതെ അപ്രസ
ഭങ്ങളായും മറ്റുള്ള പദങ്ങളെ ഒട്ടുംതന്നെ ഉപയോഗിച്ചിട്ടില്ല
അതതുപാത്രങ്ങളുടെ സ്വഭാവം അവരവരുടെ വാക്യങ്ങളി
ന്നുപോലെയായി വരുത്തിയിട്ടുണ്ടു. രണ്ടാമകം വായിച്ചാൽ ബലഭദ്ര
ടെ കപടമില്ലാത്ത മനോഗതിയും, ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ മനകരുതലോടു
കൂടിയ ആലോചനശക്തിയും, ഉഭവരുടെ പരാഭിപ്രായ ഗുഹണ
സാമർത്ഥ്യവും ഹൃദയത്തിൽ നല്ലവണ്ണം പ്രതിഫലിക്കുന്നു.

മുരുഭുക്കി, ദമ്പതിമാരിൽ അന്യോന്യം മേടങ്ങെത്ത,
 .ടെ ഉൽകൃഷ്ടവിദ്യാഭ്യാസം ഇവയെ പഠറിയുള്ള ശ്ലോകങ്ങ
 ്രീഷ വിദ്യാഭ്യാസം ഉണ്ടായിട്ടുള്ള ഏവർക്കും ആനന്ദപ്രദമാ
 ഇരിക്കുന്നതല്ല.

കേരളനന്ദിനി.

ഈ നാടകം പണ്ടോരൊ വിദ്വാന്മാർ ഉണ്ടാക്കിയതായ സം
 നാടകങ്ങൾക്കു സദൃശമായി പഞ്ചാങ്കങ്ങളോടു കൂടിയതായും
 ധ്വനിബന്ധനമായ ഇതിവൃത്തത്താൽ ശോഭിതമായും അ
 രസപ്രചുരമായും സരസപദവിന്യാസസഫിതമായും അ
 രങ്ങളോടുകൂടിയതായും ശ്രുതിമധുരമായും ഇരിക്കുന്നു എന്ന
 ധിതമായിപറയാം. ഇങ്ങിനെയുള്ള എല്ലാവിശേഷഗുണങ്ങ
 ുടുകൂടിയ ഈ ഗ്രന്ഥം ഉണ്ടാക്കിയത ഒരു വിദൂഷിയായ യുവ
 ാകക്കൊണ്ടും ഇന്നെവരെ സ്ത്രീകളാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതി
 ുത ആദ്യത്തെതാണെന്നറിയുന്നതുകൊണ്ടും ഞങ്ങൾ അത്യാ
 ആനന്ദിക്കുന്നു.

കേരളസഞ്ചാരി.

സമുപ്തം.

തോട്ടയ്ക്കാട്ട കുട്ടിപ്പാട്ട അമ്മയ്ക്ക.

അത്യന്തശുദ്ധിയോടുമിശ്ചരപാദപത്മം
നിത്യം ഭജിച്ചു മരുവുന്ന മദീയമാതാ!
പ്രീത്യാത്ഥീയപദതാരതിൽവെ ചിടുന്നു
ഭക്ത്യാമയാ കൃതമതാമൊരുനാടകം ഞാൻ.

എന്നു തോ. ഇ.

സദ്രാജ്ഞനം.

ഭാഷാസാക്ഷര.

.....+

ഒന്നാമംകം

.....0.....

ഹരിഃശ്രീഗണപതയെ നമഃ

നാമീ

ആറുംനീറുമണിഞ്ഞുനല്ലുജടയും

ബന്ധിച്ചുരുദ്രാക്ഷവും

മാറിൽചേർത്തുയോടുചേർന്നുരസമാ

നോറോവിനോദങ്ങളാൽ

ഏറിട്ടുന്നന്നുരാഗമോടുമധികം

മേളിച്ചുവാഴുംശിവൻ

കൂറോടേഘദിതന്നിടയെനിശം

നിങ്ങൾക്കുസന്ദർശനം

(^൧)

[നാമിയുടെ അവസാനത്തിൻ നാലുപുറത്തും നോക്കീട്ട്

സന്തോഷത്തോടുകൂടി]

ഈ ജ്ഞാനാഗമങ്ങളുടേതത്രസന്നിധിയിങ്കൽ മഹോത്സവത്തിന്നായി പല ദിക്കുകളിൽനിന്നും വന്നു ചേർന്നിരിക്കുന്ന മഹാത്മാക്കളുടെ മുമ്പാകെ നമ്മുടെ നാട്ടുവിദ്വയെ പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻ ഇതൊരു നല്ല സമയം തന്നെ.

[അണിയറയിലേക്കു നോക്കീട്ട്]

ആയു! ഇവിടെ വര.

നടീ

[പ്രവേശിച്ചു]

ആയു! ഇതാണാൻ. ഏന്തിനായിട്ടാണു എന്നെ വിളിച്ചു?

സൂത്രധാരൻ.

പലശതാബ്ദങ്ങളായിത്തുടർന്നിരുന്നതാമി

വലിയസഭയിൽനിന്നും കേൾക്കുന്നതുപ്രഭാവം

ചിലതുടനിഹകാണിക്കേണമോർത്താലതത്രെ
 ഫലമിതുവരെയുംനാംചെയ്യയന്താത്തിനെല്ലാം. (൨)

നടീ.

ആയ്! എന്നാൽ ഏതു നാടകമാണിവിടെ അഭിനയിച്ച സാ
 മാജികന്മാരെ സന്തോഷിപ്പിക്കേണ്ടത?
 സൂത്രധാരൻ.

ലളിതപദങ്ങൾകൊണ്ടും മനോഹരസന്ദർഭങ്ങൾ കൊണ്ടും ഭം
 ഗിയുള്ളതായ ഒരു പുതിയ മലയാളനാടകത്തേതയാണ ഇവിടെ ചല
 യോഗിച്ച ഇവരെ ആരാധിക്കേണ്ടത. എന്നാൽ അങ്ങിനെയുള്ള
 നാടകംഏതാണെന്ന എന്റെരൂഢലോചനയിൽ എത്തുന്നതുമില്ല.
 നടീ.

ഇയ്യടെ തോട്ടയ്ക്കായ ഇക്കാവമ്മ ഒരു നാടകം ഉണ്ടാക്കിപ്പോട്ടുണ്ട.
 അതായാൽ നന്നായിരിക്കുമെന്ന എനിക്കു തോന്നുന്നു.

സൂത്രധാരൻ [പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി]

യോഗ്യന്മാരായ പുരുഷന്മാരാൽ സാധിക്കാവുന്ന കായ്കളാ
 ളിൽ ഒന്നാകുന്നു കവിധർമ്മം. ഇപ്രകാരമുള്ളതിൽ ഒരു സ്ത്രീയുടെപ്ര
 വൃത്തി ഒരിക്കലും നന്നായിരുന്നെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല.
 നടീ.

പുരുഷന്മാരാൽ സാധ്യമായ ഏതു കായ്കയും സ്ത്രീകളാലും
 സാധ്യമാവുമെന്നതന്നെയാകുന്നു എന്റെഅഭിപ്രായം. കേട്ടാലും,

മല്ലാരിപ്രിയയായഭാമസമരം

ചെയ്യിലയൊ, തേർതെളി

ച്ചിലേപണ്ടുസുഭദ്ര, പാരിതൂടരി

ക്കുന്നില്ലെവികോറിയാ?

മല്ലാക്ഷീമണികൾക്കുപാടവമിവ

യ്ക്കെല്ലാംഭവിച്ചീടകിൽ

ചൊല്ലേറുംകവിതയ്ക്കുമാത്രമിവ

രാളല്ലെന്നുവന്നീടുമോ? (൩)

സൂത്രധാരൻ. [ലജ്ജയോടുകൂടി]

ശരിതന്നെ. സ്ത്രീകൾക്കു കവിതയുണ്ടാകയില്ലെന്ന ശാസ്ത്രം

മോ ശാപമൊള്ളൂ. എന്നാൽ, ഇതത്ര സാധാരണയല്ലെന്നു മാത്രമെ ഞാൻ പറഞ്ഞതിനർത്ഥമുള്ളൂ. ആകട്ടെ, ആ നാടകത്തിന്റെ പേരെന്താണു്?

നടീ.

‘സുഭദ്രാക്ഷണം’ എന്നാകുന്നു.

സൂത്രധാരൻ.

വളരെപ്രഥിതൻനായക

നളവരദസങ്കീർണ്ണതായസഭാ

കളമൊഴിയാഴ്ചകവിതാ

വളരുന്നഹൃദിനമുക്കുടയാഹം.

(൪)

അതിനാൽ മനോഹരമായിരിക്കുന്ന ഈ വസന്തകാലത്തേ മദ്യശിച്ച ഭവതി സംഗീതം ആരംഭിച്ചാലും. ഇപ്പോൾ ഇതാ,

മെല്ലെച്ചെന്നുലതാഗ്രഹത്തിലുതിരും

പൂരേണഭസ്മംധരി

ചുല്ലാസാലനയുന്നമംഗനിരയാം

അഗ്രാക്ഷമാലുത്തൊടും

നല്ലാമോദമിയന്നമായവസഖൻ

മന്ദാനിലൻപ്രവചനം

ചെല്ലുന്നതയതിപോലെമായവിയെയൊ

ന്നാലിംഗനംചെയ്യുവാൻ.

(൫)

നടീ.

അങ്ങിനേതന്നെ

[ഗാനം ചെയ്യുന്നു]

വളരമൊരൈത്സുക്യമൊടും

കളവാക്കാൽധർമ്മരാശ്രമകുനികളാൽ

വളരെക്കണ്ണാനദം

തെളിവൊടുനൽകപ്പെടുന്നിതിരുകാലം.

(൬)

[അണിയറയിൽ]

ആരാണങ്ങുവരണമെന്നിവിൽപറ

ഞ്ഞീടുന്നതെല്ലാംബലാൽ

നേരായിന്നുധരിച്ചു മറുചിലരോ

ദേവംകമിക്കുന്നതും?

ഭൂരെപ്പോകുകതള്ളുകൊള്ളമിഹനീ

നിന്നീടിലോകാവലായ്

ശൂരൻകണ്ണുകിഞ്ചാനിരികളെളവീ

പ്പിട്ടിങ്ങുപറന്നാദൃശം

(൭)

നടീ.

[പരിഭ്രമിക്കുന്നു]

സൂത്രധാരൻ

[തിരിഞ്ഞു നോക്കിട്ട്]

കുറയ്ക്കേ! ഭയപ്പെടേണ്ട. ആലോചനാമണ്ഡപത്തിലിരുന്നു
കൊണ്ടു ഓടിയോടുന്നതിനും പ്രവേശിക്കുകയാണെന്നു തോന്നുന്നു.
അവരുടെ കണ്ണുകൾ ഭവതിയുടെ ഗാനത്തെ കേട്ടു അന്യഥാ ശങ്കിച്ചു
പറഞ്ഞു വാക്കായിരുന്നു. ഇനി വേണ്ട കാര്യങ്ങൾക്കായി നമുക്കും
വേഗം പോവുക.

[രണ്ടുപേരും പൊയി]

പ്രസ്താവന കഴിഞ്ഞു.

അനന്തരം ഓടിയോടുന്നതും കണ്ണും ശങ്കിയും

പ്രവേശിക്കുന്നു.

ഓടിയോടുന്നതും

[ആത്മഗതം]

അന്യനിൽപ്രവേശിക്കുന്നതും തന്നിയിൽകാമമേവനും

നിന്ദിക്കുന്നതിലും കഷ്ടമെന്നതിൽചെന്നിരുന്നതും

(൮)

ധന്യൻപാർത്ഥനിവണ്ണമുള്ളതരുണീ

രതാതതിനിന്നീവിധം

തന്നിൽപ്രവേശിയുന്നമൂലമരിയെ

ന്നാലുംമഹാഭാഗ്യവാൻ

ഇന്നസ്സന്ദരിയായഭദ്രയെലഭി

ച്ചീടാനുപായങ്ങളെ

തന്നെന്നോക്കണമെന്നതിന്നൊരു

സഖാവാരുള്ളതും വിനാ

(൯)

കപടോപായങ്ങളിൽ വിദ്വേഷനായിരിക്കുന്ന മാതൃലൻ കൂടെ

യുണ്ടെങ്കിലും ഈ കായ്മ്മാകയാൽ കണ്ണനോടാലോചിക്കുവാനെ തരമുള്ളൂ. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായവും അറിയാമല്ലോ. [പ്രകാശം]

സവേ, കണ്ണൻ!

കഷ്ടം സുഭദ്രയിലിരിക്കളവായിരാം

മതോന്മാസിക്കു വിജയകല്പപ്രകാശം

കിട്ടീടു വാനവളയെന്തിനിവേണ്ടതെന്ന

ന്നിഷ്ടൻ ഭവാൻ വഴിതീരത്തു പറഞ്ഞിടേണം. (ഘം)

ശത്രുവായിരിക്കുന്ന അജ്ഞനൻ ഈ വിവരം അറിഞ്ഞാൽ ഏതു വിധമെങ്കിലും വിപ്ലവം വരുത്തും. ആ ഏതൊരു ഞാൻ കാമിക്കുന്ന സ്ത്രീകളെ കൈവശമാക്കേണമെന്നൊരു ഉദ്യമം കൂടിയുണ്ട്. പാഞ്ചാലിയെ കൊണ്ടുപോന്നത കണ്ടില്ലേ? തന്നിൽ അനന്തരം ലേശം പോലുമില്ലാത്ത അവളെ അപഹരിച്ചവൻ അനന്തരമായ സുഭദ്രയെ മേലേക്കു കൊണ്ടുവന്നുവോ?

കണ്ണൻ.

സവേ! സുയോധന! ഭവാൻ ആത്മാവിനെ ഏന്തിനായിട്ടു അവമാനിക്കുന്നു? കേട്ടാലും,

പാർത്ഥൻ പാഞ്ചാലപുത്രി പരിണയമതിനാ

യുന്ന നേരത്തു പാർത്ഥ

ലാർത്ഥൻ പാണ്ഡവന്മാരിൽ ഭയമുണ്ടാകാതിട്ട്

തെല്ലൊന്നു നന്നാകാതിട്ട്

ചീത്തേത്താൽ കോപമോടുന്നവരെടുപൊരുതാ

നാർത്തുത്താൽ നമുക്കീ

വാർത്തയെ നമ്മുടെ മുമ്പാകെ വന്നുവരികരുതീ

ഒട്ടന്തിനിന്നീ വിചാരം.

(ഘം)

ഓയ്യോധനൻ.

അതിരിക്കട്ടെ. കഴിഞ്ഞ കഥ പറഞ്ഞിട്ടു കായ്മ്മമില്ലല്ലോ. ഇപ്പോൾ വേണ്ടതിനെ ആലോചിക്കുക.

കണ്ണൻ.

ആലോചിക്കുവാനൊന്നുമില്ല. സുഭദ്ര ഭവാൻ തൃപ്തിപ്പെട്ടു അ

ജ്ഞാനെ കാമിക്കുമെന്ന എനിക്കുശേഷം തോന്നുന്നില്ല. എന്തു കൊണ്ടെന്നാൽ,

കളുഹംസത്തെ വെടിഞ്ഞൊരു
നളിനിസഹഷം വരിക്കുമോകാകം ?
തെളിവൊടു നിൻ ഗുണമിന്നാ
ക്കളൊഴിയുകിൽ ഫലിക്കുമിങ്ങോം. (൧൨)

ഇന്ദ്രനോടെ തിരിട്ടു പ്രതാപവും
കുന്ദബാണസമദേഹകാന്തിയും
ധന്വനിൻ ധനസമൃദ്ധിയും നിന്ന
യ്ക്കു നൃപിണി ഫലവത്സമൻ സവേ. (൧൩)

ഇതു മാന്യതയും തന്നിൽ ഭൂസങ്കിയും ഉള്ള ഭവാനെ സുഭദ്ര കേട്ടാൽ അധർമ്മ സാധനമെങ്കിലും ബുദ്ധിയുണ്ടെങ്കിൽ ഈ അപ്രസാരനായിരിക്കുന്ന അജ്ഞാനെ പിന്നെ ആഗ്രഹിക്കുമോ ?

ഭയ്യോധനൻ.

സവേ ! അങ്ങിനെയല്ല.
മതിശാലിനിമായ വീനിനച്ചാ
ലതുമൂലം കൊതി വാച്ചിതെൻ റഹൃത്തിൽ
ചതിയേറിയ കൃഷ്ണനെ നന്നെ വഞ്ചി
പ്പതിനുണ്ടിന്നു ധനഞ്ജയപ്രിയത്താൽ. (൧൪)

എന്തു ചെയ്യാം ! ഞാൻ വളരെ വിവശനായി രീന്നിരിക്കുന്നു. മാതൃലൻ ഒന്നും പറയുന്നതു മില്ല.

കണ്ണൻ. [ശകുനിയോട്]

ഇവിടുണൊന്നും ഈ സംഗതിയെ പറ്റി സംസാരിക്കാത്തതെന്താണു ? ഭയ്യോധനന്റെ വിവാഹങ്ങൾ കേൾക്കുന്നില്ലേ ?

ശകുനി.

കേൾക്കുന്നുണ്ടു. എന്നാൽ ഭയ്യോധനന്റെ ശുഭതരതന്നെയാണു ഈ വ്യസനത്തിനുള്ള കാരണം. സുഭദ്ര സ്വാധീനമായാൽ പിന്നെ കൃഷ്ണൻ വിചാരിച്ചാൽ എന്തു ചെയ്യാൻ കഴിയും.

കണ്ണൻ.

അതും ശരി തന്നെ.

ഒട്ടോയനൻ.

അതുകൊണ്ടും ഫലമില്ല.

സുന്ദരിക്കുഭയമിന്നിതിമാത്രം

നന്ദനന്ദനനിലുള്ളതുളലം

നിന്ദമെങ്കിലുവെൻറവചസ്സാ

തന്മനികേൾക്കുമതിനിലുവികല്പം.

(ശ്ലീ)

ഒർമ്മിയായ കൃഷ്ണൻ അജ്ഞാന വളരെ സഹായമായി നില്ക്കുന്നു മാത്രമല്ല എനിക്കു വിരോധമായി പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്യും.

ശങ്കനി. [അല്പം ആലോചിച്ചിട്ട്]

എന്നാൽ അതിനു വേറെ ഒരു നല്ല ഉപായമുണ്ട്. അതു ചെയ്താൽ സുഭദ്ര നിശ്ചയമായിട്ടും നമ്മുടെ കൈവശത്തിൽ വരും.

ഒട്ടോയനനും, കണ്ണനും.

അതെന്തുപായമാണു ? പറയൂ. പറയൂ.

ശങ്കനി.

ഒട്ടോയനൻ അജ്ഞാനരൂപം ധരിച്ച സുഭദ്രയെ വിവാഹം ചെയ്യുന്നതു തന്നെ.

കണ്ണൻ.

അതൊരു നല്ല ആലോചന തന്നെ. വിവാഹാനന്തരം ഒന്നുകൊണ്ടും ഭയപ്പെടുവാനില്ല. സുഭദ്രയെ പിന്നെ അന്യനു കൊടുക്കുവാൻ ഊ ജന്മത്തിൽ തരമില്ലല്ലോ. ഇതൊന്നും വിചാരിച്ചാതെ കൃഷ്ണൻ എത്രക്കുന്നപക്ഷം നമ്മുടെ പരാക്രമം കുറച്ചു കാണിക്കുകയും ചെയ്യും.

ഒട്ടോയനൻ.

ഈ വഴി എനിക്കത്ര രുചിയെ തരുന്നില്ല. ഇങ്ങിനെ ഞാൻ പ്രവൃത്തിക്കുകയുമില്ല.

കണ്ണനും ശങ്കനിയും.

എന്തുകൊണ്ടു ?

ഭയോധനൻ.

അതിഭയമായിച്ചോന്നിടുന്നമദ്ദേശികൻത
നതീയതിലതിദണ്ഡംതട്ടുമിട്ടറിഞ്ഞാൽ
മതിമുഖിയെലഭിപ്പാൻമറ്റുപായങ്ങളില്ല
ന്നതുവരികിലിനിക്കീഭദ്രയേവേണ്ടതാനും.

(ഈ)

കണ്ണൻ.

ബലഭദ്രനു ഭവാനിൽ വളരെ വാത്സല്യമുള്ളതിനാൽ ഇതു കൊണ്ടു വരോധമുണ്ടാവാൻ വരിയില്ല.

ശങ്കനി.

എന്നു മാത്രമല്ല, അനുകൂലവുമായിരിക്കും. ഒന്നുകൊണ്ടും ശങ്കിക്കാനില്ല. കേട്ടാലും,

നിനച്ചീടുംകാഴ്ചവരുവതിനുസാരജ്ഞനീശം
മടിച്ചീടാതെതന്മതിമിഹചെയ്യുന്നതുലകിൽ
തപിച്ചിട്ടിവണ്ണംപിഴവെറ്റതുചെയ്തുകിഴിയിൽ
ചലിച്ചീടാൻബന്ധംഗുരുവരനുചെറിയൊരിക്കലി.

(ഈ)

ഭയോധനൻ. [അല്പം കോപത്തോടുകൂടി]

നിങ്ങൾ ഇത്ര വളരെ പറഞ്ഞിട്ട ഒരു പ്രയോജനവുമില്ല.

ഒന്നാലുംമറ്റുഗുരുവര

കരളിൽതാപംഭവിച്ചിടുന്നവിധം

വരമാകാത്തതാകിലു

മറികബലാൽചെയ്യയില്ലെന്നാൽനിയതം.

(ഈ)

വിശിഷ്ടനായി ശുഭാത്മാവായിരിക്കുന്ന ഗുരുവിനെ വഞ്ചിക്കുന്നതിനേക്കാൾ വലുതായിട്ടൊരു പാപവുമില്ല. ബന്ധുക്കൾ ഇപ്രകാരമുള്ള അക്രമം ചെയ്യാൻ ഒരിക്കലും ഉപദേശിക്കരുത.

ശങ്കനി.

[സ്വകാശമായിട്ട്]

കണ്ണ! നമ്മുടെ അഭിപ്രായം ഭയോധനനു രുചിക്കുന്നില്ല. ക്ഷോഭിക്കുന്നതു നോക്കൂ. യാതൊന്നും പ്രവൃത്തിക്കുവാൻ വഹിയാ; കന്യകയെ കിട്ടുകയും വേണം. അതു ഭയോഹമല്ലേ?

കണ്ണൻ.

ബലഭദ്രനു ശിഷ്യസ്നേഹവും അപ്രകാരമാണു. ആകട്ടെ

ഒയ്യോധനനെ വേഗം സമാധാനപ്പെടുത്തണം. അതിന ഇങ്ങിനെ പറയുക തന്നെ.

ശ്രോധിയേക്കുണ്ടുസഖേദവാൻമുസലിയോ
 ടർമിയ്ക്കുകിൽപ്രീതനായ്
 ബോധിച്ചീടുകസതപരംഭഗിനിയേനംകം
 നിനക്കായ്സ്വയം
 ഭൂധിയ്ക്കിപ്പൊരുബന്ധവുംഗുരുമതം
 കൈക്കൊള്ളുമെല്ലാവരും
 സാധിച്ചീടുകമാധവീപരിണയം
 മോദേനവാദംവിനാ.

(ഹൻ)

ഒയ്യോധനൻ. [സന്തോഷത്തോടുകൂടി]
 സഖേ കണ്ണ! ഇപ്പോൾ ഭവാൻ പറഞ്ഞത എനിക്കു വളരെ ബോദ്ധ്യമായി. എന്നാൽ ഞാൻ നേരിട്ട ചോദിയ്ക്കുന്നത അവിവേകമായിരിക്കും. എനിക്കു മേണ്ടി കണ്ണൻ ഒരേഴുത്തയച്ചാൽ മതി.

കണ്ണൻ.

അങ്ങിനെ തന്നെ. ഇതു ശങ്കുനിയ്ക്കും പക്ഷമല്ലേ.

ശങ്കുനി.

അതെ. പക്ഷെ അജ്ഞനന്റെ ഇപ്പോഴത്തെ സ്ഥിതി കൂടി അറിഞ്ഞിട്ടായാൽ അധികം ഗുണമുണ്ടായിരുന്നു. അവൻ പോയിട്ട കുറെ ദിവസമായി; ഇതുവരെ മടങ്ങി വന്നിട്ടില്ല. ആൾ ഉപായിയാണു.

കണ്ണൻ.

അതാവശ്യം തന്നെ.

ഒയ്യോധനൻ.

ഈ കായ്ത്തതിൽ ഞാൻ ചാരന്മാരെ അയച്ചിട്ടുണ്ടു.

കണ്ണുകി.

[പ്രവേശിച്ചു]

മഹാരാജാവ ജയിക്കട്ടെ! തിരുമനസ്സിലെ കാണാനായി ഒരു ഭിക്ഷു സമയം നോക്കി നില്ക്കുന്നു.

ഭയോധനൻ.

[ആത്മഗതം]

ഒ! അജ്ഞാതനായൊരു അരിയുന്നതിന്നായി നിയോഗിച്ചു
രുന്ന ചാരന്മാരിൽ ഒരാളായിരിക്കാം അവൻ.

[പ്രകാശം]

എന്നാൽ വരുവാൻ പറയുക.

കണ്ണുകി.

കല്പനപോലെ.

[പോയി]

[അനന്തരം ഭിക്ഷുരൂപം ധരിച്ച ചാരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു]

ചാരൻ.

[നോക്കിട്ട, ആത്മഗതം]

മഹാരാജാവ അംഗരാജാവോടും മാതൃലനോടും കൂടിയാണു
ല്ലൊ ഇരിക്കുന്നത്. ഇപ്പോൾ ചെന്ന ഈ വർത്തമാനത്തെ ഏങ്ങി
നെ അറിയിക്കും. പക്ഷെ അവർ മഹാരാജാവിന്റെ ചെവികൾ
തന്നെയാണല്ലോ. എങ്കിലും ചോദിക്കുന്നതിന്റെ അവസ്ഥപോ
ലെ പറയാം.

ചാരൻ.

[അടുത്തുചെന്ന]

മഹാരാജാവ ജയിക്കുന്നു.

ഭയോധനൻ.

[സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിട്ട മന്ദമാ

സത്തോടുകൂടി, ആത്മഗതം]

താടിയും ജടയും കൃത്രിമം തന്നെ.

[പ്രകാശം]

എവിടെ എല്ലാം പോയി? അജ്ഞാനനെ കണ്ടുവോ?

ചാരൻ.

കണ്ടു.

ഭയോധനൻ.

അവൻ എവിടെ എത്തി. വിശേഷങ്ങൾ എല്ലാം കേൾക്കട്ടെ.

ചാരൻ.

സേതുസ്താനം തുടങ്ങിട്ടുനവധിസൂത്രം

ഹന്തസാധിച്ചുപാർത്ഥൻ

സ്വീതാനന്ദം പ്രഭാസത്തിച്ചുമധികമുമാ

മജ്ജനം ചെയ്തുവേഗം

പ്രീതന്മാരായ് സദാതൻപിറകിലഥരി

യ്ക്കും ദ്വിജന്മാരെയുംവി

ദ്രേതോചിന്തിച്ചുപോലിന്നെ:രുയതിവടി

വായ്പ്പോയ്ച്ചിത്തൊട്ടിഭാഗീം (൨൦)

അടിയൻ ഇതു വിവരം ഉണ്ടുതീർത്തുവാൻ ഇങ്ങോട്ടും പുറപ്പെട്ടു.

ഒയ്യോധനൻ.

സന്തോഷമായി. ഇനി നിന്റെ പ്രവൃത്തിക്കായ്ക്കൊണ്ടു പോയ്ക്കൊക്ക.

ചാരൻ.

കല്പനപോലെ.

[പോയി]

ഒയ്യോധനൻ.

[വിചാരത്തോടെ]

സഖെ, കണ്ണ! അജ്ഞനൻ ഭിക്ഷുരൂപം ധരിച്ചതിന്റെ ഉദ്ദേശം എന്തായിരിക്കും?

കണ്ണൻ.

എന്തെങ്കിലുമാവട്ടെ- അതുകൊണ്ടു നമുക്കു വല്ല വിരോധവുമുണ്ടാക. സന്യാസിയ്ക്കു സ്ത്രീകളുടെ കഥാ പ്രസംഗംപോലും യോഗ്യല്ലാത്ത സ്ഥിതിയ്ക്കു ഇതു വളരെ നന്നായി. അവൻ എന്നും സന്യാസാശ്രമത്തിൽ തന്നെ ഇരിക്കട്ടെ.

[ശങ്കനിയോട]

അങ്ങിനെയല്ലെ അവിടത്തെ അഭിപ്രായവും?

ശങ്കനി.

അല്പം വ്യത്യാസമുണ്ടു. ഇതിലെന്തൊ കളവുള്ളതുപോലെ തോന്നുന്നു.

ഒയ്യോധനൻ.

[പരിഭ്രമത്തോടെ]

അതെന്തൊന്നെന്നറിയുന്നില്ല.

ശങ്കനി.

പറയാം. എന്തെന്നാൽ,

മാരശാസനവഹിച്ചുകിരീടി

ചാരുഗാത്രിമന്താനറിവാനായ്

ഭൂതമേതുവിയാതവിധത്തിൽ

ദാഹകയ്ക്കു മഗമിച്ചതുനന്നം.

(൨൧)

കണ്ണൻ.

അജ്ഞനൻ അവരുടെ പൂർവ്വ ബന്ധുവും വിശേഷിച്ച കൃഷ്ണൻറെ പ്രാണസ്നേഹിതനും ഭൂതകയാൽ നേരെ ചെല്ലുന്നതിന്നു തന്നെ വിരോധമില്ലല്ലോ.

ശങ്കനി.

അവന്റെ സ്ഥിതി അങ്ങിനെയായിരുന്നാലും കേവലം ഒരു യുവാവായതുകൊണ്ടു കന്യകയെ കാണാനും സംസാരിപ്പാനും വളരെ തടസ്സങ്ങളുണ്ടായേക്കാം. എന്നു മാത്രമല്ല, ധീമാനായിരിക്കുന്ന ബലഭദ്രൻ അനുവദിക്കുകയുമില്ല. അതിനാൽ ഈ മേൽക്കൂറു മറിച്ചതാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

സന്യാസമാർക്കുതടവില്ലൊരിടത്തുമേതും

കന്യാഗൃഹത്തിലുമവർക്കുചെന്നുപോരാ.

എന്നുള്ളതൊക്കെയായിൽക്കരുതീടുധീര

നിന്ദാമജ്ജൻസകലകുന്ധതിയായതിപ്പോൾ.

(൨൨)

ഭയോധനൻ.

കണ്ണ! ഇത വാസ്തവമായിരിക്കാം. ഗുഡാഭിപ്രായങ്ങൾ കണ്ടെത്തുന്നതിന്നു ഇത്ര സാമർത്ഥ്യം മാത്രമേനേപ്പോലെ അന്യനുണ്ടോ എന്ന സംശയമാണു.

കണ്ണൻ.

ശരിയാണു. ഏതായാലും സന്ദേശം അയയ്ക്കുന്നതിന്നു ഇനി കാലതാമസം വരുത്തിക്കൂടാ.

ഭയോധനൻ.

എന്നാൽ കണ്ണൻ അതിനായുദ്യോഗിച്ചാലും.

കണ്ണൻ.

[വിചാരിക്കുന്നു]

ഭയോധനൻ.

[ഭൂതമഗതം]

ദാഹകയിലെ എല്ലാ വിശേഷങ്ങളും പ്രത്യേകിച്ച സുഭദ്രയുടെ ഇപ്പോഴത്തെ അവസ്ഥയും കൂടി അറിയണം. അതിന്നു ഭൂ

യെന്നായയ്ക്കേണ്ടത. ഭൂതന്മാരിൽ പ്രധാനിയായി അതിസമർത്ഥനായിരിയ്ക്കുന്ന ഭൂമിദാസൻ തന്നെ പോകട്ടെ.

[ശങ്കനിയോട പ്രകാശം]

എഴുത്തും കൊടുത്ത ഭൂമിദാസനെ അയച്ചാൽ പോരേ ?

ശങ്കനി.

ഈ ഭൂതനെ തിരഞ്ഞെടുത്തത ഉത്തമമായി. അവന്നു അന്യ ചിന്താഭിപ്രായത്തെക്കൂടി ഗ്രഹിയ്ക്കുവാൻ സാമർത്ഥ്യമുണ്ടു.

ഭൂയോധനൻ.

ഭൂരാണവിടെ ?

കണ്യകി.

[പ്രവേശിച്ചു]

അടിയൻ.

ഭൂയോധനൻ.

ഭൂമിദാസനോടിവിടെ വരുവാൻ പറയുക.

കണ്യകി.

കല്പനപോലെ.

[പോയി]

കണ്യക.

[ഏഴത്തെഴുതിട്ടു]

ഇതു മതിയൊ ?

ഭൂയോധനനും ശങ്കനിയും.

കേൾക്കട്ടെ.

കണ്യക.

[വായിക്കുന്നു]

വീരന്മാരണിയുന്നചാരുമകാല

കാരമുക്താമണേ !

ധീരന്മാക്കിതയ്യകുമാരപ്പുനരെന്നാലും

കഥിയ്ക്കുന്നുഞാൻ

പാരംഭദ്രുനിമിത്തമായ്മസഖാവായു

ജഭൂയോധനൻ

യെയ്യുംവിട്ടുഴലുന്നിതോക്കുകഭവാനല്ലാ

തയില്ലാശ്രയം.

(൨൩)

മിത്രമാംഭോഹിണീദേവീപുത്രനിന്നുധരിയ്ക്കുവാൻ

മിത്രപുത്രനയ്യ്ക്കുന്നപത്രമാമിതുസാദരം.

(൨൪)

ദയ്യോധനനും ശകുനിയും.

മതിമതി- വളരെ ഭംഗിയായി.

കണ്ണൻ.

എന്നാലിനി വേഗത്തിൽ കൊടുത്തയ്യുകയല്ലേ!

ശകുനി.

അതെ.

ദയ്യോധനൻ.

[പ്രവേശിച്ചു]

മഹാരാജാവ സർവ്വദാ വിജയിയായി ഭവിയ്ക്കട്ടേ!

ദയ്യോധനൻ.

[ഭൂതന്റെ കയ്യിൽ

എഴുത്ത കൊടുത്തു]

ഇതിനെ സമയംപോലെ ബലഭദ്രസ്വാമിയുടെ കൃത്യത്തിൽ കൊടുക്കണം. വിശേഷിച്ചു ഇങ്ങിനെ കൂടി—

[സ്വകായ്മമായി പറയുന്നു]

ദയ്യോധനൻ.

അങ്ങിനെ തന്നെ—

[തൊഴുതുപോയി]

അണിയറയിൽ വൈതാളികന്മാർ.

മഹാരാജാവ സമുച്ചാൽകഷ്ണ വർത്തിയ്ക്കട്ടേ.

ഒന്നാം വൈതാളികൻ.

മഹാരാജാവെ!

ഭുജവീര്യോതിശയത്താൽ പ്രജകളെറക്കിപ്പോയ വാക്യം ബഹുകാലം

വിജയസാധനമായി സഖംനിജഭാഗം കൊണ്ടുവന്നുവെന്നു പറയുന്നു.

ശകുനി.

[ചെവിക്കൊടുത്തിട്ട, ആത്മഗതം]

മഹാജാവിനായിരിക്കുന്നു. ഇത ദയ്യോധനന സാധു! എന്നാൽ ബുദ്ധി വല്ലാതെ ക്ഷ

ദയ്യോധനൻ.

[കണ്ണനോട അപവാച്ച്]

പറയുന്നതോന്നു. ഉപശ്രുതി മംഗ

ഈ ഉപശ്രുതി അ

മനസ്സിലാവില്ലത്രെ.

യിച്ചുപോകും.

സവേ! കായ്ക്കും

ജാതിയിരിക്കുന്നുവെല്ലോ

കണ്ണൻ.

[ആത്മഗതം]

രണ്ടു വിധത്തിലും വിചാരിപ്പാൻ വഴിയുണ്ടു. ഏകിലും ഈ ശ്വാനഗ്രഹത്താൽ ശുദ്ധമായിത്തന്നെ ഭവിക്കട്ടെ.

[പ്രകാശം]

ഞാനും അങ്ങിനെ തന്നെ വിചാരിയ്ക്കുന്നു.

രണ്ടാം വൈതാളികൻ.

പ്രഭുനാരായണപ്രാദികളിതുസമയം

ക്ഷുത്തിനാലാർത്തിയോടും

മുഴുനാരായണൈതങ്ങളുടെവര വിനെ

പ്രാർത്ഥനാർന്നകൂട്ടിൽ

ഭഗവാനായനല്ലരവിയുടേകിരണം

കൊണ്ടുഴന്നുപാഗന്മാർ

സ്തംഭപാദാഭയാലംബാകംതരനിരയെയണ

ഞ്ഞാശ്വസിയ്ക്കുന്നുപാരം.

(൨൩)

കണ്ണൻ.

ഓ! നേരം ഉച്ചയായി.

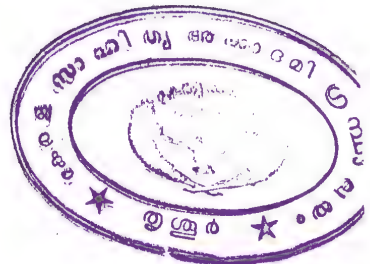
പക്ഷിമൃഗാദികളെല്ലാമിഷ്ടണമുള്ളോരുമുടസഹിയാഞ്ഞു

വൃക്ഷഗുഹാദികൾനോക്കിബുദ്ധനുംകൈവെടിഞ്ഞുമണ്ണു II

എന്നാൽ ഇനി വേണ്ട കൃത്യങ്ങൾക്കായി നമുക്കും വേഗം പോവുക.

[എല്ലാവരും പോയി]

ഒന്നാമകം കഴിഞ്ഞു.

സുഭദ്രാജ്ഞനം.

ഭാഷാനാടകം.

-----+-----

൨൭൨൦൦൦൦.

-----o-----

അനന്തരം ബലഭദ്രരും കൃഷ്ണൻ ഉഭവരും പ്രവേശിക്കുന്നു.
ബലഭദ്ര.

ഞാനിപ്പോൾ നിങ്ങളെ വരുത്തിയത സുഭദ്രയുടെ വിവാഹത്തെപ്പറ്റി ആലോചിപ്പാനാണ്. അവൾക്കു യൌവനകാലമായിരിക്കുന്നു. കൃഷ്ണൻ ഇതിനെക്കുറിച്ചു യാതൊന്നും ആലോചിക്കുന്നതായി കേൾക്കുന്നതും ഇല്ല.

ഉഭവ.

ഇവിടുന്നുള്ളപ്പോൾ ഈ വക കാര്യങ്ങളിൽ ശേഷമുള്ളവർ പ്രവേശിച്ചിട്ടാവശ്യമില്ലല്ലോ.

കൃഷ്ണൻ.

ജ്യേഷ്ഠനെന്നപറയുന്നതുകേൾപ്പാൻ

ശിഷ്ടമുള്ളജനമെന്നറിയേണം

ശ്രേഷ്ഠമാംതവമനസ്സറിയാതെ

അറിഞ്ഞെങ്കിലുമുറപ്പതയോഗ്യം.

(ഘ)

അതിനാൽ യഥേഷ്ടം അരുളിച്ചെയ്യാം.

ബലഭദ്ര.

എന്നാൽ നമ്മുടെ സഹോദരിയെ വേഗത്തിൽ ഭർത്താവിനായിക്കൊടുക്കണം. ഇനി കാലവിളംബനം നമുക്കു വിഹിതമല്ല.

[ഉഭവരോട്]

അങ്ങിനെയല്ലേ ?

ഉഭവ.

അതിനെന്ന സംശയം. ഇതുപോലെ തന്നെ മഹാജനങ്ങളും പലരും പറഞ്ഞു കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

പരധനംഭൂവികൃതകനിസ്സ്യം
 വരനന്ധകണമെന്നതിനാൽദൃതം
 വരികിലോനവയെരവനമാത്മാ
 നദിരമതിങ്കലിരുത്തുകനിന്ദാമാം.

(൨)

എന്ന. അതുകൊണ്ടു കന്യകയെ കൊടുക്കുവാൻ വൈകിയിരിക്കുന്നു.

ബലഭദ്രൻ.

എന്നാൽ സുഭദ്രയ്ക്കു ഭർത്താവായിരിക്കുന്നതിന്നു ഏതു രാജപുരുഷനായാൽ കൊള്ളാമെന്നു ഉഭയവൻ തന്നെ ആലോചിച്ചു പറയുക.

കൃഷ്ണൻ.

ഇനിയ്ക്കും ഇത സമ്മതം തന്നെ.

ഉഭയവൻ.

ഒരുപോലെ യോഗ്യന്മാരായിരിക്കുന്ന രാജാക്കന്മാർ പലരുമിരിയ്ക്കെ ആരേ കഠിച്ചാണു അഭിപ്രായപ്പെടേണ്ടതു് ?

കൃഷ്ണൻ.

മിത്രങ്ങളിൽ ഈ വിധക്കാരുണ്ടെങ്കിൽ അന്യന്മാരിൽ ചിന്തപോയിട്ടു പ്രയോജനമില്ലല്ലോ.

ബലഭദ്രൻ.

ഞാനും കൃഷ്ണനോടു യോജിയ്ക്കുന്നു.

ഉഭയവൻ.

[ആത്മഗതം]

ഓ ! ശരി തന്നെ. രണ്ടു പേർക്കും പ്രത്യേകം കൂറുകാരുണ്ടല്ലോ. അവരവരുടെ അഭിമതം അതാത വാക്കുകളിൽ സ്പ്രിക്കുന്നുണ്ടു്. ഏതായാലും വിഷമംതന്നെ.

കൊണ്ടുതന്നെ വന്നുനായനാമനിന്നുണന്നതിപ്രിയൻ

ശുണ്ണിയേററുണ്ടുശുഭനായനരഹിണീയനും

വേണ്ടതെന്തുണ്ടുപേർമിഷ്ടമായുരയ്ക്കുവാ

നണ്ടുഭണ്ഡമേവരാലുമാവതല്ലനിസ്സ്യം.

(൩)

[ആലോചിച്ചു, പ്രകാശം]

എന്നാൽ സ്വയംവരമാണു നല്ലതു്. അപ്പോൾ കന്യകയുടെ ഹിതംപോലെ ആവും. നമുക്കെന്നാൽ ആയാസമുമില്ല.

ബലഭദ്രൻ.

അതിന്നു പല ദോഷങ്ങളും ഉണ്ടു. എന്നെന്നാൽ,
ഒരുനാരിയിലാഗ്രഹം പലക്കും
വരുമപ്പോളുകൊണ്ടുവെരമുണ്ടാം
കരുതീടുകിലത്രയല്ലകന്യാ
വരമാംരൂപമെന്നുമാത്രമോർക്കും.

(൪)

അങ്ങിനെ പോരാ.

കൃഷ്ണൻ.

ശരിതന്നെ. എന്നെന്നാൽ,
സൗന്ദര്യമെന്താമൃതമെന്തെന്തപ്രഭുതിപലഗുണം
ചേർന്നുവിപ്രാതിതേടും
മാന്യന്മാരായുവാക്കൾക്കുചിതമിഹകൊടുക്കു
നന്മംശ്രീജനത്തെ
അന്യോന്യംചേരുമെന്നാൽപ്രിയമൊടുമവർ
തൻകാന്തമാരെഭരിയ്ക്കും
നന്നായിന്നെജ്ജനിയ്ക്കുന്നൊരുശിശുവധികം
യോഗ്യനായുംഭവിയ്ക്കും.

(൫)

ബലഭദ്രൻ.

കൃഷ്ണന്റെ ഈ സാരമായിട്ടുള്ള യുക്തിയെ ഞാൻ സമ്മതി
യ്ക്കുന്നു. പ്രത്യേകം ഒരുവനെ തിരഞ്ഞെടുക്കേണ്ടത അത്യാവശ്യം
തന്നെ.

ഉദാഹരണം.

ഈ ഭാരം ഇവിടുന്നതന്നെ വഹിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നാക
ുന്നു ഞങ്ങളുടെ അപേക്ഷ.

ബലഭദ്രൻ.

ചന്ദ്രവംശധീശ്വരനായ ഭുവ്വേശ്വരൻ സുഭദ്രയ്ക്കു വളരെ
പേജ്ജയായിരിയ്ക്കും.

കൃഷ്ണൻ.

[ഉപായത്തിൽ ഉദാഹരണമോക്കി
മന്ദഹാസംചെയ്തു, ബലഭദ്രനോടു]
ഭുവ്വേശ്വരൻ മാന്യനെന്നെ എങ്കിലും സജ്ജനങ്ങളാക്കു അ

വനിൽ തൃപ്തിയില്ലാത്തതിനാൽ മറ്റുള്ള ഗുണങ്ങൾ എത്ര തന്നെ ശോഭിക്കും.

സാരസ്വതഗുണങ്ങളോടു ചേരിലും മഹാജനം
പാരമിന്നനാദരിയ്ക്കിലായതൊക്കെ നിഷ്പലം
പാരിതിൽ നിജപ്രിയന്നുരാഗമില്ലയെങ്കില
ന്നാരിതന്റെ പാശത്ര പശോഭകൊണ്ടു കിംഫലം ?

(൬)

അതിനാൽ,

മതിമാനതിവീരനന്തമഹാ
ക്രതിമാത്രം പ്രിയനാകമിന്ദ്രപുത്രൻ
ഹിതമോടികാലമിസ്സഭദ്രാ
പതിയാകിൽ ചിതമെന്നെ നിക്ഷപക്ഷം.

(൭)

ഉദ്ധവര.

[ആത്മഗതം]

അങ്ങിനെ ! രണ്ടു പേരും തിര നീക്കി.

ബലഭദ്ര.

[ഭാവഭേദത്തോടുകൂടെ, ഉദ്ധവരോട്]

കൃഷ്ണന്റെ വാക്കു കേട്ടുവോ ? അജ്ഞനൻ പുഷ്പനും ഭയ്യോധനൻ ത്യാജനമാണത്രെ.

ഉദ്ധവര.

[ബലഭദ്രനെ നോക്കി, ആത്മഗതം]

ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ വിധമൊന്നു പകർന്നിരിക്കുന്നു. ഇപ്പോൾ എന്തു പറയണം ? ഇത കരുതിയായിരുന്നു ഞാനൊഴിഞ്ഞ നിന്നിരുന്നത്. എന്നിട്ടും ഫലമൊന്നുമില്ലായില്ല.

[പ്രകാശം]

ഇങ്ങിനെയൊരു കിംവദന്തിയുണ്ടു. അതിനാലായിരിക്കും ഇപ്രകാരമായിച്ചത. അതത്ര സാരമുമില്ല.

ബലഭദ്ര.

[അക്ഷംശാന്തതയോടെ]

കൃഷ്ണൻ ശുദ്ധനാണ്. എന്തു കേട്ടാലും വിശ്വസിക്കും. മൗഢാപോഹത്താൽ ശക്തിയുണ്ടെങ്കിൽ ഇങ്ങിനെ പറയുവാൻ വഴിയുണ്ടോ ?

ഇന്ദ്രപ്രഭാവമിയലുന്നൊരുക്കേതരവേദനൻ
തന്നോടുതുല്യതനിനയ്ക്കുകപാർത്ഥനണ്ടോ ?
നന്നായ് പ്രകാശമുള്ളവകിയചന്ദ്രനോടു

കന്നത്തമാന്താരുബകത്തിനുസാമ്യമുണ്ടോ ? (൨)

ഉഭവര. [ഭൂതമഗതം]

ഇങ്ങിനെ പറയത്തക്ക ഗുണങ്ങൾ യാതൊന്നും ഭൂയ്യായ
നനില്ല, എങ്കിലും വിചാരം നോക്കൂ. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യവാ
ത്സല്യം അതിശയിക്കുന്നതത്രെ തന്നെ.

[പ്രകാശം]

ഇതു വാസ്തവമാണു. ഭൂയ്യായനനോടുപമിയ്ക്കുവാൻ ഭൂയ്യോ
ധനനല്ലാതെ ആരുമില്ല.

കൃഷ്ണൻ.

എങ്ങിനെയായാലും ബന്ധുക്കളെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നത അവി
ഹിതമാകുന്നു.

ബലഭദ്രര.

കൃഷ്ണന സോദരിയെ കുറിച്ചു വാത്സല്യം യഥാർത്ഥത്തിൽ ഇ
ല്ലെന്നു ഇപ്പോൾ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

15

കൃഷ്ണൻ.

എന്തു കാരണത്താൽ ?

ബലഭദ്രര.

ബന്ധുത്വം മാത്രം ആലോചിച്ചാൽ മതിയോ ?

പരസ്പരകാരുണ്യത്താ

ലൊരുവണ്ണം പ്രാദുർഭവംനടിച്ചീടും

നരനാംമിത്രത്തേക്കാൾ

വരനേററംശത്രുവാംപ്രഭുനിനച്ചാൽ. (൯)

എന്നു മാത്രമല്ല,

ഇഹപോലിതുവരെയ്ക്കു മിത്രത്തി

ത്തു ചനാകമൊരുവന്നുകൊടുത്താൽ

സ്വപുമാനസകൃശാംഗിസുഭദ്രാ

നിശ്ചയംബഹുവിധേനതപിയ്ക്കും. (൧൦)

അതിനാൽ കൃഷ്ണന്റെ പക്ഷം വളരെ ആലോചിച്ചു തീർച്ച
യാക്കേണ്ടതാകുന്നു.

[അപ്പോൾ ദ്വാരപാലകൻ പ്രവേശിച്ചു]

ദ്വാരപാലകൻ.

മഹാരാജാവ വിജയിയായി ഭവിക്കട്ടെ ! ഹസ്തിനപുരത്തിൽ
നിന്ന ഒരു ഭൂതൻ വന്ന തിരുമനസ്സിലെ കണ്ടു വന്ദിപ്പാൻ സ
മയം കാത്തു നില്ക്കുന്നുണ്ടു.

ബലഭദ്രൻ.

വരുവാൻ പറയുക.

ദ്വാരപാലകൻ.

കല്പനപോലെ.

[പോയി]

[അനന്തരം ഭൂതൻ പ്രവേശിച്ചു ബലഭദ്ര

കൃഷ്ണന്മാരെ നമസ്കരിയ്ക്കുന്നു]

ബലഭദ്രൻ.

ഓയ്യോധനാദികൾക്കു സുഖമല്ലേ ?

ഭൂതൻ.

അതെ.

ബലഭദ്രൻ.

ഇപ്പോൾ നിന്നെ എന്തിനാണു ഇവിടയ്ക്കു അയച്ചത് ? വല്ല
വിശേഷവും ഉണ്ടോ ?

ഭൂതൻ.

തൃക്കയ്യിൽ തരുവാനായി ഒരേഴ്ത്ത തന്നയച്ചിട്ടുണ്ടു.

ബലഭദ്രൻ.

എവിടെ ?

ഭൂതൻ.

[ഏഴ്ത്തുകൊടുക്കുന്നു]

ബലഭദ്രൻ. [വാങ്ങിമുദ്രപൊട്ടിച്ചു വായി

യ്ക്കുന്നതായി നടിച്ചിട്ടു, സ

ന്തോഷത്തോടെ ഏഴ്ത്തു കൃ

ഷ്ണന്റെകയ്യിൽ കൊടുക്കുന്നു]

കൃഷ്ണൻ. [വാങ്ങിവായിച്ചുനോക്കിട്ടു]

ഭൂതൻ പുറത്തു പോയി നില്ക്കട്ടെ. പിന്നെ വിളിയ്ക്കാം.

ബലഭദ്രൻ.

[ഭൂതനോട]

പുറത്തുപോയിനില്ക്കൂ. അല്പസമയംകഴിഞ്ഞിട്ടു മറുവടിതരാം.

ഭൂതൻ.

കല്പനപോലെ.

[പോയി]

കൃഷ്ണൻ.

ഇവിടുന്ന് എങ്ങിനെ മറുവടി അയയ്ക്കുവാനാണ് വിചാരിയ്ക്കുന്നത് ?

ബലഭദ്രൻ.

സംശയിയ്ക്കുവാനുണ്ടോ ?

ഭൂവനതലമശേഷംകീർത്തിയാൽ ശുഭ്രമാക്കു

ന്നവനിപതിവിശേഷാത്സൗഖ്യസമ്പത്സമുദയൻ

സവിനയമിതുമ്മോടിതമർത്ഥിച്ചതോർത്താൽ

യുവതിഭഗിനിതന്മേദഗ്യാവൈചിത്ര്യമത്രേ.

(ഘ)

എന്നുമാത്രമല്ല,

ചോദിയ്ക്കുന്നവനേക്കാൾ

മേലുനാമന്യനാഗ്രഹിച്ചാലും

മോദമൊടർത്ഥിയ്ക്കല്ലോ

സാദരമക്കമ്പ്യയെക്കാടുക്കേണ്ടു.

(ഘ)

എല്ലാംകൊണ്ടും ഭൂയോധനനാണ് കൊടുക്കേണ്ടത. അതിനാൽ നമുക്കു വലിയബന്ധുലാഭവും, സുഭദ്രയ്ക്കു വളരെ ക്ഷേമവും ഭവിക്കും. ഇനി താമസിച്ചുകൂടാ, വേഗത്തിൽ സമതം കൊടുക്കണം.

കൃഷ്ണൻ.

[ആത്മഗതം]

കഷ്ടം ! അത്യുത്തമനായിരിയ്ക്കുന്ന പ്രിയസഖന്റെ ഗുണങ്ങൾ ലേശംപോലും അറിയാതെ ജ്യേഷ്ഠൻ ഈ ഭൂമിനെ കഠിച്ചു ഇങ്ങിനെ പറയുന്നുവല്ലോ. ഈ നിശ്ചയം സുഭദ്രയ്ക്കു വ്യസനകരമാകുവാനാണ് സംഗതി.

സുമതിഭഗിനിനന്മനംഘത്തിലോർത്താലവൾക്കു

ക്ഷമതിയിലനന്യഗം വായ്ക്കുവാനില്ലബന്ധം

അമിതകതകമേവംജ്യേഷ്ഠനുമനീച്ചുയായി

സ്സമിതിയിച്ചുരചെയ്യാനെന്നുഞാൻവേണ്ടതില്ലോ ? (ഘ.)

[ആലോചിച്ചു]

സമയം കൊടുപ്പിക്കാതെ കഴിക്കണം. എന്നാൽ നിവൃത്തിയുണ്ടു. ഇപ്പോൾ അഹിതമായിട്ടൊന്നും പറയേണ്ട.

[പ്രകാശം]

ഇക്കാര്യത്തിൽ കന്യകയുടെ ഹിതവും കൂടി അറിയേണ്ടത ആവശ്യമാകയാൽ ചോദിച്ചു മറുപടി വരിയെ അയയ്ക്കാം. ഭൂതൻ പോകട്ടെ.

ബലഭദ്രൻ.

എന്തിനു ചോദിക്കുന്നു ? കന്യകയോടനുവാദം വാങ്ങി സാധാരണ വിവാഹം നിശ്ചയിക്കുന്നതു പതിവില്ല.

ഉദ്ധവൻ.

അങ്ങനെയല്ല അദ്ദേഹം അറിവിച്ചതു. പുരുഷനെ നിശ്ചയിക്കുന്നതിൽ സ്ത്രീയുടെ മനസ്സും കൂടി അറിഞ്ഞാൽ നന്നു എന്നു മാത്രമാകുന്നു. പിന്നെ അബദ്ധമില്ലല്ലോ.

ബലഭദ്രൻ.

അല്ലെങ്കിൽ എന്താണു അബദ്ധം ?

മൽപ്രിയസോദരിയെന്നോ

മൽപ്രിയമൊന്നുംകമിച്ച് യിപ്പുറവും

മൽപ്രിയനായനിമിത്തം

തൽപ്രിയനാമീറ്റുപൻവിശേഷിച്ചും. (ശ)

ഇതിനു സംശയമില്ല. പിന്നെ എന്തിനു സമയം കളയുന്നു. എഴുതുവാനാവശ്യമുള്ള സാധനങ്ങൾ കൊണ്ടുവരട്ടെ. വേണമെങ്കിൽ ഈ വിവരം എപ്പോഴെങ്കിലും സുദൃഢയേ അറിവിപ്പോമല്ലോ.

ഉദ്ധവൻ.

സുദൃഢയ്ക്കു ഗുരുജനങ്ങളിൽ വളരെ ഭക്തിയും വിശ്വാസവും മുള്ളതുകൊണ്ടു ഈ നിശ്ചയത്തിന്നു വിരോധം പറയുമെന്നുള്ള ശങ്കയില്ല.

കൃഷ്ണൻ.

ധരണിയിങ്കൽവിവേകികളേവരും

ഗുരുജനപ്രിയമെന്നതുചെയ്തിട്ടും

പരമിതൊക്കയുചിച്ഛിതമാകുമോ
കരുതിയാലതുഭക്തിനിമിത്തമാം.

(൧൫)

എന്നാൽ ഇരുജനം മറ്റുള്ളവരുടെ ശ്രേയസ്സിന്നു എല്ലാ
യ്ക്കും ഭൂഗ്രഹമുള്ളവരായിരിയ്ക്കണം. പറയുന്നതെല്ലാം കേൾ
ക്കുമെന്നുള്ള വിശ്വാസത്താൽ ഹിതം അശേഷം നോക്കാതെ എ
ന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞ അവരെ ഭൂധാസപ്പെടുത്തുന്നത കഷ്ടമാണു.
ഇതു സാധാരണയായിട്ട കാണുന്നു.

നിനച്ചീടാതേതുംതരുണിയുടെചിത്തംഇരുജനം
തനിച്ചാലോചിച്ചിട്ടൊരുവനുകൊടുക്കുന്നിതതിനാൽ
രമിച്ചീടാതുള്ളംകലഹമൊടുതമ്മിൽബഹുവിധം
നയിച്ചീടുന്നല്ലോസമയമതുപാരിൽപലജനം.

(൧൬)

അജ്ഞാതരായമിഥുനങ്ങളെയിന്നുപേക്കാൻ
വിജ്ഞാനമുള്ളവർനിനയ്ക്കുകിലത്രകഷ്ടം
പ്രാജ്ഞൻഭവാനലിലമിങ്ങറിവുണ്ടുപാർത്താ
ലജ്ഞാനമൂലമിതുഞാനുരചെയ്തിടുന്നു.

(൧൭)

ബലഭദ്രൻ.

ഏകിൽ ഇപ്പോഴുള്ള ഭാഷാഭർത്താക്കന്മാർ മിക്കവരും ഈവി
ധത്തിൽ വിവാഹം കഴിഞ്ഞവരാണ്. അവരൊക്കെയും കലഹി
ച്ചു കാലം കഴിയ്ക്കുകയായിരിയ്ക്കുമോ?

കൃഷ്ണൻ.

ഏല്ലാവരും അങ്ങിനെ വരുമെന്ന ഞാൻ പറയുന്നില്ല.
സാമാന്യവും ഇങ്ങിനെ തന്നെയായിരിയ്ക്കും.

ഇതിലുംഭല്പദമായി
ഉതിമാത്രംനകരായ്ചിലർഭവിയ്ക്കും
അതിനാൽശ്ലാഘ്യതയെന്നു
ണ്ടതുനന്നംപൂച്ചുപുണ്യവൈഭവമാം

(൧൮)

ഉദ്ധവർ

[ബലഭദ്രരോടു]

ഇദ്ദേഹം സ്വീകാർത്ഥമായിരിയ്ക്കുന്ന കാര്യമാണു പറയുന്നത.
ഇതിനെ ഇവിടുന്നുപേക്ഷിയ്ക്കുക. യുക്തി യുക്തമായ വാക്കു ഭൂ

അതന്നെ പറഞ്ഞാലും സ്വീകരിയ്ക്കേണ്ടതാണല്ലോ. അവിടെ സേവ്യസേവകഭാവം വിചാരിപ്പാൻ ആവശ്യവും ഇല്ല.

ബലഭദ്രൻ.

എന്നാൽ ഉഭയവൻ പോയി വേഗത്തിൽ സുഭദ്രയുടെ മനസ്സറിഞ്ഞു വരൂ.

ഉഭയവൻ.

ഇതത്ര വേഗത്തിൽ സാധിയ്ക്കുന്ന കാര്യമല്ല.

പ്രാണസ്തംഭിതയായതന്റെ സഖിയോ

ടെന്നാകിലും ലജ്ജയാ

ലേണാക്ഷീജനമാശ്വതന്നഭിമതം വൊൽ

മാൻമതിയ്ക്കും ദുഃഖം

ആണാശ്ചിദ്രകിപോരമുണ്ടുവിഷമം

കാഞ്ചാൻമിക്കുന്നൂമാർ

നാണംകൊണ്ടുകൊടുക്കയില്ലവസരം

ശേഷംകഥിക്കേണമോ?

(പ്രശ്നം)

അതിനാൽ ദേവിമാരിൽ ആരെങ്കിലും കന്യകയുടെ സഖിമാരെ ഈ കാര്യം ഏല്പിച്ചാൽ അവർ അല്പ ദിവസംകൊണ്ടുറിഞ്ഞു പറയുമായിരിക്കാം.

ബലഭദ്രൻ.

അതങ്ങിനെ ആവട്ടെ. നിങ്ങൾ രണ്ടു പേരും ഉടനെപോയി വിവാഹത്തിന്നുവേണ്ട ഒരുക്കങ്ങൾ വിശേഷമായി ചെയ്തിക്കൂ.

കൃഷ്ണൻ.

എന്നാൽ എന്തെങ്കിലും ശുഭകർമ്മങ്ങൾ ആരംഭിയ്ക്കുന്നതിന്നുമുമ്പിൽ ഇഷ്ടദേവതാപ്രീതി വരുത്തേണ്ടതെന്ന വ്യഭിചാർ പറഞ്ഞു കേട്ടിട്ടുണ്ടു. ഇവിടെ അന്തർദ്വീപത്തിങ്കൽ പതിവായി കഴിച്ചു വരുന്ന ഉത്സവം തന്നെ ഈ സംവത്സരത്തിൽ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല.

ബലഭദ്രൻ.

എങ്കിൽ വിവാഹം അതു കഴിഞ്ഞിട്ടു മതി. ഉത്സവം പതിവിലധികം ഘോഷിയ്ക്കുകയും, നാമെല്ലാവരും പോകുകയുംവേണം.

കൃഷ്ണൻ.

[ആത്മഗതം]

ആവു! ഉത്സവം കഴിയുന്നതുവരെ വിവാഹത്തിന്നു താമസമുണ്ടല്ലോ. ഇതിനിടയ്ക്കു എന്റെ ആഗ്രഹം സാധിച്ചുകൊള്ളാം. ബലഭദ്രൻ.

ആരാണവിടെ?

ഭൂതൻ.

[പ്രവേശിച്ചു]

അടിയൻ.

ബലഭദ്രൻ.

നീ ഇപ്പോൾ പൊയ്ക്കൊണ്ടുക. മറ്റുപടി വഴിയെ അയയ്ക്കാമെന്നു കണ്ണേനോടു പറയൂ.

ഭൂതൻ.

കല്പനപോലെ.

[പോയി]

[അനന്തരം ഉഗ്രസേനന്റെ കണ്ണുകി പ്രവേശിച്ചു]

കണ്ണുകി.

മഹാരാജാവു ജയിക്കട്ടെ. പുരത്തിൽ ഒരു യതി വന്നിട്ടുണ്ടെന്നു ഇവിടെ ഉണർത്തിപ്പാൻ ഉഗ്രസേനമഹാരാജാവു അടിയനെ കല്പിച്ചുയച്ചിരിക്കുന്നു.

കൃഷ്ണൻ.

[ആത്മഗതം]

ഇന്നലെ രാത്രിയെ വെളിച്ചത്തിൽ വെച്ചു കണ്ടു പറഞ്ഞപ്രകാരം അജ്ഞാനൻ വന്നതായിരിക്കാം.

ബലഭദ്രൻ. [കൃഷ്ണാലംബനാരോട്]

നിമിത്തം വളരെ നന്നായി. ഇതിനാൽ സുഭദ്രയ്ക്കു ശ്രേയസ്സു ഭവിയ്ക്കും നിശ്ചയം. നമുക്കു യതിയെ വന്ദിപ്പാനായി വേഗത്തിൽ പോകുക.

[എല്ലാവരും പോയി]

രണ്ടാമതും കഴിഞ്ഞു.

.....

സുഭദ്രാജ്ഞനം

ഭാഷാസാഹിത്യം.

ഒന്നാം അദ്ധ്യായം.

[അനന്തരം കണ്ണുകൾ പ്രവേശിക്കുന്നു]

കണ്ണുകൾ.

ഒരുവൻമിടുക്കൻ ചാലാചാര്യനിൽ പൂർവ്വമായിനിൽക്കെപ്പം
കരുതുകിലെന്നെടുക്കിയോപദേശമിഹമെന്തൊരുതരത്തിൽ സമ്മേളിക്കുന്നു ||

കഷ്ടം ശിഷ്യജനാപാരം വിട്ടുത്തൊന്നുകാലമായ [നേടുവീട്ടുവിട്ടു]

മറ്റോരു വാണികുലത്തൻ വാക്കുകേട്ടുകൊണ്ടുചെന്നതും. (൨)

അതിനാലന്തരപുരത്തിങ്കലുള്ള ഉപജീവനം ജ്ഞാപിതം തന്നെ.

[ചുറ്റി നടന്നു നോക്കിട്ടു]

അതാണീ വരുന്നത ?

[അടുത്ത ചെന്നിട്ടു]

അത ? ഭയ്യോധനന്റെ ഭൃതൻ ഭൃതിദാസനോ ?

ഭൃതിദാസൻ.

അയ്യ ! ബീഭത്സക ! ഭവാൻ എന്നെ അറിഞ്ഞില്ലേ ?

ബീഭത്സകൻ.

അല്ല ദിവസമായിട്ടു എന്നിങ്ങനെ കണ്ണിന്നു നല്ല സുഖമില്ല.
ആളെ അറിയേണമെങ്കിൽ അടുക്കണം.

ഭൃതിദാസൻ.

വാല്യകൃത്താലായിരിക്കും, അല്ലേ ?

ബീഭത്സകൻ.

അല്ല. ഉപാധികൃത്താലാണ്.

ഭൃതിദാസൻ.

ഇത വ്യഭിചാരിയുടെ സ്വഭാവമാണല്ലോ. അകട്ടെ, ഇപ്പോൾ
എവിടെയ്ക്കു പോകുന്നു ?

൨൮

സുഭദ്രാജ്ഞനം

ബീഭത്സകൻ.

അമിണി ദേവിയുടെ നിയോഗപ്രകാരം സുഭദ്രയെ കാണാൻ.

ദുർദ്വീദധൻ.

ആ കുമാരി എവിടെ ?

ബീഭത്സകൻ.

ഗ്രഹത്തിലെങ്ങും കാണുന്നില്ല. ഉദ്യാനത്തിലുണ്ടായിരിക്കാം.

ദുർദ്വീദധൻ.

[ആത്മഗതം]

ഇതയാളെക്കണ്ടതുപകാരമായി. ഉപായത്തിൽ കന്യകയുടെ സ്ഥിതി മുഴുവനും അറിയേണമെന്നു സ്വാമി പ്രത്യേകം ഏല്പിച്ചിട്ടുള്ള കാര്യമാകയാൽ കുമാരിയെ അന്വേഷിച്ചു നടന്നുപോകേണ്ടി വരുമെന്ന വിചാരിച്ചിരുന്നു. ഇതിനാൽ അതു കൂടാതെ കഴിഞ്ഞുവല്ലോ. ഇനി ഉദ്യാനത്തിൽ ചെന്നുകൂടാം.

[പ്രകാശം]

എനിക്കു പോകുവാൻ കുറച്ചു ബുദ്ധിപ്പാടുണ്ട്. ആയുസ് അനുവാദം തരണം.

ബീഭത്സകൻ.

താൻ എന്തിന്നു വന്നു ? എവിടയ്ക്കു പോകുന്നു ? ഇതൊന്നും അറിയാതെ അയയ്ക്കുവാൻ പാടുണ്ടോ ?

അന്യരാജ്യത്തിൽനിന്നൊരുഭൂതൻ

വന്നുവെങ്കിലതിനുളളൊരുഭൂലം

ഇന്നതെന്നുവഴിപോലെധരിയ്ക്കാ

തിന്നുകൈവിടുകിലുണ്ടുവിരോധം.

(൩)

ഭൂതൻ

[അല്പം പരിഭ്രമത്തോ

ടെ, ആത്മഗതം]

ഞാൻ പെരുവഴി വിട്ട ഇതിലെ വന്നതുകൊണ്ട് ഇതാൾ വല്ലതും ശങ്കിച്ചിരിക്കുമോ ?

[പ്രകാശം]

ആയ് ! എന്നെ മറൊരുവിധം സംശയിക്കരുതെ. ഞാൻ ബലഭദ്രസ്വാമിയ്ക്കു ദൈവത്തു കൊണ്ടുവന്ന കൊടുത്ത മടങ്ങിപ്പോകുന്നു. എന്നാൽ ഭവാനെ കാണാനാഗ്രഹിച്ചു അന്വേഷിച്ചു

പ്പോൾ ഇങ്ങോട്ടു പോന്നതായി അറിഞ്ഞതിനാൽ ഇവിടെ വന്നതാണ്.

ബീഭത്സകൻ.

[പുഞ്ചിരിയോടെ]

ഞാൻ നേരംപോക്കാണു പറഞ്ഞത. പൊയ്ക്കൊൾക.

ദുഷ്ടിദാസൻ.

സന്തോഷം. എന്നാൽ പിന്നെക്കാണാം.

[അവിടെനിന്നു പോയി]

കണ്യകി

[മുറിയിട്ടു നോക്കിട്ടു,

ആകാശം ലക്ഷ്യമാക്കി]

കലാവതി! എന്തിനാണു ഹിമജലത്തിൽ കലക്കിയ ചന്ദനവും നനഞ്ഞ താമരപ്പൂവും കൊണ്ടുപോകുന്നത് ?

[കേട്ടതായി നടിച്ചിട്ടു]

എന്തു പറയുന്നു ? “കുറിനായ വെയിൽകൊണ്ടു ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്ന സുഭദ്രയുടെ ശരീരത്തെ തണുപ്പിച്ചാൻ” എന്നോ ? എന്നാൽ വേഗത്തിൽ കൊണ്ടുപോവുക.

[അഞ്ചാടി നടന്നു മുൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ടു, വിചാരത്തോടെ]

ഹന്താണിതുവരെയു മിവണം

ശാന്തയായസുകുമാരിസുഭദ്രാ

ശ്രാന്തിപൂണ്ടുവലയുന്നതുകണ്ടി

ല്ലെന്തുലയിതിന്നിന്നിനച്ചാൽ.

(൪)

പിന്നെയും,

അക്ഷീണപുണ്യമതിനാലുള്ളവായകന്യ

യ്ക്കിക്ഷീണഭാവമിയലുന്നതിനില്ലാബന്ധം

സൂക്ഷിയ്ക്കിലുണ്ടൊരുവിചാരമിവൾക്കുനന്ദന

മാക്ഷേപമില്ല, വെയിൽകൊണ്ടിതുപോലെയാമോ ? (൫)

എന്തെങ്കിലുമാവട്ടെ. ഈ വിവരം ദേവിയെ അറിയിച്ചേക്കാം. അടുത്തുചെന്നിവരെ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കേണ്ട.

[പോയി]

പൂർവ്വാംഗം കഴിഞ്ഞു.

അനന്തരം സുഭദ്രയും സഖിമാരും മരക്കൂട്ടത്തിൽ മറഞ്ഞുനിന്ന
 ഭർഷ്ടിദണ്ഡനും പ്രവേശിക്കുന്നു.
 ഭർഷ്ടിദണ്ഡൻ.

കഷ്ടം ! കഷ്ടം !! ഈ കന്യകയുടെ ഇപ്രകാരമുള്ള അവസ്ഥ
 കണ്ടാൽ ആരും സഹിക്കുകയില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,
 പുത്തൻപ്രസൂനതതികൊണ്ടുചമച്ചതല്ലേ
 മതേതദഗാമിനികിടന്നുരുളുന്നിതയോ
 അത്യാർദ്രമായനവചന്ദനസാരമേറും
 പ്രത്യംഗമാശുപകരുന്നിതുമോഴിമാരും. (൩)

അത്രതന്നെയല്ല,
 ഗുണാധികൃതചേരുന്നിവളുടെശരീരത്തിൽമുഴുവൻ
 ദുണാളത്താൽകല്പിച്ചതികരുണമാകല്പമഖിലം
 കനത്തീടുംതാപംകലർത്തൊരുപുമേനിയിലിതാ
 തണുത്തീടാനേററുംസഖികളിഹമീശ്വന്നുരളിരാൽ. (൪)
 സഖിമാർ [മേൽപ്രകാരം ചെയ്തിട്ട]
 സഖി, സുഭദ്ര ! ഇപ്പോൾ നിന്റെ താപം കുറെ ശമിച്ചുവോ ?
 സുഭദ്ര.

സഖിമാർ എന്റെ താപശാന്തിയ്ക്കു വല്ലതും ചെയ്യുന്നുണ്ടോ
 എന്നുകൂടി ഞാൻ ശങ്കിക്കുന്നു.

സഖിമാർ [ശോകാതിശയത്തോടെ
 അന്വേഷണം നോക്കുന്നു]
 ഭർഷ്ടിദണ്ഡൻ.

കുമാരിയ്ക്കു വ്യാധിയല്ല; വലുതായൊരു ആധിയാണ്. അതെ
 നന്നു ഇവരുടെ വാക്കുകളെക്കൊണ്ടുതന്നെ വഴിയെ അറിയാം.

കലാവതി. [സുശീലയോട്
 അപവായ്ത്]

പ്രിയസഖിയുടെതാപംപാക്കിലിന്നിത്തരംതൽ
 പ്രിയരുടെവരവെന്നോക്കേപ്പതില്ലിങ്ങുദന്തം
 നയമൊടിവിടനാമിന്നെന്നുമെന്തേണ്ടുമൊല്ലീ
 ധിസപദിസുശീലേതൽപ്രശാന്ത്യർത്ഥമിപ്പോൾ. (൫)

സുശീല

[സ്വകാച്ഛമായിട്ട്]

സഖി ! കലാപതി ! ഞാൻ എന്തു പറയേണ്ടു. ഭാഗ്യവശീന കളായ നാം എന്തുചെയ്തിട്ടും ഫലമില്ലല്ലോ.

സുശീല

[പ്രകാശം]

സഖി ! സുഭദ്രേ ! ഭവതി വളരെ അസ്വസ്ഥയായിരിക്കുന്നു. അല്പമെങ്കിലും ധൈര്യത്തെ അവലംബിക്കുക.

കലാപതി

[പ്രകാശം]

സഖി നിന്റെ ഇഷ്ടജനത്തിന്റെ ദർശനം വരെ ദേഹത്തെ രക്ഷിക്കുക. ഇല്ലെങ്കിൽ മനോരമങ്ങൾ വിഫലങ്ങളായിട്ടു വിഴുതിയില്ലേ ?

ഇത്തരം സഖിവേദിച്ചാലെത്തീടും ദേഹനാശവും

ഭിത്തിയില്ലെങ്കിലെപ്പുണ്ണുചിത്രമെങ്ങുതന്നെ ? (ൻ)

ഭവ്വിദഗ്ദ്ധൻ.

ഇവൾ ഏത സൂക്തിയെ കുറിച്ചാണു ഇങ്ങിനെ വ്യസനിക്കുന്നത ? ഒരു സമയം നമ്മുടെ മഹാരാജാവിനെ തന്നെ ഭരയിരിക്കാം. അദ്ദേഹം ഭാഗ്യവാനാകുന്നു.

സുഭദ്ര.

സഖിമാരെ ! ഞാൻ എങ്ങിനെ ധൈര്യത്തെ ഭരശ്രയിക്കും. ആ വസ്തു തന്നെ മദനാഗ്നിയാൽ ദഹിച്ചിരിക്കുന്നു.

സ്മരനഹോകസ്മാധ്യയനെന്നതെ

നന്തതമായുരുവാനിഹകാരണം

ഉരസ്സിയെന്നുടരീക്കനലായിട്ടും

ശരമിതാചൊരിയുന്നിതു മന്ദമൻ.

(പം)

ആ പ്രിയജനത്തിന്റെ വാർത്തപോലും കേൾക്കുന്നില്ല. ഞാൻ എത്രകാലം ഇങ്ങിനെ മൃതപ്രായയായി ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു. നിന്ദയനായ കാമൻ എന്റെ പ്രാണങ്ങളെ അപഹരിക്കുന്നതുമില്ലല്ലോ.

[എന്നു മോഹിക്കുന്നു]

സഖിമാർ.

[ശോകാപേഗത്തോടെ]

പ്രിയസഖി ! ഭരശാസിക്കൂ. ഭരശാസിക്കൂ.

[ഹിമജലം തളിച്ചു താമരയിലകൊണ്ടു വീശുന്നു]

ദുഷ്ടിദംഭൻ.

അയ്യോകഷ്ടം ! ഇവളുടെ വ്യസനം കണ്ടിട്ട ഏന്റെ ഹൃദയം പിളരുന്നു. ഇവളുടെ ജീവനാഥൻ വളരെ നിത്യനാണ്. നിത്യം. അല്ലെങ്കിൽ ഈ പ്രേമാധിക്യത്തെ അവൻ അറിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നും വരാം.

സുഭദ്ര. [അല്പം ആശ്ചര്യത്തിൽ
കാമദേവനെ ഉദ്ദേശിച്ചു]

പഞ്ചാസ്രനല്ലഭഗവാൻകപടേനലോകം
വഞ്ചിപ്പതിന്നുപറയുന്നിതുനന്ദമേവം
നെന്നിപ്പൊഴിപ്പതിനിവണ്ണമസംഖ്യബാണം
പഞ്ചായുധന്നവരുവാൻവകാശമുണ്ടോ ? (൧൧)

മന്ദമനെന്നുപരക്കെ
സമതമാകുന്നമൂലമിതുകാലം
തന്മനത്തിനെതൃതാൽ
നന്മയിലൊരുപേരുകൂടിവരുമല്ലോ. (൧൨)

അതിനാൽ ആ വീരപുരുഷനോടൊക്കുവാനും അബലയായ ഏന്റെ പ്രാണങ്ങളെ പ്രിയദർശനംവരെ ഏകിലും അപഹരിച്ചാതിരിയ്ക്കാനും ഞാൻ വന്ദിയ്ക്കുന്നു.

[വിവശതഭാവത്തിൽ]

ആ ! ഹാ ! കസുമായുധന്ന ആശ്രിതന്മാരിൽ പോലും വാസലയില്ലല്ലോ.

പേമഴപോൽശരമിപ്പോ
ഊമയമേന്ദുമെന്റെതനാവികൽ
സീമവെടിഞ്ഞുചൊരിഞ്ഞീ
കാമനഹോമന്തമാംപതിയ്ക്കുന്നു. (൧൩)

[ഏക കരയുന്നു]

സഖിമാർ.

സഖി ! കരയരുതെ ! കരയരുതെ ! ആ മഹാപുരുഷനോടു ചേരുവാൻ ദൈവം നിനക്കുടനെ സംഗതി വരുത്തും. കുറച്ചു ക്ഷമിയ്ക്കുക.

ദുഷ്ടിദാഹൻ.

ഈ ദുഷ്ടകളായ സഖികൾ ഏവനെന്ന് സ്പഷ്ടമായി പറയുന്നില്ലല്ലോ. ഇനി ഏതു വിധം അറിയുന്നു. സമയവുംപോകുന്നു.

സുഭദ്ര.

മഹത്തായിരിയ്ക്കുന്ന സന്താപത്തെ എങ്ങിനെ സഹിയ്ക്കും? കലാവതി.

സഖി സുശീലേ ! സുഭദ്രയുടെ ശോകം മേല്ക്കുമേൽ വർദ്ധിച്ചു വരുന്നു. നമ്മുടെ പ്രയത്നത്താൽ ഒരു ഫലവും കാണുന്നില്ല. അതിനാൽ നീ പോയി ഇവളാൽ എഴുതപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ആ പ്രിയസഖന്റെ ചിത്ര പടത്തെ ഏതെങ്കിലും വേഗത്തിൽ വരണം.

സുശീല.

അങ്ങിനെതന്നെ.

[പോയി]

ദുഷ്ടിദാഹൻ.

ആകട്ടെ. ഇതു കണ്ടാൽ കാര്യം അറിയാം. ഏഴുത്ത തന്ന സമയം മഹാജാവ കല്പിച്ചപ്രകാരം ഇവളുടെ അന്തർഗതത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മവിവരം ഇപ്പോൾ സംഗതിവരുമെന്നു തോന്നുന്നു.

സുശീല. [വേഗത്തിൽ ചിത്രപടത്തോ

ടു കൂടി പ്രവേശിച്ചിട്ട്, സുഭദ്ര

യുടെ കയ്യിൽ കൊടുക്കുന്നു.]

സുഭദ്ര.

[വാങ്ങുന്നു.]

കലാവതി.

സഖി ! ഇനി ഈ ചിത്രത്തിലുള്ള ജീവനായകനെ നോക്കി നിന്റെ മനസ്സിനെ കറെ വിനോദിപ്പിയ്ക്കുക.

സുഭദ്ര.

[ചിത്രപടം നോക്കുന്നു]

ദുഷ്ടിദാഹൻ.

എന്റെ സ്ഥിതി ഭൂതതായതിനാൽ നല്ലവണ്ണം കാണാൻ കഴിയുന്നില്ല.

സഖി സുഭദ്രേ ! നീ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏതു സമയത്തെ സ്ഥിതിയാണു എഴുതിയിരിക്കുന്നതു.

കലാവതി.

അവൾ സ്വപ്നത്തിൽ പല വിധവും കാണുമല്ലോ, അതിൽ ഒരു സ്വഭാവമായിരിക്കാം.

സുഭദ്ര.

അല്ല. ജാഗ്രത്തിൽ കണ്ടതുതന്നെ. എന്തെന്നാൽ,
 പണ്ടൊരിക്കൽ പതിമോദമോട്ടമസോദ
 രേണസഹവീരനാ
 മണ്ട കോൻതനയനാശുതാതസവിധ
 ത്തിൽ വന്നസമയത്തിൽമാം
 കണ്ടിരുന്നവിയെപ്പൊഴേസരസമ
 ന്വരാരുമറിയാതെതൻ
 നീണ്ടനേത്രമുകൊണ്ടുടൻപ്രണയപേ
 ശലംചൊതുനോക്കിനാൻ.

(൧൪)

ഭീമിദംബൻ.

അറിയേണ്ടതറിഞ്ഞു. എന്നാൽ ഇവൾ ഭാഗ്യവീന തന്നെ. അല്ലെങ്കിൽ നമ്മുടെ സ്വാമിയിലല്ലാതെ അഞ്ജനനിൽ ആഗ്രഹം ഭവിക്കുമോ? ഇരിക്കട്ടെ, ഇനിയും എന്തെല്ലാമാണെന്ന അറിഞ്ഞിട്ടു പോകാം.

സുഭദ്ര.

ആ പ്രകൃതമാണിത്.

സുശീല

ശരി തന്നെ. ആരെയോസാനുരാഗം നോക്കുന്നപോലെ തോന്നും.

കലാവതി.

സഖി! ഇതിൽ ഭവതിയേയും വസുഭേവകുണ്ഡനാരേയുംകൂടി എഴുതുന്നത ഈ പ്രകൃതത്തിന്ന ആവശ്യമാകുന്നു.

സുഭദ്ര.

ഇനിയും ഈ ബോധമുണ്ട്. എന്നാൽ തരം വരായ്കൊണ്ടു എഴുതിയില്ല.

കലാവതി.

എന്നാൽ ഇപ്പോൾ പടത്തിന്റെ പണി മുഴുവനാക്കൂ.

സുഭദ്ര.

എന്തൊ മനസ്സിന്ന അസ്വാസ്ഥ്യം ഭവിച്ചതുപോലെ തോന്നുന്നു. ഇപ്പോൾ എഴുതിയാൽ നന്നാവുന്നതല്ല.

കലാവതി.

അങ്ങിനെ ശങ്കിക്കാനില്ല. അതു പേടിയാണു.

സുഭദ്ര.

പരീക്ഷിച്ചു നോക്കാം. സുശീല പോയി ചായങ്ങളും തുലികകളും കൊണ്ടുവരും.

സുശീല.

അങ്ങിനെ തന്നെ.

[പോയി]

ഒച്ചിദം. [ചിത്ര പടഞ്ഞ നല്ലവണ്ണം സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിട്ട]

ഈ കന്യകയുടെ ചിത്രകലാ വൈദഗ്ദ്ധ്യം അത്ഭുതമായി തന്നെ. ഇതു കണ്ടാൽ സാക്ഷാൽ അജ്ഞാനൻ തന്നെ നിഷ്കയാണെന്നു തോന്നും.

കലാവതി.

ഇപ്രകാരം സച്ചിദാനന്ദനായിരിയ്ക്കുന്ന പുരുഷനിൽ അത്യാസക്തി ഭവിച്ചതുകൊണ്ടു ഭവതി വിശേഷിച്ചും ഭഗ്യാവതി തന്നെ.

സുഭദ്ര.

അന്തരം ഭവിച്ചതുകൊണ്ടു മാത്രം ഭഗ്യാവതിയായോ ?

കലാവതി.

പുഷ്പിച്ചാൽ കായ്ക്കാതിരിയ്ക്കുമോ ?

സുഭദ്ര.

[ചിത്രത്തിലുള്ള വല്ലഭനെനോക്കിട്ട, പ്രേമപാരവശ്യത്തോടെ]

അയി പ്രാണനായക !

സൂക്ഷിച്ചിടുകിലല്ലൊന്നു ചെറുതായ്

തെല്ലങ്ങുസംഫുല്ലമായ്

പക്ഷുത്താലതിരച്ചുമായ് സരസിജം

പോലേററവും കാത്തായ്

സാക്ഷാൽപ്രേമരസംനിർണ്ണയവഴിയും

ചക്ഷുസ്സിനാലീവിധം

വീക്ഷിക്കുന്നതുമാത്രമിന്നു സരസം

മാരന്നുമാദത്തിനോ ?

(പര)

കലാവതി.

അല്ല. നിനക്കു മാദത്തിനാണു.

ഭൂമിദശൻ.

ഈ സഖി സമർത്ഥനെന്നു. മത്തരം ഉചിതമായി.

സുഭദ്ര.

[ലജ്ജിക്കുന്നു]

കലാവതി.

സഖി! ലജ്ജിക്കേണ്ട, ചിത്രഗതനായ പ്രിയതമനെ നോക്കിക്കൊണ്ടാത്മാവിനെ വിനോദിപ്പിക്കുക.

സുഭദ്ര.

സഖി കലാവതി!

മനോരഥശതങ്ങളാൽ മനമെരിഞ്ഞു വാഴും വിധേയ

വിനോദമിതു മൂലമായ മമനിനയ്ക്കിലെന്തുളളതും.

അനാരതബാധമായ്

[എന്ന ലജ്ജയാൽ വിരമിക്കുന്നു]

കലാവതി.

സഖി! സുഭദ്ര! നീ എന്നെ അന്യയായിട്ട വിചാരിക്കുന്നുവോ? ലജ്ജയെ വിട്ടു മഴവനം പറയുക.

സുഭദ്ര.

[പണിപ്പെട്ടു]

ദയിതനോടപേന്റേറററും

മനോഭവവിലാസമാണ് മനവിടിലാനന്ദം.

(പര)

സുശീല. [അല്പം വിഷാദഭാവത്തോടെ പ്രവേശിച്ചു, കലാവതിയോടു സ്വകായ്മായിട്ട]

സഖി! നമ്മുടെ സുഭദ്രയെ ഭയപ്പെടുന്നവനെ കൊടുക്കുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ബലദ്രുസ്വാമി നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു ഉദ്യോഗാലികയായ ദ്രുതിക ഇപ്പോൾ എന്നോടു പറഞ്ഞു.

ഞാൻ അതു കേട്ട വ്യസനിച്ച ചായമെടുക്കുവാൻ പോകാതെ ഇവിടയ്ക്കു വരികയാണു ചെയ്യത.

കലാവതി

[സ്വകായ്കമായിട്ട്]

ആരാകുന്നു ഭൂമികയോടു പറഞ്ഞത ?

സുശീല.

രേവതീ ദേവിയുടെ സഖിയാണത്രേ.

കലാവതി.

എന്നാൽ സത്യമായിരിക്കാം. എങ്കിലും അനജന അഹിതമായിട്ട് ജ്യേഷ്ഠനും സോദരിയുടെ ഹിതമറിയാതെ അനജനും ഒന്നും പ്രവൃത്തിയ്ക്കുക പതിവില്ല.

സുശീല.

പതിവിപ്പോൾ ദേവപ്പെട്ടിരിക്കാം.

കലാവതി.

[ബദ്ധപ്പെട്ട്]

ആയ്കനായ കൃഷ്ണനും സമ്മതിച്ചുവോ ?

സുശീല.

ആദിയിൽ വളരെ തടസ്സം പറഞ്ഞുവെങ്കിലും ജ്യേഷ്ഠന്റെ നിബ്ബന്ധത്താൽ പിന്നെ ഒരു വിധം സമ്മതിച്ചുവത്രേ.

കലാവതി.

കഷ്ടം ! കഷ്ടം !!

കേട്ടിടിയിലിക്ക്കുമലവംമതോഴിയിപ്പോൾ

ഞെട്ടിഭൂമിയ്ക്കുമതിനിലുവികല്പമല്ലം

ഇപ്പോൾവരുത്തുവതിനുള്ളൊരുസോദരൻതൻ

മട്ടൊന്നുമാറിസഖി ! കഷ്ടമിതെന്തുചെയ്യാം.

(ശ്ല)

ഭൂമിദേവൻ.

ഈ സഖിമാർ തമ്മിൽ കന്യക കേൾക്കാതെ ഏന്താണു പറയുന്നത ? ഉപഭാവംകൊണ്ട ഒരു വ്യസന വർത്തമാനംപോലെ തോന്നുന്നു. അജ്ഞാനന വല്ല ആപത്തും നേരിട്ടിരിക്കുമോ ? അല്ലെങ്കിൽ ഇവളെ മറയ്ക്കുവാൻ കാരണമെന്ത ?

സുഭദ്ര.

[ശോകത്തോടെ,
ആത്മഗതം]

എന്നോടൊത്തുംമിസ്സാതിരുവരെയുടന

ജ്ഞാനമൻകൊണ്ടിവി

നന്ദോന്മേഷേന്നിവണ്ണനിമിത്തമിഹ

വിഷാദേനയെന്നോതിടുന്നു ?

മുന്നംതീർത്ഥങ്ങളാട്ടുന്നതിനതികയുകം

പോയമൽപ്രാണനാഥൻ

വന്നീലിന്നും വിപത്തേൻദയിതനുവഴി

മേൽവല്ലതും സംഭവിച്ചോ ? (പ്രവൃത്തി)

സഖിമാരെ ! നിങ്ങൾ എന്നെ ഉദ്ദേശിച്ചു എന്നോ പറയുന്നപോലെ തോന്നുന്നു.

ദുഷ്ടിദഗ്ദ്ധൻ.

ഇപ്പോൾ കാര്യം എനിക്കും കേൾക്കാമല്ലോ.

സഖിമാർ.

വിശേഷിച്ചൊന്നുണ്ടല്ല.

സുഭദ്ര.

വിശേഷിച്ചൊന്നുണ്ടല്ലെങ്കിൽ വേണ്ട. നിങ്ങൾ പറഞ്ഞിരുന്നതു പറയരുതെ.

സഖിമാർ.

പറവാൻമാത്രം ഒന്നുചില.

സുഭദ്ര

[ആത്മഗതം]

നിബ്ബന്ധിച്ചിട്ടും ഇവർ മടിയുന്നത കാണുമ്പോൾ ഞാൻ ശങ്കിച്ച കാര്യം തന്നെ ആണെന്ന തോന്നുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ചായമെടുക്കുവാൻ പോയ സുശീല അതെടുക്കാതെ വ്യസനത്തോടു കൂടി മടങ്ങി വരുവാൻ കാരണമെന്തെ ?

സുശീല.

[സുഭദ്രയേനോക്കി

സ്വകാര്യമായിട്ടു]

സഖി ! കലാവതി ! ഇനി പറയാതെ കഴിയുമെന്ന തോന്നുന്നില്ല. ഇവളുടെ പ്രകൃതം മാറിക്കാണുന്നു.

കലാവതി.

പറയുകതന്നെ- എപ്പോഴെങ്കിലും ഇവൾ അറിഞ്ഞ വ്യസനത്തിനും. അത ഇപ്പോഴായാൽ നമുക്കു വല്ല വിധവും ആശ്വാസം ഉണ്ടാകുമല്ലോ.

സുഭദ്ര [ഗൽഗദത്തോടെ]
സഖിമാരെ! എന്തുകാച്ചുമായാലും എന്നോട് ധേഗത്തിൽ
പറയുവിൻ. പലതും ശങ്കിച്ചു എന്റെ ഹൃദയം തകരുന്നു.

ഭൃഷീദസ്സ്.

ചോദിക്കിലും കന്യകകാൽമേററവും
മോദിച്ചു ചൊല്ലുന്നതു മില്ലത്തോഴിമാർ
വാദിപ്പതിന്നില്ലിതന്നാഗകേതനൻ
മോദിപ്പതിന്നുളൊരുളമായ്ത്തം.

(ഹൻ)

സഖിമാർ.

സഖി! വ്യസനിക്കുവാനൊന്നുമില്ല പറയാം.

[വളരെ പണിപ്പെട്ട]
ബലഭദ്രകൃഷ്ണന്മാർ ഭവതിയെ ഭയ്യോധനന്ന കൊടുക്കുവാൻ
നിശ്ചയിച്ചതായി കേട്ടു.

സുഭദ്ര

[മുഖിക്കുന്നു]

സഖിമാർ

[താപോഭോഗത്തോടെ]

സഖി! ആശ്വസിപ്പിക്കൂ ആശ്വസിപ്പിക്കൂ!

ഭൃഷീദസ്സ്

[സന്തോഷത്തോടെ]

കന്യകയെ കൊടുക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചുവോ! നന്നായി. അ
ദ്ദേഹത്തിന്റെ മനോരമം സഫലമാകുമല്ലോ.

[ഇതുകേൾക്കുന്നു]

അതിന്നു ഈ കലടകൾ വ്യസനിക്കുന്നതെന്തിനാകുന്നു? സു
ഭദ്ര ഭൂമിയിൽനിന്നു അജ്ഞാനിപ്പിച്ചു അഭിനിവേശം കാണാതിരി
ക്കും. ഇവരുടെ വ്യസനഭാവം കണ്ടപ്പോൾ അവന്റെ കഥ കഴി
ഞ്ഞിരിക്കുമെന്ന ഞാൻ വിചാരിച്ചു. ഇല്ലെങ്കിലും വൈഷമ്യമില്ല.
ബലഭദ്രസ്വാമി നിശ്ചയിച്ച കാര്യത്തിന്നു ഇളക്കം ഉണ്ടാകുമോ?

സുഭദ്ര

[അല്പം ആശ്വസിച്ച്]

കഷ്ടം! കഷ്ടം!

മോഹാവേശാലിവണ്ണം സതതമിഹതപി

യുഗ്മം ഞാനെന്നതെന്നിൽ

സ്നേഹം പാരം പെരുക്കുന്നൊരു സഹജനമി

ന്നുള്ളിലോക്താതെല്ലാം

സാഹകാരംവസിസ്തം കരുവരനുകൊടുത്തി
 ടുവാനോർത്തതോർത്താൽ

ഹാ ! ഹാ ! മദുവ്വിപാകം ശിവ ! ശിവ ! പറവാ
 നാഷ്ഠിന്നാവതല്ലേ. (൨൦)

അഹഹ ! ബഹുവിധത്തിൽസ്നേഹമോടെന്നെലാളി
 ചൂഹിതമിവരുത്താനുണ്ടെങ്കിലും സമ്മതിച്ചോ.

[അനന്തരം ധ്യാനിച്ചു, ദീ
 ഘമായി നിശ്ചയിച്ചിട്ടു]

മഹിതസുഹൃത്തുരാരോ ! കാന്തമറവാരുമില്ലീ
 മഹിയിലിനിനിനച്ചാലിന്നസാഹായ്യമയ്യോ. (൨൧)

[വിലപിക്കുന്നു]

സഖിമാർ [പശ്ചാത്താപത്തോടെ]

സഖി ! നീ മൃഗകളെപോലെ കരയുന്നതെന്താണ് ? ധൈ
 യ്യത്തോടെ ഇരിക്കുക. മനോരഥസിദ്ധിയ്ക്കു എന്തെങ്കിലും വഴിയു
 ണ്ടാക്കാം.

[അണിയറയിൽ]

കമാരിയെ കാണാൻ രാശിണീദേവി എഴുന്നള്ളുന്നുണ്ടേ.

സുഭദ്ര [ചെവി കൊടുത്തി
 ടു, പരിഭ്രമത്തോടെ]

ഭ്രമരികയുടെ വാക്കാണിത. സഖി കലാവതി ! ഈ ചിത്ര
 പടം എവിടെ എങ്കിലും മറച്ചു വയ്ക്കുക.

[സുശീലയോട]

സഖി ! ശീതോപചാരത്തിന്ന കൊണ്ടുവന്ന സാധനങ്ങൾ
 ഇവിടെനിന്നും വേഗം മാറ്റുക.

[രണ്ടുപേരും അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നു]

സുഭദ്ര. [ആത്മഗതം]

ആയുധായ രാശിണി ഇപ്പോൾ എന്തിനാണു വരുന്നത് ?
 വിവാഹകാഴ്ചം എന്നോട പറയുവാനായിരിയ്ക്കുമോ ?

കുച്ചിദഗ്ദ്ധൻ.

ഈ സ്ത്രീകളുടെ സാമർത്ഥ്യം അതിശയിക്കുത്തക്കതരുന്നെ.
 ഇതുവരെ ഇവിടെ ഏതെല്ലാം ശുഭാഷ്ടമായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ ക

ണ്ടാൽ ഇങ്ങിനെ ഒരു കഥ കൂടി ഇവർ അറിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നു തോന്നും. ഭരതകുട്ടി, അമ്മിണീദേവി വരുന്നത വിവാഹം നിശ്ചയിച്ചത കന്യകയോട പറവാനാണ്. സംശയമില്ല. അതിന്ന ഇവൾ എന്നെ മറുപടി പറയും എന്നുകൂടി അറിഞ്ഞിട്ടു പോകാം.

[അനന്തരം അമ്മിണിയും സഖിയും പ്രവേശിക്കുന്നു]

[സുഭദ്രയും സഖിമാരും സവിനയം ഉപചരിക്കുന്നു]

അമ്മിണി.

[സുഭദ്രയെ കണ്ടിട്ട്, ഭരതമുഗ്ധത]

കഷ്ടം ! കഷ്ടം !

ചെന്താമരപ്പവിനതാപമേകം

ചന്തംകലനോരിവൾതന്റെറവകൃതം

എന്തിന്നു ബന്ധംവെയിൽകൊണ്ടുപാരം

വെന്തോരശോകത്തളിർപോലെയൊവാൻ ? (൨൨)

[ആലോചിച്ചിട്ട്]

ഭുഷ്ടനാധാർത്തരാഷ്ട്രന്നായ്തുഷ്ടിയോടെകൊടുക്കുവാൻ

ജ്യേഷ്ഠൻകല്പിച്ചവൃത്താന്തംകേട്ടിട്ടിവൾതപിയ്ക്കയാം.

എന്നാൽ ഇങ്ങിനെ വരും ; ഈ വ്യസനം ഞാൻ നല്ലവണ്ണം അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

പണ്ടെന്നെശ്ശിശുപാലന്നായ്കൊണ്ടേകാൻസഹജന്നഹോ

ഉണ്ടായഭാവംകണ്ടിട്ടന്നിണ്ടലൈത്രളജിച്ചുഞാൻ ? (൨൩)

കേൾക്കുമ്പോൾ ഇത്ര തപിച്ചാൽ വേൾക്കുമ്പോളത്ര വേണ്ടിവരും ?

[പ്രകാശം]

ഭരത ! നീ എന്താണിപ്രകാരം ക്ഷീണയായി ഭവിച്ചത ? നിന്നെക്കണ്ടാൽ ശരീരത്തിന്നൊ മനസ്സിന്നൊ വലുതായ സുഖമേകുമെന്നു തോന്നുമല്ലോ.

സുഭദ്ര.

[ഭരതമുഗ്ധത]

എല്ലാകാലവുംമറിഞ്ഞിട്ടാണു അറിയാത്ത വിധത്തിൽ ചോദിയ്ക്കുന്നത. ഭരതകുട്ടി.

[പ്രകാശം]

ഇരുജനമെന്നിലിവണ്ണം

കരുണകലൺൻമതേചരിയ്ക്കുമ്പോൾ

കരുതുകിലെന്തവകാശം

വരുവതിനെൻചിത്തകാമ്പിലാതങ്കം ?

(൨൫)

രുമണി.

[സ്വകായ്മായിട്ട]

സഖി! ലീലാവതി! ഇവൾ പറയുന്നത സ്നേഹസൂചകമായിട്ടാകുന്നു എങ്കിലും ആന്തരത്തിൽ എല്ലാവരിലും പരിഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ലീലാവതി.

[സ്വകായ്മായിട്ട]

അത കുമാരിയുടെ കുറ്റമല്ല. പുറമെ നടന്ന കഥകൾ കേൾക്കുന്നതുകൂടാതെ നിങ്ങൾ മനസ്സിൽ കരുതുന്നത ഇവൾ എങ്ങനെ അറിയും ?

രുമണി.

ശരിതന്നെ.

[പ്രകാശം]

അയി ഭദ്ര !

ചിത്തത്തിലാർത്തിചെറുതെങ്കിലുമില്ലയെന്നാ

ലത്യന്തപ്രീതികോമളമാംശരീരം

അ സ്വഗ്രന്ധായവെയിൽകൊണ്ടുണ്ടനേറവാടും

പുത്തൻമുണാളസമാവതിനെന്തുബന്ധം ?

(൨൬)

സുഭദ്ര.

[സഖിമാരോട്

സ്വകായ്മായിട്ട]

വളരെ യത്നിച്ചിട്ടും എന്റെ ആകാരവികാരങ്ങളെ മറയ്ക്കാൻ ഞാൻ ശക്തയായി ഭവിച്ചില്ലല്ലോ. ഇതിനെന്തുത്തരമാണു പറയേണ്ടത ?

കലാവതി.

[സ്വകായ്മായിട്ട]

സഖി! ദേവി വളരെ വിഭ്രാന്തയാണ്. നിന്റെ ഹൃദയം ശ്വേതം ആലും സൂചിപ്പിച്ചാൽ ഒരു സമയം വല്ല നിവൃത്തിയും ഉണ്ടാവാം.

സുശീല.

[സ്വകായ്മായിട്ട]

ശരിതന്നെ.

സുഭദ്ര.

അതിന്നു ലജ്ജ എന്നു തടുക്കുന്നു.

സഖിമാർ.

ദേവിയോടങ്ങിനെ വിചാരിപ്പാനിപ്പൂ.

സുഭദ്ര. [പ്രണിപ്പെട്ട, പ്രകാശം]

എല്ലാമറിയാവുവെച്ചൊപ്പീടാനിപ്പൂതെല്ലാമുൾപം
നല്ലതിനിയ്ക്കുവരുതാനല്ലോചൊല്ലാൻ, നിങ്ങൾതന്നിയേണ്ട ||

രുമണി. [സ്വകായ്മായിട്ട]

സഖി ! ലീലാവതി ! ഇതു കേട്ടില്ലേ ? ഇവൾ ഇത്രയും പറയണമെങ്കിൽ താപം എത്ര ഭസ്സുഹമായിരിക്കുന്നു ! അദ്ദേഹം ഇതൊക്കെയും കാലെ ആലോചിച്ചു തന്റെ സ്നേഹിതനും ഇവൾക്കു അതിപ്രിയനും ആയിരിക്കുന്ന അജ്ഞാനന കൊടുക്കുവാൻ വേണ്ട ഉപായങ്ങൾ കണ്ടിരിക്കുന്നുവല്ലോ. വളരെ ബുദ്ധിമാൻ തന്നെ.

ലീലാവതി. [സ്വകായ്മമായിട്ട]

സംശയമുണ്ടോ ? എങ്കിലും ഇപ്പോൾ വല്ലവിധവും ഇവളെ അല്പം ആശ്വസിപ്പിക്കുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ കഷ്ടമാണു.

രുമണി. [പ്രകാശം]

വേദിപ്പെട്ടാലാമായവിന്നിന്നഭീഷ്മിതം
ബോധിപ്പെട്ടോടേൽപ്രിയനാശനക്ഷിടം
മോദിപ്പെട്ടു നന്ദസോദനജ്ജനാധിനി
കാധിപ്പെട്ടു കേളില്ലൊരുകാരണംദൃഢം. (൨൮)

ദുഷ്ടിദാസൻ. [ഇതുകൂട്ടിയോടെ]

ഇവളുടെ വരവു നമ്മുടെ സ്വാമിയ്ക്കു ഉപകാരമായി തീരുമെന്നു ശങ്കിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ അപകാരമായിട്ടാണു ഭവിച്ചതു. അല്ലെങ്കിൽ മഹാനഭാവനായിരിക്കുന്ന ബലഭക്തന്റെ തീർച്ചയാക്കിയ കായ്മത്തിന്നു വിഷ്ണുവെണ്ണാൻ ഇവളാൽ സാധ്യമോ ? ഇത അഹങ്കാരത്തിന്റെ ആധിക്യം തന്നെ.

സുഭദ്ര.

[സ്വകായ്ചെയിട്ട]

സഖിമാരെ ! ആയ്ക്കു ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞത എനിക്ക് മനസ്സു
മാധാനത്തിന്നായിരിയ്ക്കുമൊ ?

സഖിമാർ.

എന്നാൽ ഇത്ര നിശ്ചയമായി പറയുകയില്ല.

സുഭദ്ര. [വിനയത്തോടെ പ്രകാശം]

സതിമാരുടെമാനസംനിനച്ചു
ലതിമാത്രംസുകുമാരമെന്നസിദ്ധം
അതിനാൽതവഭീനവത്സലതപം
ചിതമല്ലോമതിയികലിന്നിവണ്ണം.

(൨൯)

അശ്വതി.

[സ്പ്രേഹത്തോടെ]

അയി ഭദ്ര !

മൃടകന്നുവെയിൽതന്നെയെപ്പോ
ളാടൽതീന്നിനിനമക്കുഗമിയ്ക്കും
മോടിചേർന്നതവഗേഹമതികൽ
കേടകന്നുസുഖമാർന്നവസിയ്ക്കും.

(൩൦)

സുഭദ്ര.

ഇവിടത്തെ ഹിതംപോലെ.

ദുഷ്ടിദാഹി.

ഇവരൊക്കെ യാത്രയായി. ഇനി ഈ സന്തോഷവർത്തമാന
ത്തെ മഹാരാജാവിനോടുണർത്തിപ്പാൻ വേണ്ടി ഞാനും പോവുക
തന്നെ.

[എല്ലാവരും യഥോചിതം പോയി]

മൂന്നാമങ്കം കഴിഞ്ഞു.

സുഭദ്രാജ്ഞനം.

ദാഷാണാടകം.

നാലാമംകം.

പൂർവ്വാംഗം.

അനന്തരം പുപറിക്കുന്ന നാട്ടുത്തോടെ സുശീല പ്രവേശിക്കുന്നു.

സുശീല.

പ്രിയ സഖിയായിരിക്കുന്ന സുഭദ്രയെ ശ്രേയസ്സിന്നു വേണ്ടിയാകുന്നു ഈ പ്രയത്നമൊക്കെയും. ആ വിശിഷ്ടനായിരിക്കുന്ന യോഗി അവളിൽ പ്രസാദിച്ചുവെങ്കിൽ നന്നായിരുന്നു.

അണിയറയിൽ.

ആരാണ് ഉദ്യാനത്തിൽ കടന്നു പുഷ്പാക്കെ പഠിച്ചു നാശമാക്കുന്നത് ?

സുശീല.

[കേട്ടതായി ഭാവിച്ചു]

ആര ! ഭ്രമിക്കുകയോ ? സഖി ! ഇവിടേയ്ക്കു വരൂ.

ഭ്രമിക.

[പ്രവേശിച്ചു]

സഖി ! മുഷിയരുതെ. ഞാൻ ആളെ അറിഞ്ഞില്ല.

സുശീല.

അതുകൊണ്ടെന്താണ് ?

ഭ്രമിക.

നീ താനെ വന്നു പുഷ്പമുറുത്തു കളിക്കുന്നതെന്താണ് ? കമാരിയും കലാവതിയുമെവിടെ ?

സുശീല.

ഞാൻ പുപറിക്കുന്നതെ കളിക്കുവാനല്ല. കന്യാഗൃഹത്തിൽ ഒരു സന്ന്യാസി വന്നിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്നു തേവാരത്തിന്നാകുന്നു. അവിടെ ശുശ്രൂഷയ്ക്കായി സുഭദ്രയെയാണു ആക്കിയിരിക്കുന്നത. കലാവതി അവൾക്കു സഹായമായി നില്ക്കുകയാകുന്നു.

ഭദ്രിക.

ഭദ്രാണിങ്ങനെ നിശ്ചയിച്ചുത ?

സുശീല.

സഹോദരൻ തന്നെ.

ഭദ്രിക.

അത ? ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമിയോ ?

സുശീല.

അല്ല. അല്ല. അദ്ദേഹത്തിന്നിത അത്ര രസമായിട്ടില്ല. ജ്യേഷ്ഠനാണ്.

ഭദ്രിക.

അദ്ദേഹത്തിന്നു രസമല്ലെന്നു എങ്ങനെ അറിഞ്ഞു.

സുശീല.

കന്യകാഗൃഹത്തിൽ സന്ന്യാസിയെ പാപ്പിത്തേണമെന്നുള്ള ജ്യേഷ്ഠന്റെ അഭിപ്രായം അനജനോടു പറഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹം ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു.

“കല്യാണാരണെചിന്തിച്ചിവരുടെകല

ശീലാദിയൊന്നുംധരിക്കാ’

തുല്യാസത്തോടിവണ്ണംസദനമതിലിരു

ന്നിടുവാൻസമ്മതിച്ചാൽ

ചൊല്ലാംകില്ലില്ലഭാഷംവരുവതിനിട

യുണ്ടാകയാലിന്നിതെല്ലാം

തെല്ലാലോചിച്ചുകല്പിക്കുകയതിയുവരീ

മന്ദിരേവന്നിരിപ്പാൻ.

(൧)

അത്രയുമല്ല,

തരുണൻബഹുസുന്ദരൻയതീന്ദ്രൻ

തരളാക്ഷമണിയിന്നുഭദ്രയോർത്താൽ

കരുതീടുകിലിതരതതിലുജ്ജ്വാ

രൊരിടത്തിൽസ്ഥിതിചെയ്യതെത്രനിന്ദ്യം.”

(൨)

ഭദ്രിക.

ഇതു ശരിയാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ കമാരിയ്ക്കു സൈനന്ദാദിഗുണങ്ങൾ അത്രയുണ്ടു. ഭക്തകളു. ബലഭദ്രസ്വാമി പിന്നെ എന്ത കല്പിച്ചു ?

സുശീല.

“ വിശിഷ്ടരിലൊരിയ്ക്കലുംകപടമെന്നതുണ്ടാകയി
 ല്ലനിഷ്ഠമിതുകേൾക്കിലൊട്ടവനുമുണ്ടുപാപംദൃഢം
 വരികുമ്മസോദരീ, ശിവസമന്യരീന്ദ്രൻ, പരം
 കനിവു ! തവഭാഷിതംകഠിനമെന്നറിഞ്ഞീടൊ. (൩)

എന്നു മാത്രമല്ല.

നന്നായ് ദാപരിചരിച്ചതിദക്കിയോടും
 സന്നാഹിമാർക്കുകതുകംഏദയെവളർത്തി
 തന്നിഷ്ടമായവരമാശുലഭിച്ചുവാഴും
 തനപീജനങ്ങൾലവനത്തിലനേകമില്ലേ ? (൪)

അതിനാൽ കൃഷ്ണൻ ഇനി തടസ്സമൊന്നും പറയാതെ. വേ
 ഗത്തിൽ ഈ സന്നാഹിയെ കൊണ്ടുപോയി കന്യകാമന്ദിരത്തി
 ൽ ഇരുത്തി അദ്ദേഹത്തിന്നു യാതൊരു അപ്രിയത്തിന്നും ഇട
 വരുത്താതെ ശ്രദ്ധയോടു കൂടി ശുശ്രൂഷിപ്പാൻ അവളെ ഏല്പിച്ചു
 പോരു ” എന്നു.

ദ്രുമിക.

പിന്നെ ഇദ്ദേഹം വിരോധമൊന്നും പറയാതെ ജ്യേഷ്ഠന്റെ
 കല്പനയെ അനുസരിച്ചു, അല്ലേ ?

സുശീല.

ഇല്ല. ഇല്ല. അദ്ദേഹം വൈഷ്യം ആലോചിച്ചു തുടങ്ങി
 യാൽ അവസാനിയ്ക്കുമൊ ? പിന്നെ ഇങ്ങിനെകൂടി പറഞ്ഞു.

ദ്രുമിക.

എങ്ങിനെ ? പറയൂ. പറയൂ.

സുശീല.

“ വേഷ്മമൊന്നുബലമായ്ക്കുതരീട്ടീ
 യോഷ്തൻമണിഗ്രഹത്തിലയച്ചാൽ
 ശേഷമിങ്ങുഗുണമാകിലുമേററം
 ദോഷമെങ്കിലുമുണ്ടുതതേതും.” എന്നു. (൫)

ദ്രുമിക.

ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമിയുടെ ഈ അഭിപ്രായം തള്ളേണ്ടതല്ല. എ
 ന്നുകൊണ്ടെന്നാൽ,

തിയ്യിൻസമീപമതിൽനൽപുതുവെണ്ണവച്ചാൽ
 നെയ്യായ്ക്രമേണവരുമെന്നതിനെന്തുവാദം
 പൊയ്യല്ലിവണ്ണമിവംതൻസവിധത്തിൽവാസം
 ചെയ്യുന്നതാകിൽയതീയുംപതിയായവികും. (൬)
 ഇരിയ്ക്കട്ടെ. അനേജന വിരോധമായിട്ടുകൂടി ജ്യേഷ്ഠൻ ഇത്ര
 നിഷ്കഷിപ്തനതെന്നിനാകുന്നു ?

സുശീല.

അപ്പ ദിവസമായിട്ട സുഭദ്രയ്ക്കു നല്ല സുഖമില്ലല്ലോ. വിശേഷിച്ചു വിവാഹവും സമീപിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. അതിനാൽ ആ യോഗിയുടെ മംഗലകരമായ അനുഗ്രഹം വാങ്ങുവാൻ മാത്രമാണു.

ഭദ്രരിക.

ആകട്ടെ. പിന്നെ. പിന്നെ.

സുശീല.

ഇദ്ദേഹം ഒരു യോഗിയെ ഉദ്ദേശിച്ചിങ്ങിനെ പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു ജ്യേഷ്ഠനനു അശേഷം സുഖമായില്ല. അദ്ദേഹം ഭാവഭേദത്തോടെ, 'കഷ്ടം ! കഷ്ടം ! ഇങ്ങിനെ പറയരുത. ഇതിൽ വരുന്ന ഗുണദോഷങ്ങൾക്കു ഞാനുത്തരവാദിയാണ് ' എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ ആയ്ന്നായ കൃഷ്ണൻ 'ജ്യേഷ്ഠന്റെ കല്പനപോലെ ' എന്നു പറഞ്ഞ ആ ഭിക്ഷുവിനെ കൊണ്ടുപോയി സുഭദ്രയുടെ ഗൃഹത്തിൽ ആക്കി വേണ്ടതെല്ലാം അവളെ ഏല്പിച്ചു പോകയും ചെയ്തു.

ഭദ്രരിക.

എന്നിട്ട.

സുശീല.

അവൾ അപ്രകാരം ശുശ്രൂഷിച്ചു വരുന്നു.

[പുഷ്പഭാജനത്തിൽ നോക്കിട്ട]

ദംഗംമദിച്ചതസുഗന്ധമിയന്നപുഷ്പ
 സംഗത്തിനായ്കുതുകമോടുതുനിഞ്ഞിടുന്നു
 മങ്ങാതെശോഭയൊടുമിന്നിതുകൊണ്ടുചെന്നി
 ട്ടേങ്ങുകുവാനഹമയേസഖി ! പോയിടട്ടെ.

(൭)

(ഭൂമിക.)

എന്നാൽ അങ്ങിനെ ഭൂമി. ഞാനും പോകുന്നു. പിന്നെ
ക്കാണാം.

[രണ്ടു പേരും പോയി]
[പൂർണ്ണാംഗം കഴിഞ്ഞു.]

അനന്തരം സുഭദ്രയും ഭിക്ഷുവേഷത്തെ ധരിച്ചിരിക്കുന്ന
അജ്ഞാനനും പ്രവേശിക്കുന്നു.

അജ്ഞാനൻ. [ആത്മഗതം]

സുഭദ്രയെ സ്മരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ മന്ദമതാപം ഭിന്നമാ
കുന്ന സ്ഥിതിക്കു ഭഗ്നിതയോട് എങ്ങിനെ സഹിക്കും ?

[സുഭദ്രയെ നല്ലവണ്ണം നോക്കിട്ട]

ലഃവണ്യാതിശയേനദേവവനിതാ

രത്നാഭാലകൈകുപ്പമീ

ക്കാഴ്ചേണീമണിതൻറരൂപമലം

കണ്ടീടിലത്യർത്ഥം

ഇവണ്ണരതിതൻറരൂപമലം

രീർത്തീടുവാൻ പത്മഭൂ

വാവും വണ്ണമന്ദമെങ്കെതുകമിദംനി

മീച്ചതാംനിണ്ണയം.

(പ)

അതിരുചികലരുനോരംഗസൗന്ദര്യമോർത്താ

ത്വതിയിവടനരയോഷാരതാമല്ലെന്നതോന്നം

കൃതിജനനയനത്തിന്നുത്വ വംഗംകവാനായ്

രതിപതിവിജയശ്രീവന്നിതോമന്നിലേവം.

(൯)

[പ്രകാശം]

ഭദ്ര ! നീ ഇനിയുപേണ്ടി ഇതുവരെ ഓരോരോ പ്രവൃത്തി
കളിൽ ഉദ്യോഗിച്ചിരുന്നതിനാൽ ക്ഷീണിച്ചിരിക്കാം. ഇനി ഇ
വിടെ ഇരുന്നപ്പം വിശ്രമിക്കുക.

സുഭദ്ര.

[ആത്മഗതം]

ഇദ്ദേഹം എന്താണിങ്ങിനെ പറയുന്നത് ? ദയകൊണ്ടെങ്കിൽ

ഇവിടെത്തന്നെ ഇരിയ്ക്കേണമെന്നുണ്ടോ? ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ജഗന്മാഹനമായിരിയ്ക്കുന്ന രൂപംകൊണ്ടും ഈ വിധമുള്ള വാക്കുകളെക്കൊണ്ടും യതിരചരതികൾ തന്നെ ഇനിയ്ക്കു സംശയം ജനിയ്ക്കുന്നു.

[പ്രകാശം]

ഭഗവൻ! സൂകൃതിലഭ്യമായിരിയ്ക്കുന്ന ഭവൽപാദശുശ്രൂഷണത്താൽ സുഖസ്വഭവിയ്ക്കല്ലാതെ ക്ഷീണത്തന്നെ കാണുമുണ്ടോ?

അഞ്ജനൻ.

അതില്ല. എന്നാൽ,

സുഭാക്ഷിണിയനലുമായ് ശ്രമമയേ

നിനക്കില്ലയേ

ന്നിരിയ്ക്കിലിതുകാലമെന്തിതിനു

മുലമേണേക്കേണേ

തുഷാരജലബിന്ദുചേന്നധിക

കാന്തിപൂണ്ടോരനൽ

സരോരഹസമാനമായുവമുഖം

ഭവിച്ചിടവാൻ?

(ഹം)

സുഭദ്ര.

[ഭക്തമഗ്നം]

ഈ യോഗിയുടെ ശംഗാരസന്തോഷ കൂടിയിരിയ്ക്കുന്ന വാക്കുകൾ എന്റെ സംശയത്തെ വലിപ്പിയ്ക്കുന്നു. എന്നു മാത്രമല്ല, ഇദ്ദേഹം

എന്നെക്കാണുന്നനേരംരഹസിസരഭസം

പ്രേമോദേഹനോക്കും

പിന്നെത്തല്ലൊന്നുചിന്തിച്ചധിക വിവശനായ്

ദീപ്തമാഗ്നിശാസിതം

എന്നംഗംപാർത്ഥപേർത്ഥപുളകിതനവായ്

തെല്ലൊൽവാൻശ്രമിയ്ക്കും

മന്ദമന്ദംപണിപ്പെട്ടൊരുമൊഴിപരയും

പിന്നെമെന്തനംധരിയ്ക്കും.

(ഹം)

എല്ലാ അവസ്ഥകൊണ്ടും ഇദ്ദേഹം നിഷ്കളങ്കനായിരിയ്ക്കുന്ന

ഒരു ദിക്കുവല്ലെന്നു തോന്നുന്നു. എന്നാൽ ഓജസ്സിനാൽ ഒരു മഹാപുരുഷൻ എന്നുമാത്രം ഉറപ്പിയിട്ടുണ്ട്. ഇതിന്റെ സത്യസ്ഥിതി എങ്ങിനെ അറിയും ?

[അലോചിച്ചിട്ട്]

കുറെ സമയം സംസാരിച്ചു എങ്കിൽ വല്ല വിധവും അറിവാൻ തരമാകും. ഇപ്പോൾ കൃത്യങ്ങൾ ഒക്കെ നിവൃത്തിച്ച സ്വസ്ഥമായിരിക്കുന്ന സമയമാണല്ലോ.

[അല്പം സമീപത്തിൽചെന്ന ഒരു നന്മയെ അവലംബിച്ചു നില്ക്കുന്നു]

അജ്ഞനൻ.

[ആത്മഗതം]

ഇവൾ എന്തോ പറയുവാൻ ഉദ്യോഗിച്ച ലജ്ജയാൽ നിവൃത്തിയായപോലെ തോന്നുന്നു. എന്തെന്നാൽ,

സുന്ദരിനിന്നൊരുദിക്കിൽ
നിന്നുടനേദിന്നൽപോലെയാണിളകി
വന്നിഹസന്നതമുഖിയായ്
നിന്നീടുണ്ണിൾപദേനയെഴുതുന്നു.

(എ)

[പ്രകാശം]

യതിയാമുദിന്നമോഹനേനിൻ
മതിശൈവചിത്രവശാൽനിനക്കുധീനൻ
ഹിതമെന്തയിചൊൽകുനീമടിക്കാ
തിതുകാലംസുകമാരി!സുഭൃഞ്ചാലേ!

(എ)

കലാവതി.

[പ്രവേശിച്ചു]

ഭാവൻ ! യശീശ്വര ! ഭവല്ലാഭപരമം കണ്ടു വന്ദിപ്പാൻ ആയുന്മാരായ ബലഭദ്രകൃഷ്ണന്മാർ വന്നസമയം കാത്തുനില്ക്കുന്നു.

അജ്ഞനൻ.

[അല്പം വൈവർണ്യം]

തേതാടെ ആത്മഗതം]

ഹതവിധി ! ഇതിന്നുകൂടി അനുവദിക്കുന്നില്ലല്ലോ ! കഷ്ടം!

[പ്രകാശം]

വേഗം വരുവാൻ പറയുക.

കലാവതി.

അങ്ങിനെതന്നെ.

[പോയി]

സുഭദ്ര.

[അല്പം പിൻഭാഗത്തേ
യ്ക്കു മാറി നില്ക്കുന്നു.]

ബലഭദ്രകൃഷ്ണന്മാർ.

[പ്രവേശിച്ച അജ്ഞന
നെ നമസ്കരിക്കുന്നു]

അജ്ഞനൻ.

നിങ്ങൾ വിജയികളായി ഭവിയ്ക്കട്ടെ ! ഇപ്പോൾ വരുവാൻ
വിശേഷിച്ചു വല്ലതുണ്ടോ ?

ബലഭദ്രൻ.

ഞാൾ അന്തർദ്വീപത്തിങ്കൽ ഉത്സവത്തിനായി പുറപ്പെ
ട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. എന്നാൽ രൂപാദപങ്കും കണ്ടെത്തിച്ചു പോയാൽ
കൊള്ളാമെന്നാണു താല്പര്യം.

അജ്ഞനൻ.

സന്തോഷമായി. നിങ്ങൾക്കു മേൽക്കുമേൽ ശ്രേയസ്സുഭവി
യ്ക്കും. സുഖമായി പോയി വരുവിൻ.

കൃഷ്ണൻ.

സുഭദ്ര ശിശുവാണു. വേണ്ടതുപോലെ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു
നടക്കുവാനുള്ള ഭാരം അവിടത്തന്നെയൊക്കുന്നു.

അജ്ഞനൻ.

[ഭൂതമൃഗം]

ഈ വാക്കു ഇദ്ദേഹം പറഞ്ഞതാകയാൽ സംശയത്തിന്നിട
യായിരുന്നില്ല.

[അല്പം മന്ദഹാസത്തോടെ പ്രകാശം]

അങ്ങിനെ തന്നെ.

ബലഭദ്രൻ.

[സുഭദ്രയെ നോക്കിട്ട്]

വത്സേ ! നീ എല്ലാസമയവും ഇവിടെ ഉണ്ടായിരിയ്ക്കണം.
ഈ യോഗീശ്വരന്നു ഒരു ബുദ്ധിമുട്ടിന്നും ഇടവരുത്തരുതു.

സുഭദ്ര.

ജ്യേഷ്ഠന്റെ കല്പനപോലെ.

കൃഷ്ണൻ.

[ഭദ്രത്ഥഗതം]

ജ്യേഷ്ഠന്റെ ശുഭത നോക്കൂ.

[പ്രകാശം]

ഇവിടെ നോം പറയേണ്ടതൊന്നുമില്ല. വേണ്ടതുപോലെ അദ്ദേഹംതന്നെ പ്രവൃത്തിപ്പിച്ചുകൊള്ളും.
ബലഭദ്രര.

തെങ്ങും പോകുന്നു. ഉത്സവം കഴിഞ്ഞ വേഗത്തിൽ വന്നോളാം.

[പോയി]

അജ്ഞനൻ.

ഉത്തമേതരനിന്നിപ്പോളത്രവന്നിട്ടുസന്തരം

നിസ്രൂപംമധോദ്യത്തിനത്തരംനീകമിക്കൊടൊ. (ഘ)

സുഭദ്ര.

[ലജ്ജയാൽ അധോമുഖിയായി നില്ക്കുന്നു]

അജ്ഞനൻ.

[സുഭദ്രയെനല്ലവണ്ണം നോക്കിട്ട്, ഭദ്രത്ഥഗതം]

തനിച്ചപ്പക്ഷാസ്രനനംഗനെങ്കിലും

ജയിച്ചുലോകത്രയമീസുഭദ്രയാൽ

ലഭിച്ചതില്ലിങ്ങിവരതന്നെയെങ്കിലോ

ഭവിച്ചുനമുക്കുപാപം. (ഘ)

[കണ്ണടച്ചു, ഭിന്നഹാസ്യമായിരിക്കുന്ന മന്ദഗതപതേതാടെ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു]

സുഭദ്ര.

[നോക്കിട്ട്]

ഇദ്ദേഹം സമാധിയിലിരുന്നുവൊ. എന്നാൽ സോഭജലത്താൽ ശരീരമിങ്ങനെ നനയുന്നതിന കാരണമെന്താകുന്നു.

[അടുത്തുചെന്ന വിശദീകരിക്കുന്നു]

അച്ഛനൻ.

[അല്പം ആശ്വാസസന്തോഷം
അയ്യോടുകൂടെ ആത്മഗതം.]

ഇവൾ ഏറെയും ദയയുള്ളവൾ തന്നെ. അതിനാൽ എന്റെ ഈ കഷ്ടാവസ്ഥ ഇവളെ അറിവിച്ചാൽ എന്നെ രക്ഷിക്കും. എങ്കിലും എങ്ങിനെയാണു പറയുന്നത ?

[കണ്ണു മിഴിച്ചു പ്രണയ
തേന്മാടേസുഭദ്രയെ സൂക്ഷി
ച്ചുനോക്കീട്ട ആത്മഗതം.]

ഏത സൂകൃതിയാണു ഇവളെ ഇപ്രകാരമാക്കിയത.

വിളറിശരീരമശേഷം

കുളിർമുലകറിനം വെടിഞ്ഞുശോഷത്താൽ

നളിനായുധനുടെവെള്ള

താഴയോയിന്നിവിടെ വിധേയഭവതയോ ? (൧൬)

സുഭദ്ര. [അച്ഛനന്റെ അംഗങ്ങളെ
പ്രത്യേകം സൂക്ഷിച്ചു
നോക്കിട്ട, ആത്മഗതം.]

ഇദ്ദേഹം ഒരു യോഗിയല്ല നിശ്ചയംതന്നെ. ഏതുകൊണ്ടെന്നാൽ, ചെപ്പുകളിലൊ വാക്കുകളിലൊ യോഗികളുടെ ലക്ഷണം കാണുന്നില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, കാമികളുടെ സ്വഭാവം കാണുകയും ചെയ്യുന്നു. അത്ര തന്നെയല്ല ആ പ്രിയജനത്തിന്റേയും ഇദ്ദേഹത്തിന്റേയും ആകൃതിയ്ക്കു തമ്മിൽ വളരെ സാമ്യവും കാണുന്നു. ഇതിനെന്തു സംഗതി ? അല്ലെങ്കിൽ അല്പസാരയായ ഞാൻ വളരെ ഗംഭീരമായിരിക്കുന്ന ഹൃദയത്തെ എങ്ങിനെ അറിയും ? ചോദിച്ചാൽ വല്ല അബദ്ധവുണ്ടാകട്ടെ ?

[വിചാരമഗ്നയായി നില്ക്കുന്നു]

അച്ഛനൻ.

[പ്രകാശം]

ഭദ്ര ! നീ എന്താണുചോദിക്കുന്നത ? എന്നോടേതോ ചോദിക്കുവാൻ വിചാരിച്ചിട്ടു പിന്നെ സംശയിക്കുന്നതുപോലെ തോന്നുന്നുല്ലോ.

കല്യാണിചൊൽകനില്ല ജ്ഞാപൊല്ലീടാനുള്ളതൊക്കയും
എല്ലാംഞാനറിയും വണ്ണംകില്ലില്ലപറയാംവേദം. (പ്ര)

സുഭദ്ര. [പ്രകാശം]

ഭഗവൻ ! ഇവിടുത്തെ സന്നിധിയിൽ ഏതു കാര്യവും പറയുന്നതിന്നു ഇനിപ്പൊഴു ശക്തിയില്ല. എങ്കിലും രഹസ്സല്ലാപം കന്യാജനങ്ങൾക്കു നുപിതമെന്ന വിചാരിയ്ക്കുകൊണ്ടോ എന്നറിയുന്നില്ല, ലജ്ജ എന്നെ തടുക്കുന്നു.

അജ്ഞാനൻ.

സന്ദേഹമെന്തിന്നായിസുന്ദരാംഗി
ധന്വേകമിച്ഛീടുകചിന്തിതന്തെ
ഇന്നാരുക്കുണ്ടിടിച്ചുമില്ലഭോഷ
മെന്നോക്കുനീണൊന്നൊരുയോഗിയല്ലോ. (പ്ര)

സുഭദ്ര.

സ്വാമിൻശൈശവശീലത്താൽസാഹസംചിലതോതുവാൻ
സാമോദംഭുവ്യാപിതംമാലട്ടുന്നിതേറ്റവും. (പ്ര)

തപസ്വാദപാംസുപൊഴിയുന്നതുമുലമോർത്താ
ലിപ്പാരശേഷമധുനാപരിശുദ്ധമേത്രേ
തപസ്വാദസേവകജനംപിഴയായ്ക്കുറച്ച
ജ്വലിയ്ക്കിലുംകരുണയോടുപൊറ്റത്തിടേണം. (പ്ര)

അജ്ഞാനൻ. [ഭ്രമഗതം]

ഇവൾ പറയുവാൻ ഭാവിയ്ക്കുന്നതല്ലാതെ പറയുന്നില്ലല്ലോ.
കാര്യമെന്തെന്നറിയായ്ക്കയാൽ എന്റെ മനസ്സു വളരെ ചലിയ്ക്കുന്നു.

[പ്രകാശം]

സുമി! ഇതുശുദ്ധ ജനം ഏതു തന്നെ പറഞ്ഞാലും ഭ്രമം
കാണ വൈമുഖ്യം ഭവിയ്ക്കുന്നത. യഥേഷ്ടം പറയുക.

സുഭദ്ര. [ഭ്രമഗതം]

ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കുകൾ എന്തെങ്കിലും പറയാമെന്നുള്ള
വിശ്വാസം എന്നിൽ ജനിപ്പിയ്ക്കുന്നു എങ്കിലും മുമ്പു തന്നെ അ
ദ്ദേഹത്തിനെക്കുറിച്ച് സന്ദേഹിച്ചു പോദിയ്ക്കുന്നത യുക്തമല്ല. അ
തിനാൽ എന്നെ സംബന്ധിച്ച് വല്ല പ്രശ്നവും ചെയ്യുന്നതിന്നു

മിനു

സുഭദ്രാജ്ഞനം

ശേഷമാവാം. അതിന്നിങ്ങിനെ ചോദിച്ചാൽ ഒരു സമയം രണ്ടു കാര്യവും അറിഞ്ഞു എന്നും വരാം.

[പ്രകാശം]

മഹാത്മാവായ ഇവിടുത്തെ പാദശുശ്രൂഷകൊണ്ടു കന്മയ്ക്കും തീർന്നു ഞാൻ പുണ്യവതിയായി ഭവിച്ചു എങ്കിലും എന്റെ ഭാവി യായിരിക്കുന്ന ശുഭാശുഭങ്ങളെ ത്രികാലജ്ഞനായ ഇവിടുന്ന അ തളിച്ചെഴുതുകേൾക്കുവാൻ ഏറ്റവും ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

അജ്ഞനൻ [അല്പം ആലോചിച്ചിട്ട്]

നിനക്കിപ്പയിശോഭനേ ! തവഗുണങ്ങളാൽമേൽക്കുമേൽ ഭവിക്കുമിഹമംഗളംചെറുതുമില്ലതിൽസംശയം
ധരിക്കുകലകന്യകാജനമതിങ്കൽ വച്ചേറ്റവും ലഭിക്കുമളിവേണിനി

[അല്പം മന്ദനീതത്തോടെ]

വിജയമാത്തകെതു ഹലം. (൨൦)

സുഭദ്ര : [സന്തോഷത്തോടുകൂടെ,
ലജ്ജയാൽ അധോമുഖി
യായിട്ട്, ആത്മഗതം]

ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ അവസ്ഥ കാണുമ്പോൾ ഈ വിജയശ ബ്ദത്തിന്ന സാധാരണമായ അർത്ഥമാണു കല്പിച്ചിരിക്കുന്നതു എ ന്നതോന്നില്ല. ഈ മഹാനുഭാവൻ മനോഹരങ്ങളായിരിക്കു ന്ന വചനങ്ങളാൽ എന്റെ സംശയത്തെ വാല്പിപ്പിക്കുന്നു എ ന്നു മാത്രമല്ല അന്തഃകരണത്തിങ്കൽ എന്തൊ ചില വികാരങ്ങളെ ജനിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

[പ്രകാശം]

ഏറ്റവുംശ്രീരാമകുന്നാരുതവവചന

ത്തിന്റെസാരംഗ്രഹിപ്പാൻ

ചെറുംബോധംഭവിക്കാത്തൊരുമമതി

കൊണ്ടങ്ങിനെസാധ്യമാകും ?

മറ്റുംകാരുണ്യമോടേമഹാഭിഭൂതയായി

ന്നിതിൽതത്വമേന്മാധം

പറുംവണ്ണംകറഞ്ഞൊന്നുള്ളണമധുനാ

സജ്ജനോത്തംസധീമൻ !

(൨൨)

അജ്ഞനൻ

[പ്രേമഹർഷങ്ങളോടു
കൂടെ ആത്മഗതം]

നന്മയിൽദേഹരവത്താൽ

പെണ്മയിലെങ്ങിനെഭവിയ്ക്കുമതുപോലെ

ഇന്നിവൾവിജയധ്വനിയാൽ

നന്ദിതയാസ്തിനിടന്നുസോപ്തം.

(൨൩)

അതിനാൽ ഇവൾക്കെന്നിൽ അനന്തഗുണങ്ങളെന്നും ഞാൻ ഉദ്ദേശിച്ച അർത്ഥം ഇവൾ ധരിച്ചു എന്നും നിശ്ചയിക്കും. എന്നാൽ അറിയാത്തവളെപ്പോലെ ചോദിക്കുന്നത സംശയത്താലെന്നെ പരീക്ഷിക്കുവാനായിരിക്കുന്നു.

[പ്രകാശം]

എന്നുമാത്രമല്ല,

യശോധനസമൃദ്ധനായൊരുനരൻധരിച്ചിടങ്ങോ

കൃശാദരിനിനക്കുടൻകണവനായ് ഭവിയ്ക്കുംഽവം

അശോകശരപീഡയാലധികശോകമോടിന്നവൻ

സുശീലവതിസാദരംതവപദേപതിയ്ക്കുംജവാൽ.

(൨൪)

സുഭദ്ര

[ആത്മഗതം]

ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇപ്രകാരം ഭാവഗുണങ്ങളായിരിക്കുന്ന വചനങ്ങളാലും കാമത്തെ ഉദ്ദീപിപ്പിക്കുന്നവയായ ചേപ്പുകളാലും ഞാൻ വിശേഷിച്ചും അസ്വസ്ഥയായിത്തീർന്നു. അതിനാൽ ഇദ്ദേഹം ഹൃദയംഗമനായിരിക്കുന്ന ആ പ്രിയതമൻ തന്നെ ആയിരിക്കും. എന്റെ മനഃപ്രവൃത്തി ഈ വിധമാകുവാൻ മററാലും സാധ്യമല്ല. എന്നാൽ എന്നെ ഇങ്ങിനെ ദണ്ഡിപ്പിക്കുന്നത എന്തിനാണ്.

[അല്പം ലജ്ജാഭേദങ്ങളോടുകൂടെ പ്രകാശം.]

വക്ത്രാക്ഷിയാലിങ്ങിനെശങ്കയിനെ

നന്ദംകാമ്പിലെന്തിന്നുവളർത്തിടുന്നു ?

ചൊൽക്കൊണ്ട വക്ത്രാശ്രിതമാംജനത്തി

ലൊക്ഷുന്നതോകൈതവമിപ്രകാരം.

(൨൫)

അജ്ഞനൻ.

[സ്നേഹത്തോടെ

ഭരതഗതം.]

ഞാൻ നിമിത്തം ഇവളുടെ മനസ്സു വളരെ ആയാസപ്പെട്ടു
ന്നു. അതിനാൽ ഇനി സ്പഷ്ടമായി പറയുക തന്നെ.

[പ്രകാശം]

സരസിജമുഖിമുടിമാലേ !

സാരസനായനേധരിയ്ക്കു നീചാലേ

സുരവരസുതനിതൃബാലേ

സുന്ദരിസദയംവരിയ്ക്കു മാംകാലേ.

(൨൬)

സുഭദ്ര.

[പ്രണയലജ്ജാനന്ദാ

ശ്യായ്ക്കുണ്ടുളള കൂടെ

സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു.]

അജ്ഞനൻ.

തവായരസുധാരസംനുകൂതവാൻകൊതിച്ചീവിധം

ദിവാനിശമനല്ലാച്ചരിതപിച്ചുവാഴ്ന്നുഞാൻ

സരോരുഹവിലോചനേ ! സ്വപദിദാസനാമെന്നെനീ

വരാംഗിമുടിരത്താമേ ! കരുണയാകടാക്ഷിയ്ക്കേടോ. (൨൭)

[മദന പാരവശ്യത്തോടെ സ

സംഭ്രമം സുഭദ്രയെ ആലിംഗ

നം ചെയ്യാൻ ഭാവിയ്ക്കുന്നു]

സുഭദ്ര.

[പ്രേമലജ്ജാ സാദ്ധ്യ

സങ്ങളോടു കൂടെ]

അയിജീവിതനാഥസാഹസംകേൾ

മയിചെയ്തിടത്തേതുമിന്നിവണ്ണം

പ്രിയസോദരനിങ്ങുവന്നുവെങ്കിൽ

ദയയോടാശ്വദവാണനൽകുമെന്നെ.

(൨൮)

അതിനാൽ ഇപ്പോൾ പോകുവാനനുവദിയ്ക്കുന്നു.

അജ്ഞാനൻ.

അയി ! പ്രേയസി !

ഏറക്കാലംകൊതിച്ചിട്ടൊരുദിനമതിദാ
 ഗൃത്തിനാൽതൻറെകയ്യിൽ
 ചേരുംസദാസ്തുപാർത്താലമിതമനുഭവി
 യ്ക്കാതെയിന്നതൊരുത്തൻ
 പാരിൽഭൂതെച്ചിത്തം നന്നതുമുഖി ! യി
 തിന്നു ലഭിക്കാമെന്നർത്ഥം
 നേരായ്ക്കുനേരേച്ചിട്ടിവനതികതക
 തേരാടുത്തൊന്നാലന്യേ.

(൨൯)

സുഭദ്ര.

[ആത്മഗതം]

ഇനി പൂച്ചസ്ഥിതിപോലെ ഇവിടത്തന്നെ നില്ക്കുന്നത യുക്തമല്ല.

[പ്രകാശം]

ഇത ലെന്ദുകിത്തന്ന കുറെ വിരുദ്ധമല്ലെ, അതിനാൽ ഞാൻ ഇപ്പോൾ പോകട്ടെ.

അജ്ഞാനൻ.

മനോഹരമുദൃഗ്നിതംമദനകേളിരംഗസ്ഥലം
 മദാലസവിഭോചനംമഹിതരാഗരാഗ്യാധരം
 തവാനസരോരുഹംതരുണലോകനേത്രോത്സവം
 ജനോയമവിഭോകയൻകഥമസുനയേധാരയേൽ ?

(൩൦)

സുഭദ്ര.

പത്മിനീവവിരഹേണരവിദൂകിം
 തപ്യതേക്ഷുഭിനീവശശങ്കു
 പ്രായശ്ചവവനിതാസ്വപതിമാത്രം
 വൃദ്ധിമേതിഹിവിധോഗജതാപം.

(൩൧)

അണിയറയിൽ.

സന്ധ്യാകാലം സമീപിച്ചു.

കോകംവിരഹഭയത്താൽ

മാഴ്ചപ്രിയയെക്കുറിഞ്ഞുനോക്കുന്നു

സാകുന്ദി വസശ്രീയൊടു

പോകവതിനാണുനാശമെന്നുവന്നു. (൩൨)

അതിനാൽ ഈ പൂജാദൃവ്യങ്ങൾ കൊണ്ടുചെന്ന വേഗത്തിൽ യോഗീശ്വരനെ കൊടുക്കണം.

സുഭദ്ര. [പരിഭ്രമത്തോടെ പോകുവാൻ ഭാവിച്ചു]

അജ്ഞാനൻ.

[കാമപാദവശത്തോടെ]

അയി ! പ്രണയിനി ! നീ എന്നെ ഈ സ്ഥിതിയിലാക്കിട്ടു പോകരുതേ. എന്നാൽ നിത്യമായ മദനൻ എന്റെ പ്രാണങ്ങളെ അപഹരിച്ചു.

സുഭദ്ര. [ശോകാവേശത്തോടെ ഭ്രമഗതം]

ഞാൻ ഏറെയും അസ്വസ്ഥനായ കന്യകയാണ്. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ അവസ്ഥയൊ ഇപ്രകാരമായിരിക്കുന്നു. ഇവിടെ എന്താണു ചെയ്യേണ്ടത.

[കൃഷ്ണനെ ഉദ്ദേശിച്ചു, പ്രകാശം]

മാനാഥഹാപ്രിയസഹോദരഭീനബന്ധോ !

ഞാനാധിപുണ്ടുവലയുന്നതുപാരമയോ

നാനംകലാഗണവഹിഷ്ഠാശ്ചമമോമൽ

പ്രാണങ്ങളോസപദിയൊന്നുനശിച്ചു. (൩൩)

[പ്രേമവേദങ്ങളോടെ

അജ്ഞാനനെ വീക്ഷി

ച്ചുകൊണ്ടു പോയി]

അജ്ഞാനൻ.

[താപോദ്വേഗത്തോടെ കാമനെ ഉദ്ദേശിച്ചു]

ബാണം സംഹാരഭീനകേതന ! ദൃശംകാ

രുണ്യമോടേമ

പ്രാണാപായമൊഴിച്ചുകൊണ്ടുഭഗവൻ !

രക്ഷിച്ചുമാമിക്ഷണം

ഏണാക്ഷിമണിയായാധവിതനിഞ്ഞ്
 നിൽപ്രിയംവായ്ക്കയാൽ
 സാനന്ദംതൃതൃനാമിഹഭവാന
 ലംക്ഷമിച്ഛിക.

(൩൪)

[നാലുപുറവും നോക്കിട്ട]

ഓ! സന്ധ്യാകാലമതിക്രിമിയ്ക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ,
 കന്ദംതൊട്ടുള്ളശശ്രൂങ്ങളുടെപരിമളം
 പാരിലെങ്ങുംപരക്കൂ
 നെന്നല്ലിപ്പോളനല്പംപിക്കളരവദാം
 കാഹളംകേട്ടിടുന്നു
 കന്ദപ്പൻദപ്പമോടുംമലയപവനനാം
 സ്വന്ദനംതന്നിലേരീ
 ടെന്നെപ്പോലേതപിജ്ഞംവിരഹികളെവധിപ്പാൻ
 ചരിയ്ക്കുന്നിതെങ്ങും.

(൩൫)

അതിനാൽ വേഗത്തിൽ സന്ധ്യയെ വന്ദിപ്പാൻ പോകുക
 തന്നെ. [പോയി]

നാലാമകം കഴിഞ്ഞു.

സുഭദ്രാജ്ഞനം.

ഭാഷാനാടകം.

-----+-----

അഞ്ചാമംകം.

-----o-----

പൂർവ്വാംഗം.

അനന്തരം വേത്രവതി പ്രവേശിക്കുന്നു.

വേത്രവതി

[നാലുപുറവും

നോക്കിട്ടു]

ഒ ! പ്രഭാതസമയമായി എന്ന തോന്നുന്നു. എന്തെന്നാൽ,

പുഷ്പായുധസമരത്തിനരാത്രിയിക

ലഭേതരംകളകമോടുതുണച്ചുളം

കെൽപ്പുള്ളതൊക്കെയകലത്തുവെടിഞ്ഞിദാനീം

സ്വപ്നപ്രഭംതുഹിനശ്ശിശിച്ഛിടുന്നു.

(൧)

എന്നുമാത്രമല്ല.

വികസിച്ഛോരസാരസങ്ങളിൽപെ

ന്നരസിത്തന്മധുവിൽക്കളിച്ചുന്നായ്

സരസംസുഖമോടുമാരുതൻതാ

നിഹസാനന്ദമണഞ്ഞിടുന്നുമന്ദം.

(൨)

[മുറിയിട്ടു നിൽക്കുന്ന മന്ദ

ഭാഗത്തു നോക്കിട്ടു]

ഭരണാഭിമാനവനോടിവരുന്നത ?

[അനന്തരം ശരണോടുകൂടി ഒരു

ഭടൻ പ്രവേശിക്കുന്നു]

വേത്രവതി.

ഭരണ ? രണ്ടഭടൻ വിക്രമനോ ? സഖെ ഭവൻ എന്താ
ണിത്ര ബദ്ധപ്പെട്ടോടിവരുന്നത ? ദ്വാരകയിൽ വല്ല വിശേഷവും
മുണ്ടോ ?

വിക്രമൻ.

ഇതിലും വിശേഷം മറ്റൊന്നും വരുവാനില്ല. ബലഭദ്ര സ്വാമി എവിടെ? കണ്ടെത്തിപ്പാൻ വൈകി.

വേത്രവതി.

ഏതിലും? പറയൂ. എന്നിട്ടു പോകാം.

വിക്രമൻ.

താമസിപ്പോവാൻ തരമില്ലല്ലോ.

വേത്രവതി.

എന്തുകൊണ്ട്? ശത്രുക്കളിൽ ആരേങ്കിലും യുദ്ധത്തിന്നു വന്നു വളഞ്ഞുവെ?

വിക്രമൻ.

എന്നാൽ വിരോധമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ബന്ധുക്കൾ യുദ്ധം ചെയ്തു.

വേത്രവതി.

എന്താണ് ഭവാൻ അസംബന്ധം പറയുന്നത. മുരുകത്തിലെങ്കിലും കാര്യം പറയൂ.

വിക്രമൻ.

പറയാം. കേൾക്കൂ.

ചൊല്ലൊണ്ടിടുന്നയോഗീശ്വരനടവെടിവായ്

ധർമ്മനാമപാർത്ഥനിപ്പോ

ളിക്കണ്ടിടുന്നപന്മാർനിജപുരമതിൽനിന്നിങ്ങു

വന്നോരുശേഷം

ഉൾക്കൊണ്ടിടുന്നുരാത്ത്യായുധമുപയോഗം

ദ്രവ്യപ്രതിയോഗം

കൈക്കൊണ്ടേതുമടിയൊതുടന്നെരജനിയിൽ

ന്നപോയാൻ ഭാരതം.

(൩)

വേത്രവതി.

എന്നാൽ പരിശുദ്ധി വന്നില്ല.

വിക്രമൻ.

എന്തുകൊണ്ട്?

വേത്രവതി.

അജ്ഞാനനാണു കൊണ്ടുപോയതെങ്കിൽ അതിന്നു ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമിയുടെ അറിവുണ്ടായിരിക്കണം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹിതം അറിയാതെ അജ്ഞാനൻ ഒരിക്കലും ഇതവിധം പ്രവൃത്തിയ്ക്കുകയില്ല. വിക്രമൻ.

ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമി ഇവിടെ ആയിരുന്നില്ലേ; അപ്പോൾ അവിടെ നടന്ന കഥ എങ്ങിനെ അറിയും?

വേത്രവതി.

ഇന്നലെ രാത്രി ഇവിടെ നിന്ന എവിടേയ്ക്കോ എഴുന്നള്ളുന്നതുകണ്ടു. ദ്വാരകയ്ക്കു തന്നെയായിരിക്കുമെന്നാണു ഇപ്പോൾ എനിയ്ക്കു തോന്നുന്നത.

വിക്രമൻ.

അദ്ദേഹം ഇവിടെ ഇല്ലേ?

വേത്രവതി.

ഇപ്പോഴുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്നു അസാധ്യമായിട്ടെന്നെങ്കിലുണ്ടോ?

വിക്രമൻ.

ഇരിക്കട്ടെ. ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമി എഴുന്നള്ളുമ്പോൾ കൂടെ ആരെങ്കിലും ഉണ്ടായിരുന്നുവോ?

വേത്രവതി.

അതിനിന്നു നിശ്ചയിച്ചില്ല. അവരുടെ പോക്കും എന്റെ നിദ്രയുടെ വരവും ഒരു സമയത്തായിരുന്നതിനാൽ അതറിവാൻ എനിയ്ക്കു സാധിച്ചില്ല. ആകട്ടെ ദ്വാരൻ ശേഷവും പറയൂ.

വിക്രമൻ.

എന്താണു പറയുവാനുള്ളത്? അപ്പോൾ ഞങ്ങൾ ചെന്നു തട്ടത്തു.

വേത്രവതി.

പോകുന്നത നിങ്ങൾ എങ്ങിനെ അറിഞ്ഞു.

വിക്രമൻ.

തേർ നടത്തുന്ന ശബ്ദത്താൽ.

വേത്രവതി.

പിന്നെ. പിന്നെ.

വിക്രമൻ.

പിന്നെ അതി ഭയങ്കരമായ യുദ്ധംചെയ്തു ഞങ്ങളെ ജയിച്ചു സുഭദ്രയെ കൊണ്ടുപോകയും ചെയ്തു.

വേത്രവതി.

അജ്ഞാന സഹായമായിട്ടു ഭരണകീലം ഉണ്ടായിരുന്നവോ ?

വിക്രമൻ.

അദ്ദേഹത്തിന്നു വേറെ സഹായം ആവശ്യമില്ല. ഇങ്ങിനെ പരാക്രമശാലിയായിട്ടു ഭൂലോകത്തിൽ ഭരണം തന്നെ ഇല്ലെന്നു പറയാം.

വേത്രവതി.

തേർ തെളിപ്പാനെങ്കിലും മറ്റു സഹായം കൂടാതെ കഴിയുമോ ?

വിക്രമൻ.

ചിത്തോരത്തെ സൂക്രമോടു വിജയനന്ദനരഥം

ഭദ്രതാനേതെളിച്ചു

കുന്തോരസ്രാശം പാത്ഥനൻ പെരുമചൊ

രിയും വണ്ണമേററം പൊഴിച്ചു

പാത്താൽ നേരിട്ടെടുപ്പാനവനൊടു കഴിവി

ല്ലായ്ക്കയാൽ ഞങ്ങളെല്ലാ

മാർത്തന്മാരായുണിപ്പെട്ടു ഭരണവിധമവിടം

വിട്ടുവേഗം തിരിച്ചു

(൨)

വേത്രവതി.

നിങ്ങൾ പലർക്കു ഒരുവനോടൊഴിച്ചു വിചാരിയ്ക്കുമ്പോൾ എനിയ്ക്കു തുല്യം തോന്നുന്നു.

വിക്രമൻ.

അപ്പോൾ ഭവതി അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ ഇങ്ങിനെ പറയുകയില്ല. എന്തെന്നാൽ,

ധൃഷ്ടനാം വിജയനെട്ടുദിക്കുമൊരുപാലെന്തെ

ടുമൊരുമളിലായ്

തൃപ്തിയോടെപൊന്താണുവലിച്ചുരിശോട്ട

വീട്ടളവിലോററവും

വിഷ്ണുപംഘ്വവനംവറച്ചിതതിരുങ്ങുന്ന

യിരുകരങ്ങളാൽ

വൃഷ്ടിപോലെശരമെയ്യുടംപൊഴുതിലുള്ളപ്പോ

ഷമുരപെയ്യണോ ?

(൫)

ചുരുക്കിച്ചൊല്ലിടാവെന്നൊടുപടയ്ക്കിന്നെതിരിടാൻ

കരുതളുത്തോർലൊകത്രയമതിലുമില്ലെന്നുനിയതം

തരത്തിൽദിവ്യസ്രുതങ്ങളെയുടനടൻതന്നെവിട്ടു

മന്ദതതാലേപാരംകിടുകിടെവിരയ്ക്കുംതരിദിവവും.

(൬)

വേത്രവതി.

എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിനെ അജ്ഞനെന്നു നിങ്ങൾ എങ്ങിനെ ധരിച്ചു ? സുഭദ്രയുടെസൗന്ദര്യാഭിശയത്തെ ആരെങ്കിലും പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ട ഇന്ദ്രനോ മറെറാ മനുഷ്യരും ധരിച്ചുവന്ന അവളെക്കൊണ്ടു പേയതായിരിക്കാം.

വിക്രമൻ.

ഓജസ്സും പരാക്രമവും കണ്ടിട്ടു തങ്ങളും അങ്ങിനെ തന്നെ ശങ്കിച്ചിരുന്നു. പിന്നെ അദ്ദേഹം അയച്ച ശത്രുക്കൾ വീണ്ടുകിടക്കുന്നതിൽ അജ്ഞനെന്നു വ്യക്തമായി എഴുതിയിരിക്കുന്നത കണ്ടതിന്നു ശേഷമാണു സന്ദേഹം രീനത.

വേത്രവതി.

ആ അസ്രുധായിരിയ്ക്കുമോ ഭവാന്റെ കയ്യിലിരിയ്ക്കുന്നത ?

വിക്രമൻ.

അതേ. ബലഭദ്രസ്വാമിയെ കാണിയ്ക്കുവാൻ കൊണ്ടുവന്നതാണു. അദ്ദേഹം പള്ളിക്കുറുപ്പണന്നുവോ ?

വേത്രവതി.

ഉണർന്നുവോ എന്നു നോക്കാം. വര.

[രണ്ടു പേരും പോയി]

പുഷ്പാംഗം കഴിഞ്ഞു.

അഞ്ചാമത്ത്

അനന്തരം സുപ്രഭാതമിതന്നായിട്ട്

ബലഭദ്രൻ പ്രവേശിക്കുന്നു

ബലഭദ്രൻ.

ദിക്കെട്ടുംതെട്ടുമാറെന്തൊരുവമെവിട

ന്നിങ്ങുകേൾക്കുന്നതിപ്പോ

ളിക്കാലംകാകാണാതിടിയുണ്ടെന്നിനദം

കേൾപ്പതിന്നില്ലബന്ധം

വക്കാണത്തിന്നുകോപ്പിതസുരരൂപമാനാ

രുമാന്നിച്ചുവായ്ക്ക

ന്നുകോപത്തോടിവണ്ണപടഹ്നിനിയടി

യ്ക്കുന്നതോഹോരഹോരം ?

(9)

[ആലോചിച്ചിട്ട്]

ഭാരകയിൽ നിന്നാണു കേൾക്കുന്നത്. എന്നു മാത്രമല്ല ഞങ്ങളേറ്റി അടിയ്ക്കുകയുമാണു.

[വിചാരത്തോടെ]

കെല്ലോടെൻപുരിതന്നിൽനിന്നധികമായ്

ഭേദീരവംകേൾപ്പതി

ന്നിപ്പോളെന്തൊരുബന്ധമീയവസരം

കണ്ടിട്ടരാതിരൂജം

ക്കുപ്രംവണ്മുഴന്നിതോയതിവരൻ

തന്നോടുകൂടിട്ടുടൻ.

മൽപ്രോവാസ്തദാംസുഭദ്രയെബലാൽ

ദ്രോഹിയ്ക്കുമോപാപികൾ ?

(10)

ഏതായാലും കൃഷ്ണാഭാവമാരെ വരുത്തുകതന്നെ. അവരോടുകൂടി ആലോചിച്ചു വേണ്ടവിധം രീച്ചയാക്കാം. ആരാണവിടെ ?

വേത്രവതി.

[പ്രവേശിച്ചു]

അടിയൻ.

ബലഭദ്രൻ.

കൃഷ്ണാഭാവമാരോട് വേഗത്തിൽ ഇവിടയ്ക്കു വരുവാൻ പറയണം

രമക.

എവ്വ

സുഭദ്രാജ്ഞനം

വേത്രവതി.

ഒന്നുണർത്തിപ്പാനുണ്ട.

ബലഭദ്ര.

കേൾക്കട്ടെ.

വേത്രവതി.

ഭാരകാപുരത്തിൽ നിന്ന വിക്രമൻ വന്ന സമയം കാത്തു നില്ക്കുന്നുണ്ട.

ബലഭദ്ര.

[ഭ്രാന്തനായ]

നന്നായി. വേഗത്തിൽ സൂക്ഷ്മം അറിയാനായല്ലോ.

[പ്രകാശം]

വരുവാൻ പറയൂ.

വേത്രവതി.

കല്പനപോലെ.

[പോയി]

[അനന്തരം വിക്രമൻ പ്രവേശിച്ചു
ബലഭദ്രനെ നമസ്കരിക്കുന്നു.]

ബലഭദ്ര.

നീയിപ്പോളെന്തിനാണ് വന്നത്? ഭാരകയിൽ വല്ല വിശേഷവുമുണ്ടോ?

വിക്രമൻ.

ഉണ്ട.

ബലഭദ്ര.

എന്നാൽ പറയൂ.

വിക്രമൻ.

അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന കപടസന്യാസി കന്യകയെ കളവു ചെയ്തു കൊണ്ടു പോയി.

ബലഭദ്ര.

[പരിഭ്രാന്തനായ]

എന്ത്? ഒന്നുകൂടി പറയൂ.

വിക്രമൻ.

കന്യകയെ ഇന്നലെ രാത്രിയിൽ രണ്ടെ ഭൂമിയിൽ കളകൊണ്ടുപോയി.

ബലഭദ്രൻ.

[ഭ്രമഗതം]

കഷ്ടം ! കഷ്ടം ! അന്നു കൃഷ്ണൻ പറഞ്ഞതിനെ ധിക്കരിക്കുന്ന
യാൽ വന്ന ഭൂപത്താണിത.

[പ്രകാശം]

അവനാരാണ ? ശേഷവും പറയൂ.

വിക്രമൻ.

യതിയാത്യാസവതനയൻ
മതിമുഖിയെകട്ടുകൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ
ചതിവുധരിച്ചുതടുത്താ
രതിപരജ്ഞംതെങ്ങൊഴുവിലെ.

(ന)

ബലഭദ്രൻ.

ഭര ! അജ്ഞനനോ !

വിക്രമൻ.

ഈ ശരം നോക്കിയാൽ സംശയം രീതം.

[ശരം കയ്യിൽ കൊടുക്കുന്നു]

[അപ്പോൾ കൃഷ്ണൻ പ്രവേശിച്ചു]

യഥായോഗ്യം ബലഭദ്രൻ ഉപചാരം

ചെയ്തു ഇരിക്കുന്നു]

ബലഭദ്രൻ. [ശരം വാങ്ങി നോക്കിട്ടുകോ
ധത്തോടെ, കൃഷ്ണനോട്]

കേട്ടിടേണം വിശേഷം യതിയുടെ വടിയായ്

ദൃഷ്ടനാം ഫൽഗുനൻ താൻ

കഷ്ടനമ്മെ ചൂതിച്ചെൻ ഭഗിനിയെ രസം വ്യാ

ജ്വാളിക്കൊണ്ടുപോയാൻ

ഒട്ടേറ്റൊത്താൽ നമുക്കിന്ന വമതിയതിനാ

ലിപ്പിനെ നല്ല ഭാവം

പെട്ടെന്നിപ്പോൾ വെടിഞ്ഞീയ മനുരടെ മദം

പോക്കണം ശങ്കയെന്നു.

(പം)

കൃഷ്ണൻ.

[ഭ്രമഗതം]

അജ്ഞനൻ സുഭദ്രയെ വ്യാജമായിട്ടല്ല കൊണ്ടുപോയത.

വോണ്ടവിധം തന്നെയാണ.

[അല്പം അനൗപത്തേ
അഭിനയിച്ചിട്ട, പ്രകാശം]

കഷ്ടം ! കഷ്ടം ! ശിഷ്ടനെന്നോർത്തുനാമീ
ദൃഷ്ടൻതന്നിൽദക്തിയാൽചെയ്യതെല്ലാം
കേട്ടീടുമ്പോൾ ശിഷ്ടരാംലോകരെല്ലാം
കൂട്ടത്തോടെഹന്ത ! പൊട്ടിച്ചിരിയ്ക്കും.

(ഹഹ)

ഉദ്ധവർ.

[ആത്മഗതം]

ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ അറിവ കൂടാതെ അജ്ഞനൻ ഇങ്ങിനെ
ചെയ്യുമോ ? ഇത എനിയ്ക്കു അത്ര ബോദ്ധ്യമാകുന്നില്ല.

[പ്രകാശം]

കന്യകയെ കൊണ്ടുപോയത അജ്ഞനനാണെങ്കിൽ കുറെ
ആലോചിയ്ക്കാനുണ്ടു.

കൃഷ്ണൻ.

[ആത്മഗതം]

ഉദ്ധവർ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത എന്താണു ? ഒരു സമയം
വല്ലതും ശങ്കിച്ചിരിയ്ക്കുമോ ? ഇതിന്നു ഒരു സംഗതിയുമില്ലല്ലോ.

ബലഭദ്രൻ.

ആലോചിയ്ക്കുവാനെന്തുണ്ടു ; അജ്ഞനനായാൽ വല്ല വിശേഷം
പുറപ്പെട്ടോ ?

പുഷ്പനാം വിജയനെന്നുചെയ്യാതിസാഹസം

ഏദിനിനയ്ക്കിലൊ

ത്യാജ്യനാകുമഹികേതനൻവളരെയോഗ്യനി

ല്ലതിനുസംശയം

അന്ധാഭ്രപതിസുതന്നുമാധവിയിലുണ്ടുവാങ്ങ

പുനരെങ്കിലും

ബന്ധുവാംസുരപരാത്മജന്റെതൊഴിൽചെയ്യ

യില്ലവെന്നൊരിയ്ക്കലും.

(ഹഹ)

കൃഷ്ണൻ. [ഉദ്ധവരെഅഭിപ്രായത്തോ

ടുകൂടെനോക്കിട്ട, ആത്മഗതം]

പണ്ടു വിവാഹാലോചനയിങ്കൽ ഞാൻ അജ്ഞനന്നു സ
ഹായമായി സംസാരിച്ചതുകൊണ്ടുള്ള ഉപാലംഭാണിത.

ഉദ്ധവർ.

[ആത്മഗതം]

ജ്യേഷ്ഠന്റെ വാക്കിലുള്ള സ്വാരം അനന്തൻ നല്ലവണ്ണം ധരിച്ചു എന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീക്ഷണം പറയുന്നുണ്ടു.

ബലഭദ്രൻ.

ധൃതേന്ദുനൊരു പാർത്ഥനോടുപകരംചോ

ദിച്ചു വാൻമറ്റുരേ

ചേർത്തീടുന്നകരോരമായടുസലംപോരുന്ന

താമെങ്കിലും

ഓർത്തിടുന്നതുവന്തകാത്മജഗുണംചിത്തത്തി

ലതൃക്കടം

കർത്തിടുന്നൊരുപദാപദഹനൻമങ്ങുന്ന

തെല്ലിങ്ങുമൊ.

(൧൩)

കൃഷ്ണൻ.

ആ സന്യാസിയെ കന്യാകാമദീരത്തികലേയ്ക്കു യയ്ക്കുമ്പോൾ തന്നെ ഞാൻ ഈ ഖവേഷ്യമൊക്കെ അറിവിച്ചില്ലേ ?

ബലഭദ്രൻ.

പുറമെ കാണുന്ന അവസ്ഥകളെക്കൊണ്ടു യോഗ്യതായോഗ്യതകളെ നിശ്ചയിക്കുന്നത കൂടാതെ ഒരുവന്റെ ഹൃദയം അറിവാൻ ആർക്കു കഴിയും ?

ഉദ്ധവർ.

അതു ശരിതന്നെ. എങ്കിലും പൂർവ്വബന്ധവും ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമിയ്ക്കു അത്യന്തം സ്നേഹിതനുമായിരുന്ന അർജ്ജുനൻ ഇങ്ങിനെ പ്രവൃത്തിച്ചത വളരെ സാഹസമായി.

ബലഭദ്രൻ.

[അമർഷത്തോടെ]

എടുത്തുടുസലത്തെഞാൻധടിതിയോടി

എത്തിട്ടുടൻ

തടുത്തഥകീഴിടുന്നസലടിചൊടി

ചീക്കണം

തുടുത്തുതുടരെത്തിളെച്ചാഴ്കടക്കുടം

ചോരയാൽ

കെടുത്തുവനെരിഞ്ഞിടുകറിനമായ

കോപാഗ്നിയെ.

(൧൪)

ഉഭവർ.

[ബലഭദ്രരെ നോക്കിട്ട, ആത്മഗതം]

ഓ ! ഇദ്ദേഹം വളരെ കോപിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. ഇപ്പോഴൊരു വിധം സമാധാനപ്പെടുത്തിയില്ലെങ്കിൽ അജ്ഞാനനെ സംഹരിയ്ക്കും, നിശ്ചയം. അദ്ദേഹം സ്വാഭാവത്താൽ വളരെ യോഗ്യനായ ഒരു മഹാപുരുഷനാണ്. എന്നാൽ അസഹ്യമായിരിയ്ക്കുന്ന മദനതാപത്താൽ നിവൃത്തിയില്ലായ്മകൊണ്ടു ഈ ആഭാസതൃപ്തം ചെയ്തായിരിയ്ക്കണം. ആകട്ടെ. ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമിയുടെ പ്രതിതംകൂടി കാണട്ടെ.

കൃഷ്ണൻ.

[അഹംകാരത്തെ നശിച്ചിട്ട]

ഇക്കാലം ഞാനിരിയ്ക്കെപ്പരുഷമൊടനിയെ

ക്കൊല്ലുവാൻ ജേഷ്ഠനെന്തി

ന്നും കൊമ്പിൽ പിന്തെയുന്നതു തവ സഹ

ജൻപോരുമിപ്പോരിനിപ്പോൾ

ശീഘ്രം ചക്രായുധത്താലരിയുടെ കലവും

കൂടി നീറാക്കി വായ്ക്കു

ന്നും കോപം രീതിതുകൊണ്ടീടുവനരനിമിഷം

കൊണ്ടുവേണ്ടാവിഷാദം.

(൧൫)

ഇനിമേൽ പാണ്ഡവചരിതം

തനിയേ ശേഷിക്കുമില്ല സന്ദേഹം

നിനവുവെടിഞ്ഞു നടക്കും

ജനമിതുകണ്ടിട്ടുടങ്ങേണം.

(൧൬)

ഉഭവർ.

[ആത്മഗതം]

ഇപ്പോൾ രണ്ടു പേരും ഒരുപോലെ ആയി. ഇനി മെന്തെ പറുകയില്ല.

[പ്രകാശം]

ഇരുവരുമുടനീളം

പൊരുതാലിസ്സാഹസം പ്രവൃത്തിപ്പാൻ

കരുതുകിലേററവുമാശ്ചര്യം

വരുമെല്ലോകന്യകയ്ക്കുതോക്കേണം. (ഹ)

ബലഭദ്രൻ. [ശാന്തതയോടുകൂടെ]

ശരിതന്നെ. ആ കാര്യം ഞാനാലോചിച്ചില്ല. കഷ്ടം ! കഷ്ടം ! സുഭദ്ര ബാല്യവൈധവ്യഭൂഷണത്താൽ തപിയ്ക്കുന്നത നോം എങ്ങിനെ കണ്ടു സഹിക്കും ?

കൃഷ്ണൻ.

ആ താപം കാണാതെ കഴിയ്ക്കാം.

പാർത്താൽനിമ്നലായയാദവകുലത്തിങ്കൽകളങ്കത്തിന്നേ ചേർത്താധാവിനാരിയെങ്കിലുമുടൻകൊല്ലാതിരിയ്ക്കില്ലെന്നാൻ പാർത്ഥനർത്തനടകണ്ഠവുംപുനരുടൻമേലിച്ഛയുഷ്ഠൽപദേ ചേർത്ത്ഭാവിഹകാശ്ചയായ്ഭഗിനിതാൻപിന്നെതപിച്ചിട്ടുമോ ? ( )

അതിനാൽ ഞാനിപ്പോൾ തന്നെ പോകുന്നു. ആരാണവിടെ ? ദാരുകനോട് വേഗത്തിൽ രഥംകൊണ്ടു വരുവാൻ പറയുക.

ഉദ്ധവൻ. [ആത്മഗതം]

ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹോദരിസ്നേഹവും ഗുരുഭക്തിയും ആലോചിയ്ക്കുമ്പോൾ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നതിന്നൊരു കാരണവും കാണുന്നില്ല. അതിനാൽ ഇതിൽ എന്തൊരു കളവുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു. ഇരിയ്ക്കട്ടെ വഴിയെ അറിയാം.

ബലഭദ്രൻ. [കരുണയോടു കൂടെ കൃഷ്ണനോട്]

മുന്നംനിഷ്ഠനായകംസനദയംചെയ്തോരുകർമ്മത്തിനാൽ തന്നേസന്തതമേററവുംജനനിതാൻകേണിങ്ങുവാഴ്ചവിയെത ഇന്നേരംപ്രിയപുത്രനാകിയഭവാനിസ്സാഹസംചെയ്തിലോ വന്നീടുംപരിതാപമെന്തുപറയാംമാതാവിനുംതാതനും. (ഹൻ)

ഉദ്ധവൻ.

പ്രായേണ ജനങ്ങൾക്കു സംഭവിയ്ക്കുന്ന ഭൂഷണങ്ങൾക്കൊക്കെ ഓരോരോ കാരണവശാൽ ഒരു വിധം സമാധാനമുണ്ടു. എന്നാലീദമ്പതിമാർക്കു അതിന്നു വഴിയുണ്ടില്ല.

ബലഭദ്രൻ.

നിനക്കുപിഴച്ചതിലേറ്റവുംപ്രിയം
ഭവിയ്ക്കയാൽമാലിതൊഴിച്ചിരിപ്പതും
വധിയ്ക്കിലോദ്ധവതന്നെയക്കണ്ണണം
മരിയ്ക്കു മത്താപമൊടമയുടൾ.

(൨൦)

എന്നുമാത്രമല്ല, ഭർത്താക്കൾക്കുവെണ്ടും ശത്രുപീഡകൊണ്ടും പരിതപിയ്ക്കുന്ന ഭർത്താക്കൾക്കു കണ്ണീർഭവിയ്ക്കുന്നിനി പുത്രശോകം കൂടി ഉണ്ടാക്കിത്തീർക്കരുത.

ഉഭയവര.

[ബഹുമാനത്തോടു കൂടെ ഭർത്താക്കൾക്കു]

ഇദ്ദേഹത്തിന്നു വൈരികളിൽ കൂടി ഇപ്രകാരം കാരുണ്യം ഭവിയ്ക്കുന്നുവല്ലോ. ഇത്ര നിർദ്ധനനായ മനുഷ്യ മരണമില്ലെന്നു തന്നെ പറയാം.

കൃഷ്ണൻ.

[ഭർത്താക്കൾക്കു]

കാഴ്ച ഒരു വിധം ഞാനുദ്ദേശിച്ച ദിക്കിലായി. ഇനി ശങ്കിയ്ക്കുവാനില്ല.

[ശാന്തതയോടെ, പ്രകാശം]

എന്നാൽ ജ്യേഷ്ഠന്റെ ഹിതംപോലെ ചെയ്യാം. ഇനി വേണ്ടപോലെ അരുളിച്ചെയ്യുക.

ബലഭദ്രൻ.

ഇപ്പോൾ പാണ്ഡവന്മാരും സുഭദ്രയും ഇതുകൊണ്ടു വളരെ ഭയപ്പെട്ടിരിക്കുകയായിരിക്കും. നോം ചെന്ന അവരെ സമാധാനപ്പെടുത്തണം.

[ഉഭയവരോടു]

അങ്ങനെയല്ലേ ?

ഉഭയവര.

അതിന്നു സൗകര്യം.

കൃഷ്ണൻ.

എന്നാൽ പുറപ്പെടുക.

ബലഭദ്രൻ.

ഉഭയവരൻ ദാരുണതയിൽപ്പെന്ന ബന്ധുജനങ്ങളേയും അന്തഃപുരസ്ത്രീകളേയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വേഗത്തിൽ വരൂ. ഞങ്ങൾ ഈ വഴിയ്ക്കു തന്നെ പോകട്ടെ.

ഉദ്ധവര.

അങ്ങിനെതന്നെ.

[പോയി]

[അനന്തരം ദാരുകൻ പ്രവേശിക്കുന്നു]
ദാരുകൻ.

മഹാരാജാക്കന്മാര ജയിക്കട്ടെ. രഥം സജ്ജമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. അതിൽ ഭൂരോഹണം ചെയ്യാം.

ബലഭദ്രകൃഷ്ണന്മാര.

[അഞ്ചാറടി നടന്നിട്ട, രഥാരോഹണത്തെ അഭിനയിക്കുന്നു]

ബലഭദ്ര. [ദാരുകനോട]

ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥത്തിങ്കലേക്കു വേഗത്തിൽ രഥത്തെ നടത്തുക. ദാരുകൻ.

കല്പനപോല?

[രഥവേഗത്തെ നടിച്ച്]

മഹാരാജാക്കന്മാർ തൂക്കുന്നുക്കുക.

ഏററംവേഗംചരിയ്ക്കുംപവനനടെദം

പോക്കുവാണെന്നുപോലി

ന്നുററത്തോടേഗമിയ്ക്കുന്നൊരുരഥത്തിൽനി

ന്നുതടവിയ്ക്കുംമരുത്താൽ

മുറുംനില്ക്കുംദ്രമെഘംതാരിതമൊടയുനാ

തങ്ങളിൽതച്ചൊടിഞ്ഞും

മുറുംവേഗാലുലഞ്ഞിട്ടിഹചിലതുമറി

ഞ്ഞുംപതിയ്ക്കുന്നുഭ്രമേ.

(൨൪)

ബലഭദ്ര.

[നോക്കിട്ട, സ

ന്തോഷത്തോടെ]

ശരിതന്നെ. നോമിപ്പോൾ മാർദ്ദവ്യത്തിൽ എത്തി.

കൃഷ്ണൻ.

[നോക്കിട്ട]

അതാ! ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥത്തിന്റെ സമീപത്തിലുള്ള ഒരു വലിയ പാട്ടിതം കാണുന്നു.

ഒന്നു

സുഭദ്രാജിനം

എററംവാച്ചതുശ്ശലമിന്നുഗഗനേതട്ടുന്നതുംഗങ്ങളിൽ
പററീടുന്നപനങ്ങളാലുമധികംസാനപ്രദേശേഭ്യം
മററീടുന്നതാലവൃക്ഷപടലത്താലുംവിളങ്ങീടമി
കൂററൻപവൃതമേററവുംപുകവമിയ്ക്കുന്നെന്നതോന്നുന്നുമേ.)
ബലഭദ്രം.

ഞാൻ ആ ശൈലം നല്ലവണ്ണം കാണുന്നതിന്നു മുമ്പു തന്നെ രഥം ആ പ്രദേശം വിട്ടുപോന്നു. ഇരിയ്ക്കു, ആ ഇര കാണുന്ന ഉദ്യോഗമേതാണ് ?

ഭാരതകുൻ.

ഇത പാണ്ഡവന്മാരുടെ പുരോദ്യാനമാകുന്നു.

ബലഭദ്രൻ.

[അതുതന്മൂലം]

ഇത്ര വേഗം ഇവിടെ എത്തിയോ ?

[ക്രിസ്തോസ്]

ഇനി രഥത്തിലിരുന്നു സഞ്ചരിക്കുന്നത് അത്ര ഭംഗിയല്ല. അതിനാൽ ഇവിടെ ഇറങ്ങി ഈ ഉദ്യാനത്തിൽക്കൂടി പടുന്നത്തിലേക്ക് പോകുകയല്ലേ നല്ലത് ?

കൃഷ്ണൻ.

അങ്ങിനെതന്നെ.

ബലഭദ്രം.

ദാരുക ! രഥത്തെ നിർത്തുക.

ഭാരതകുൻ.

കല്പനപോലെ.

[അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നു]

ബലഭദ്രകൃഷ്ണൻ.

[രഥത്തിൽനിന്ന ഇറങ്ങുന്ന
 തായി നടിച്ചിട്ട, ദാരുകനോട]

രഥം അവിടെ നില്ക്കട്ടെ. ദാരുകനും വത്ര.

ദാരുകൻ.

കുറ്റനവോലെ.

എല്ലാവരും ചുറ്റി നടക്കുന്നു

ബലദ്രുത.

ഈ ഉദ്യമം ഏറെയും രാജനീയം തന്നെ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

അത്യാനന്ദനമാവിൻപുതിയകിസലയം

തിന്നുടൻകോകിലെനുമ്പം

മത്തനാരായണമധുരരമിതാ

പഞ്ചമം പാടിടുന്നു

നൃത്തം ചെയ്യുന്നവായ്ക്കുകതുകമോടുമയ്യ

രണ്ടുരാമമെങ്ങും

പുത്തൻതേനുണ്ടു മത്തഭ്രമനിരമിദാ

മേളമായ് ള്ളിടുന്നു.

(൨൩)

കൃഷ്ണൻ.

ശരിതന്നെ. ഈ ഉദ്യാനശോഭ ഇവിടെ സഞ്ചരിയ്ക്കുന്നവർക്കു വളരെ ഭദ്രഹൃദയത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നു.

[ഭാരതനോട സ്വകായ്ചെയ്താടി]

മല്ലീവല്ലീഗൃഹത്തിൽ പരമിഹപൊഴിയും

പൂക്കളാൽ മെത്തരീർത്തി

ടുല്ലാസത്തോടതിനേൽ പുതു മധുപനിനീ

രാതതമോദം തളിച്ചും

മെല്ലെപ്പുറേണ വാകം പരിമള പടവാസ

തെന്തെന്നായുതൃത്തും

ചൊല്ലാന്നീടും വസന്തത്തെടു സഹകളി

യാടുന്നിതുദ്യാനലക്ഷ്മീ.

(൨൪)

ഭാരതൻ.

[മന്ദസ്തിതത്തോടെ, ഭദ്രമഗതം]

ഇവരിൽ മദനന്റെ ജനകനെ സൗന്ദര്യത്താലറിഞ്ഞ കൂടാ എങ്കിലും വാക്കിനാലറിയാം നിശ്ചയം.

[കൃഷ്ണനോട, പ്രകാശം]

തിരുമനസ്സുകൊണ്ട അരുളിച്ചെയ്ത പോലെ തന്നെ ഈ ഉപവനം വളരെ ശോഭിയ്ക്കുന്നു.

ബലഭദ്രൻ.

ഇവിടെ സമീപം ഒരു സരസ്സുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു.

കളഹംസങ്ങളിടാനീം

ഗതളിവൊടു ശബ്ദിപ്പുതുണ്ടു കേൾക്കുന്നു

൭൮

സുഭദ്രാജ്ഞനം

കൃഷ്ണൻ.

എന്നുമാത്രമല്ല,

അളികലകളുതധങ്കാരം

വളരെക്കുറച്ചു ഫലത്തെനൽകുന്നു.

(൨൫)

ദാരുകൻ.

ഇതാ അടുത്ത ഭൂത സരസ്സ കാണുന്നു.

കൃഷ്ണൻ.

കിളിപ്പീസ്സുരസികളിച്ചമദമോദം

മല്ലാക്ഷീജനമധുനാഗമിച്ചന്തനം

സൊല്ലാസംമുടിയിലണിഞ്ഞുകാന്തിമങ്ങും

മുല്ലച്ചു നിരചിതറിക്കിടപ്പിതെങ്ങും.

(൨൬)

ബലഭദ്രൻ.

ഈ സരസ്സ മുറും പുഷ്പിച്ചു നില്ക്കുന്ന ലതകളാലുംവിക
സിച്ച്കിരുന്ന താമരയുടെയും കരിംകുവളത്തിന്റെയും പൂക്കളാ
ലും ശോഭിക്കുന്നു.

ദാരുകൻ.

ഇവിടെ മധുപാനത്തിന്നു വന്നു നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന വണ്ടുക
ളാൽ ഈ സരസ്സ നീലവസ്ത്രമായിട്ടു കാണപ്പെടുന്നു.

കൃഷ്ണൻ. [സരസ്സിനേ ഉദ്ദേശിച്ചു]

നളിനിഭവതിയിങ്കൽസബ്ബമംരാജമംസം

തെളിവൊടുകളിയാടുന്നേരമിന്നിന്ദിരങ്ങൾ

വളരുമാരുവിഷാദത്തോടുമുറുംപറന്നി

ങ്ങൊളിവിലഥചരിച്ചീടുന്നതിന്നെന്തുബന്ധം? (൨൭)

ദാരുകൻ.

[മുൻഭാഗത്തെ നോക്കിട്ടു]

ധർമ്മപുത്രമാരാജാവ ഇവിടത്തു എഴുന്നെള്ളുന്നുണ്ടു.

ബലഭദ്രൻ.

നോം വന്ന വിവരം അറിഞ്ഞിട്ടു വരുന്നതായിരിക്കാം.

നമുക്കവിടെയ്ക്കു തന്നെ ചെല്ലുക.

[ചുറ്റിനടക്കുന്നു]

ധർമ്മപുത്രൻ.

[പ്രവേശിച്ചു]

[ബലഭദ്രകൃഷ്ണന്മാരെ യഥായോഗ്യം ഉപചരിക്കുന്നു.]

ബലഭദ്രൻ.

സഖെ ! ധർമ്മപുത്ര ! ഭവാനും അനുജന്മാർക്കും സുഖമല്ലേ ?

ധർമ്മപുത്രൻ.

[ഭ്രതമഗതം]

ഇദ്ദേഹം ക്രോധിച്ചിരിക്കുമെന്ന കരുതി ഞാൻ വളരെ ഭയപ്പെട്ടിരുന്നു. ഈ ചോദ്യത്താൽ ആ ഭയമല്ലാത്ത രീതി.

[വിനയത്തോടുകൂടി പ്രകാശം]

ഇങ്ങിനെയുള്ള ബന്ധുക്കളില്ലാത്തതെങ്ങനെയെന്ന് സുഖക്കേടാണെന്നു വകാശമുണ്ടോ ?

ബലഭദ്രൻ.

[അല്പം പശ്ചാത്താപത്തോടെ, ഭ്രതമഗതം]

ഇപ്രകാരമുള്ള സുഹൃത്തിന്നു ഞാൻ വ്യസനത്തെ ഉണ്ടാക്കുവാൻ വിചാരിച്ചുവെല്ലോ. കഷ്ടം !

കൃഷ്ണൻ.

[ഭ്രതമഗതം]

ജ്യേഷ്ഠൻ പാണ്ഡവന്മാരിൽ വളരെ സ്നേഹത്തോടുകൂടിയാണു സംസാരിക്കുന്നത്. എന്നു മാത്രമല്ല, മുമ്പു ക്രോധിച്ചതിനെ കുറിച്ചു അനുതപിക്കുന്നുണ്ടെന്നു കൂടി തോന്നുന്നു.

[അണിയറയിൽ]

ഭവാനുകയിൽ നിന്നും അവരോധജനങ്ങൾ വരുന്നുണ്ടെ.

ധർമ്മപുത്രൻ.

[പരിഭ്രമത്തോടെ]

ഭ്രതമഗതവിടെ ! ഇവിടെയുള്ള അന്ത്യോപസ്മൃതികളോടു പോയി അവരെ എതിരേറ്റു കൊണ്ടു വരുവാൻ പറയുക.

[ബലഭദ്രകൃഷ്ണന്മാരോട്]

എന്നാലിനി പുരത്തുകലേക്കു പോകുകയല്ലേ.

ബലഭദ്രകൃഷ്ണന്മാർ.

അങ്ങിനെതന്നെ.

[എല്ലാവരും ചുറ്റി നടക്കുന്നു]

൮൦

സുഭദ്രാജ്ഞനം

ബലഭദ്രര.

[കൃഷ്ണനോടസ്വ
കായ്മായിട്ട]

സോദരിയുടെ വിവാഹ മഹോത്സവത്തിന്നായിട്ടെന്ന തോ
ന്നുന്നു ഈ പുരം വളരെ ഭംഗിയായി അലങ്കരിച്ചിരിക്കുന്നത.

കൃഷ്ണൻ.

ശരിതന്നെ.

കരതുംതിയ്ക്കാത്തതരതാക്കൊടികളിമിടയിൽ

പത്തനംചുറ്റുമേററം

പുത്തൻമുത്താൽതൊടുത്തിട്ടതിരുചികലദം

തോരണശ്രേണിതാനം

അത്യുത്സാഹംരചിച്ചോരിതരതരവിഭാഗങ്ങളും

കാണിലിപ്പോൾ

വൃത്രാശാതിയ്ക്കുപോലുംപുരമതിലളവറുളള

മോഹംജനിക്കും.

(൨൮)

ബലഭദ്രര.

[നോക്കിട്ട]

നാം രാജമന്ദിരത്തിലെത്തിയല്ലോ.

ധർമ്മപുത്രര.

ഇനി ഇവിടെ ഈ സിംഹാസനങ്ങളിൽ ഇരുന്ന അല്പം വി
ശ്രമിയ്ക്കാം.

ബലഭദ്രര.

സഖേ ! ഭവാനും ഇരിക്കുക.

ധർമ്മപുത്രര.

അങ്ങിനെതന്നെ.

[എല്ലാവരും ഇരിക്കുന്നു]

ബലഭദ്രര.

[നാലുപുറവും നോക്കിട്ട]

അജ്ഞാനനെവിടെ ? കാണാനില്ലല്ലോ.

ധർമ്മപുത്രര.

ഇവിടെയുണ്ടു.

ബലഭദ്രര.

എന്നാൽ ഇവിടെയ്ക്കു വരാഞ്ഞതെന്താണു ? തെങ്ങും വന്ന
വിവരം അറിഞ്ഞിട്ടല്ലേ ?

م

[ആത്മഗതം]

ധർമ്മപുത്രൻ.

അറിയായപ്പോൾ.

കിരൂകിരൂവിവേകശൂന്യമതിയായുളളോ

അബ്ബാലൻവിധി

പ്രതാപാചാര്യനിന്ദകർമ്മാനന്ദം

ചെയ്തിട്ടില്ലാത്തതിൽ

അതുനംകൃപയുള്ളതൽഗുരുജനംകോധി

യു. യി. ഐ. കി. ലും

മതാമനതുല്യലക്ഷ്യമവനുണ്ടാകും

2. பேர்ப்பாடு.

(2nd)

ബലദ്രുത.

അയ്യപ്പൻ തെങ്ങുകൊടുക്കുവാൻ ഉപകാരമാണെന്നും, ആ സ്ഥിതിയിൽ അയ്യപ്പനോടനുബന്ധിച്ചായിരുന്നില്ലേ അയ്യപ്പന്റെ കൈ?

കൃഷ്ണൻ.

വരഗുണമഖിലവുമിയല്പു

ഒന്നാമത്തെ നീക്കം ചെയ്തുകൊടുത്തതിനായ്

കരളിൽപ്പെരുകിയ മോഹം

പ്രതിതമനായാസമിന്നസാധിച്ചു.

(m-o)

[അനന്തരം ലജ്ജയാൽ അധോമുഖനായിട്ട അജ്ഞാനനും, പാഞ്ചാലിയാൽ ഹസ്താവലംബിതയായിട്ട സുഭദ്രയും,

ദേവകിയും, സമീനിയും, പ്രവേശിക്കുന്നു

അന്യോന്യം യഥോചിതം ഭൂമാനോപചാരങ്ങൾ ചെയ്തു

എല്ലാവരും ഇരിക്കുന്നു]

ബലഭദ്ര. പ്രാഞ്ചാലിയേയഃസുഭദ്ര

യേശു കണ്ടിട്ടുള്ളതുമുതൽ

ഒരു വനിതാ വരുണ്ടെന്നാകിലോ ഭായ് മാരായ്

പെരുകി ഞ്യാരുവിനോധം തമ്മിലുണ്ടാകുമല്ലോ

കരുതുകിലതുവിട്ടീദ്രയിൽപ്രേമഭേവം

ദ്രുപദഗുപസുതജ്ഞിന്നുള്ളതത്വന്തചിത്രം ! (൩൧)

ഇതു വളരെ ദൃഢഭംഗമെന്നു. ഇനി സുഭദ്രയ്ക്കു ഒരു സുഖക്കേടിന്നും കാരണമില്ല. ഇവരെല്ലാവരും അറളെ പുത്രിയെപ്പോലെ ലാളിയ്ക്കും നിശ്ചയം.

[സന്തോഷത്തോടെ, ധർമ്മപുത്രരോട പ്രകാശം]

ധർമ്മതപമാഹാത്മ്യം

നന്മവളർത്തുന്നരീക്ഷലത്തിങ്കൽ

ധർമ്മപുത്രര. [വിനയത്തോടെ]

ഇന്നുഭവൽകൃപയല്ലാ

തൊന്നുമെനിയ്ക്കില്ലാൻ ക്ഷലത്തിന്നും. (൩൨)

കൃഷ്ണൻ. [സ്വകായ്മായിട്ട,
അഞ്ജനനോട]

സഖേ ! ഭവാനിനിയും അയോദ്ധ്യയായിട്ട മെന്തെത്ത അ വലംബിച്ചിരിയ്ക്കുന്നതെന്നാണു ? ജ്യേഷ്ഠന്റെ ഹിതവചനങ്ങൾ കേൾക്കുന്നില്ലേ ?

അഞ്ജനൻ. [ലജ്യയെവിട്ട അല്പം തല ഉയർത്തി ഇരിയ്ക്കുന്നു]

ബലഭദ്രര. [ധർമ്മപുത്രരോട]

ഞങ്ങൾ അഞ്ജനന്ന സ്ത്രീധനം കൊടുക്കുവാനായി വിചാരിയ്ക്കുന്നു.

ധർമ്മപുത്രര.

യഥേഷ്ടം ചെയ്യാം.

ബലഭദ്രര. [കൃഷ്ണനോട]

എന്നാൽ കൊടുക്കുകയല്ലേ ?

ബലഭദ്രര. [അഞ്ജനനോട]

സ്ത്രീധനമിന്നുതരുനേൻ

സാധുവതേ ! സ്വീകരിയ്ക്കുകതുകേന

അധിവെടിഞ്ഞിഹസുചിരം

മാധവിയോടുംസുഖേനവാഴ്ച ഭവാനും. (൩൩)
[കൊടുക്കുന്നു]

അച്ഛനൻ. [അത്യാനന്ദത്തോ
ടെ സ്വീകരിയ്ക്കുന്നു]

ബലഭദ്രൻ. [സുഭദ്രയോട്]

കേൾക്കുനീതരണികൾക്കുവല്ലഭൻ
പാക്കിലിന്നുള വിദൈവതംഗുലം
നീക്കമില്ലപതിയേദജിതീലോ
കണ്ണുലഭസുകലാർത്ഥസിദ്ധിയും.

(൩൪)

കൃഷ്ണൻ.

അതിനാൽ ഭർതൃശൃംഗം ചെയ്തുകൊണ്ടു വളരെ കാലം സു
ഖമായിരിയ്ക്കുക.

ദേവകി.

[സുഭദ്രയെ ഭദ്രലിംഗനം ചെയ്തിട്ട്]
എല്ലാനേരവുമാദരണപതിയെ
ശൃംഗംചെയ്തേറ്റവും
കല്യാണീജനവന്ദ്യയായയിസുതേ !
വാണീടുകേറ്റിനം
തെല്ലുംമോദവന്നുനിന്നിച്ചുവായ്
വന്നീലയേന്നുകിലും
കല്പേചൊല്ലുതത്പ്രിയംമനമതിൽ
ചിന്തിയ്ക്കയുംചെയ്തോലാ.

(൩൫)

തമണി. [സുഭദ്രയെ ഭദ്രശ്ലേഷി

ച്ചു, സ്വകാച്ഛമായിട്ട്]

ഞങ്ങളിലുണ്ടായിരുന്ന പരിഭവമൊക്കെ ഇപ്പോൾ തീർന്നില്ലേ ?

സുഭദ്ര. [ലജ്യയോടെ തല

താങ്ങി നില്ക്കുന്നു]

തമണി. [പ്രകാശം]

ഭദ്ര ! നീ സാധീനപതികയായി ഭവിയ്ക്കട്ടെ.

[പാഞ്ചാലിയോട്]

സഖി ! ഈ സമയത്തിൽ സാധാരണ സ്ത്രീകളോട് പറയും
പോലെ ഭവതിയോട് പറയുവാൻ ധൈര്യവും കണണിപ്പൂ.

പ്രശ്നം

സുഭദ്രാഞ്ജനം

പാശ്ചാത്യ.

എന്റെ പ്രാണങ്ങളും സുഭദ്രയും തമ്മിൽ എനിക്കു അഭേദമെന്നു മാത്രം ഞാൻ പറയുന്നു.

കൃഷ്ണൻ.

[അഞ്ജനനോട്]

സപേ ! ഭവാനു എന്തു അഭീഷ്ടമാണു ഞാനിനിയും സാധിച്ചിട്ടുള്ളുണ്ടോ ?

അഞ്ജനൻ.

ഇവിടുത്തെ അനുഗ്രഹത്താൽ എനിക്കു സർവ്വാഭീഷ്ടസിദ്ധിയും ഭവിച്ചു. എങ്കിലും ഭവൽകൃപയാലിങ്ങിനെ ഭവിക്കട്ടെ.

ഭരതവാക്യം .

മൽകൃഷ്ണവിദ്യവഴിപോലദ്യുതിച്ചുവെ

ബോധംവളർന്നുവെ

മയ്യുന്നിമാർക്കുദയമൊക്കുംവിധംകണവ

രൊന്നിച്ചുവേർന്നുവെ

ചൊല്ലൊണ്ടിടുന്നനിജധർമ്മഭരിച്ചുവെ

വാണീടണംസകലകം

കൈക്കൊണ്ടുടൻകരുണശൈലേന്ദ്രനന്ദിനി

യുഗിനേകണംമമസുഖം.

(ന. ന)

[എല്ലാവരും പോയി.]

അതു മകം

കഴിഞ്ഞു.

സുഭദ്രാഞ്ജനം

സമ്പൂർണ്ണം.

TESTIMONIALS.

I have carefully perused the Malayalam Drama entitled *Subhadrâryam* and I am glad to say that it is an interesting and dignified composition. It undoubtedly depicts the dramatic talent of its authoress. The style is easy; alliterations are very many and the plot is clear. I hope and I wish that it will be as widely popular as any good Malayalam work in the language.

Trichur. }
June 22, 1892. }

KARELA VURMAH,
First Prince of Cochin.

We have much pleasure in introducing to the notice of the reading public an interesting little drama in Malayalam, composed recently by an educated Nair lady. The authoress, we understand, is a young lady who has already earned a name among the living poets of Malabar, and the work before us is an eloquent testimony to the capacity of a female mind. The historical land of *Kerala*, has, from time immemorial, been famous for its literary wealth, and it is undeniable that the richness of intellect and fertility of imagination which have, for centuries, characterized the literary *elite* of its people are, in no small degree, due to the congenial character of its social and domestic institutions. At the present day, when the march of material civilization characteristic of the nineteenth century, and the rage for "scientific reforms" which it has created have powerfully triumphed over imaginative faculty and poetic

sentiment, it is truly gratifying to welcome such a literary production as the one before us. It is a matter for profound delight that, in the present case, it is a female intellect that puts us in mind of the glory of our literary ancestry.

The poem before us is worthy of every praise coming as it does from the pen of a member of the soft sex. The subject of it is the well-known story of Arjunâ's marriage with Subhadra—a story that has been handled in various forms by many a Sanskrit and Malayalam poet. Though there is nothing in the subject with which an ordinary scholar is not already familiar, still the skilful way in which the story is developed in its dramatic garb is certainly creditable.

The chief merit of this poem lies in its extreme purity of thought and elegance of diction. The style is graceful, and the language employed is, generally speaking, idiomatic. The delineation of character and incident is true to nature, and the portrayal of human sentiments in its varying phases betokens a poetic capacity of no mean order. Judged by the severe canons of dramatic art, this little work is perhaps not free from blemishes, but against this must be set off the lyrical and metrical beauty of the poem which is certainly great. It is to be hoped that this gifted authoress will long continue to embellish the literature of Malabar, by the productions of her fertile pen, so as to render the literary reputation of *Kerala*, a subject of pride to its well-wishers.

THE HINDU.

